

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Οὐδέν τὸν θάνατον
διαφέρειν τοῦ ζῆν.

Θαλῆς

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» Χαρ. Τρικούπη 26
α' όροφος, Κωδ. 106 79 Τηλέφ. 3620-702

H.P. Blavatsky	Τò κλειδί τής Θεοσοφίας	500
»	Ἡ φωνή τής σιγῆς — Τὰ πρῶτα βήματα στὸν Ἀποκρυφισμὸ	200
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	350
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	100
»	Αἱ βαθύτεραι ὀψεις τής Ζωῆς	100
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενάρκωσις	200
An. Besant	Ὁ Ἑσωτερικὸς Χριστιανισμὸς	500
Vivekananda	Κάρμα — Γιόγκα	150
Βενετοῦ - Ἰλαρίωνος	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ	150
Krishnamurti	Βλέπε στὴν γ' σελίδα τοῦ ἔξωφύλλου	
Ἄντ. Ἀδριανοπούλου	Ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι	500
»	Οἱ Νόμοι τής Ζωῆς	200
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωματάριο ἑνὸς Μύστου	400
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	150
K. Μελισσαροπούλου	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἁδ. 150, δεμ. 250	
»	Μελετήματα ἁδ. 400, δεμ. 600	
»	Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία δεμ. 600	
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τής σοφίας)	δεμ. 600
»	Τὰ βήματα τής Φιλοσοφίας Α'	δεμ. 400
»	Τὰ βήματα τής Φιλοσοφίας Β'	200
»	Ἑκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρῖσναμουρτι	300
»	Ὁ Κρῖσναμουρτι γιὰ τὸν Διαλογισμὸ	150
»	Ὁ Ἰησοῦς	200
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	100
»	«Ἀγνώστῳ Θεῷ»	50
»	Πέντε Τεκτονικαὶ Ὀμιλίες εἰς Α'	100
»	Μεγάλαις πράξεσι στὴν ἱστορία τῶν Ἑλλήνων	350
»	Ἀρχαιοελληνικά	400
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ»	Τόμοι χαρτόδετοι 1965,71,73,74,76 ἑκάστος	200
»	» 1972,75,77,78,79 »	300
»	» 1980,81,82,83,84 »	400
»	» 1985 »	500
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ 1956-59, 1959-61, 1962-65 ἑκάστη	δεμένη	400
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ 1966-1970 χαρτόδετος	400, δεμένη	500

Ἀποστέλλετε τὸ ἀντίτιμον διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

Αἱ ἀποστολαὶ ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐπιβαρύνονται μὲ δρχ. 200

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 100

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 600. Ἐξωτερ. \$ 10, Ἀερ. \$ 15

» ΦΙΛΙΚΗ προαιρετικὴ Δρχ. 1.000

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

Χαρ. Τρικούπη 26 Κωδ. Ταχ. 106 79, Ἀθήναι

Τηλ. 36.20.702

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ: Λεν. Ἀναστασιάδου, Καλ. Παναγιώτου, Παν. Παπασλιώ-
της, Κατ. Χατζηδημητρίου

Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ: Πολ. Ἀντζακας, Ἀσπα Κωστοβασίλη, Παν. Παπασλιώτης

Ἔτος 31ον ● Ἰούλιος-Αὐγούστος 1986 ● Τεύχος 173

ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

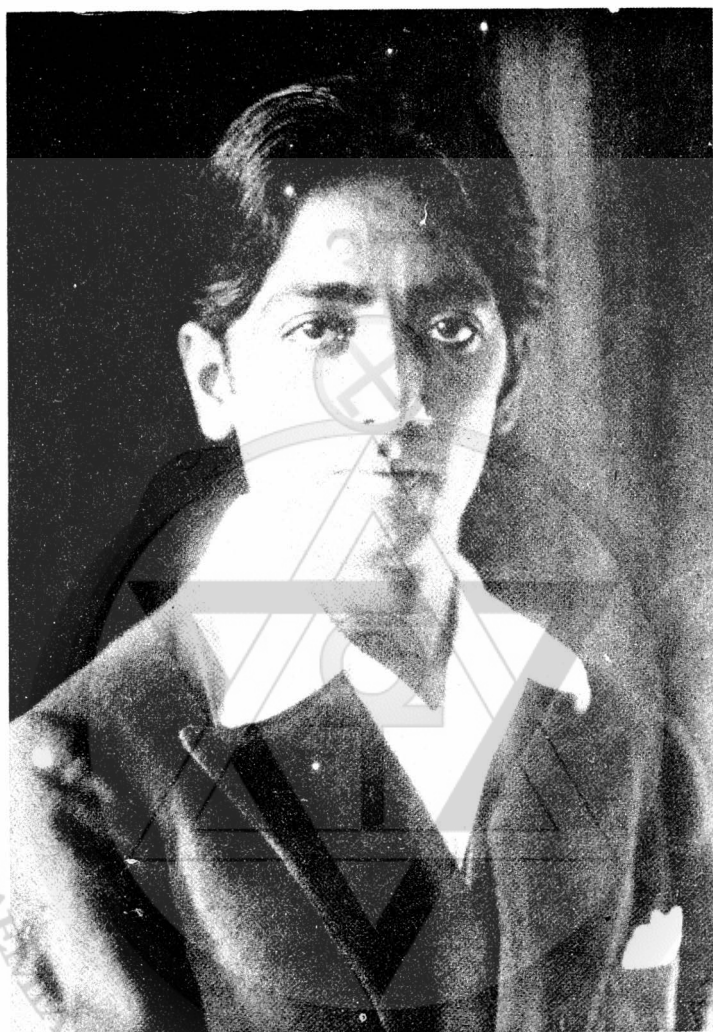
1895 - 1986

Ὁ Κρισναμοῦρτι πέθανε στὸ Ὁχάϊ, Καλιφόρνιας στὶς 17 Φε-
βρουαρίου, δέκα λεπτά μετὰ τὰ μεσάνυχτα, ὥρα Καλιφόρνιας, σὲ
ἡλικία σχεδὸν ἑνενήντα ἐνὸς ἐτῶν.

Πρὶν ἐννιά μῆνες αἰσθάνθηκε μερικές φορές πολὺ κουρασμέ-
νος, ὅπως ἦταν φυσικὸ γιὰ τὴν ἡλικία του, ἡ ὑγεία του δὲν προμή-
νυε καμμιά ἀνησυχία. Στὸ Σάανεν τὸ περασμένο καλοκαίρι
ἀνάγγειλε ὅτι οἱ τρέχουσες ὁμιλίες του θὰ ἦταν οἱ τελευταῖες ποὺ
λάμβαναν χώρα ἐκεῖ, μετὰ ἀπὸ εἴκοσι πέντε χρόνια. Αἰσθάνθηκε
ὅτι πρέπει νὰ σταματήσει τὶς περιοδεῖες του μέσα στὸ 1986.

Στὰ τέλη Αὐγούστου ἔδωσε ὁμιλίες, ὅπως συνήθως, στὸ ἐτή-
σιο συνέδριο στὸ Πάρκο Μπρόντγουντ καὶ τὸν Ὀκτώβριο πῆγε
στὴν Ἰνδία ἔχοντας ἓνα γεμᾶτο πρόγραμμα μπρὸς του. Ἀπὸ τὴν
στιγμὴ ποὺ ἔφτασε, ἄρχισε νὰ νιώθει ἐξαντλημένος, νὰ χάνη βά-
ρος καὶ νὰ ἔχη πυρετό. Σὰν ἀποτέλεσμα ἀκύρωσε τὶς μισὲς του
ὁμιλίες στὸ Μαντράς καὶ ὅλες του τὶς ὁμιλίες στὴν Βομβάη.

Στὶς 10 Ἰανουαρίου, ἂν καὶ πολὺ ἀδύναμος, ἐπέμενε νὰ ἐπι-
στρέψῃ στὸ Ὁχάϊ, πράγμα ποὺ ἀπαιτοῦσε μιά εἰκοσιτετράωρη

πήση για τό Λός Άντζελες, μέσω Σιγκαπούρης καί Τόκιο.

Άμέσως μετά τήν άφιγή του άρχισαν οί ιατρικές εξετάσεις, αλλά σχεδόν άμέσως μετά από όξεία γαστρεντερίτιδα άπαιτήθηκε ή μετάβασή του σέ νοσοκομείο. Έκεί άνακαλύφτηκε ότι υπέφερε από καρκίνο τοῦ παγκρέατος μέ έμπλοκή στό συκώτι.

Χωρίς θεραπεία, χειρουργική ή μή, για τήν κατάστασή του ό Κρισναμοῦρτι γύρισε στό Όχαϊ μετά από σφοδρά έπιθυμία του. Τόν νοσήλευσαν φίλοι καί ειδικοί όλο τό 24ωρο. Σέ αυτό τό διά-

ΑΧΓΙΟΥΤ ΠΑΤΒΑΡΝΤΑΝ

Μήνυμα για όλες τις εποχές

Ἐκδηλώνω τό σεβασμό και τήν ἐκτίμησή μου στό μεγάλο Διδάσκαλο πού μέ ὑπομονή μᾶς ἐξήγησε τίς πηγαῖες ρίζες τῆς ἀνθρώπινης πάλης καί πόνου. Νομίζω πώς θά ἔπρεπε ν' ἀναφέρω μ' αὐτή τήν εὐκαιρία τήν εὐγνωμοσύνη μου στή Θ. Ἑταιρία καί στήν κ. Ἄννου Μπέζαντ, πού μ' ὠδήγησε σ' αὐτό τό μοναδικό πρόσωπο. Ὁ πατέρας μου ὑπῆρξε ἀφοσιωμένος θεόσοφος καί βαθειά προσηλωμένος στήν κ. Ἄννου Μπέζαντ. Τό 1923 μέ συμβούλεψε νά προσέξω τή διδασκαλία τοῦ Κρίσνατζι, τόν ὁποῖο θεωροῦσε ὁμοιο μέ τό Βούδδα.

Πέρασα ἀπ' ὅλα τά στάδια ἀφοσίωσης καί σκεπτικισμοῦ, τά ὁποῖα ὁ Κρίσνατζι καί οἱ ὁπαδοί του υἱοθέτησαν σάν μαθητεία τῆς γνώσης. Εἶχα ἐπίσης τήν τύχη νά τόν γνωρίζω προσωπικά ἀπό τό 1926 καί ἔπειτα. Ἀπ' ὅσα ξέρω κανένας ἄλλος Διδάσκαλος δέν ἔδωσε τόση ἔμφαση στήν τέχνη τοῦ νά κάνει τό κοινό ν' ἀκούη, νά μαθαίνη καί νά βλέπη. Ὁ ἀκροατής συνήθιζε νά παρατηρῇ τό πῶς ἄκουγε καί ν' ἀνακαλύπτει τά ἐμπόδια πού πῆγαζαν ἀπό τήν σκέψη καί ἐμπόδιζαν ἢ διέστρεφαν ἐκεῖνο πού εἰπώθηκε.

Ὁ Κρισμαμούρτι προειδοποιοῦσε τοὺς ἀκροατές νά μή συμβιβάζονται εὐκολα, καθὼς καί νά ἐναντιώνονται στό φράγμα πού δημιουργεῖται στὸν ἀκροατή ἀπό τίς προλήψεις.

Γιά τό σκοπό αὐτό εἶτανε ἀναγκαῖο νά παρακολουθῇ τήν πνευματική διάθεση μέ τήν ὁποία τόν ἄκουγε ὁ καθένας.

Ἔτσι ὁ Κρισμαμούρτι ἔδωσε ἓνα νέο περιεχόμενο στήν αὐτογνωσία.

Μόνος του ἀνάμεσα σέ παγκόσμιους στοχαστές ὁ Κρισμαμούρτι ἐπαναλάμβανε ὑπομονητικά καί ἐπίμονα ὅτι ἡ ἐπιστήμη καί ἡ τεχνολογία τελείωσαν τήν ἐποχή τῶν περιφερειακῶν γνώσεων πού φέρνουν στήν πορεία τους δογματικές λατρεῖες, ὀργανωμένες θρησκείες καί ἐθνικισμό. Ὁ τοπικισμός καί ὅλοι οἱ τρόποι τῶν τεμαχισμένων πίστεων εἶναι κατευθεῖαν προϊόντα τῶν κλίσεων. Στό παρελθόν οἱ ἀφύσικες αὐτές ἱκανότητες τοῦ ἀνθρώπου ἔκτισαν μεγάλους πολιτισμούς καί ἐνσωμάτωσαν σ' αὐτοὺς τρέλλα καί ἀπληστία, πού τοὺς ἔφερε τήν καταστροφή.

Ἐντούτοις ὅταν πεθαίνει μιά θρησκεία ἀνατέλλει μιά ἄλλη σέ μεγαλύτερα ὕψη, σέ κάποια ἄλλη ἐποχή καί σέ ἄλλο μέρος. Δέν ἔ-

χει κανείς παρά νά σκεφθῇ τῇ Βαβυλώνα, τοὺς Ἀσσυρίους. τὸ Περσὺ καὶ τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ κεντρικὸ σημεῖο τῆς σύγχρονης κρίσης εἶναι ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τῆς τεχνολογίας, τῶν ἐπικοινωνιῶν, καὶ ἡ κατάκτηση τοῦ διαστήματος καὶ τοῦ χρόνου, καὶ ἄλλες ἐπιστημονικὲς πρόοδοι τελείωσαν τὴν ἐποχὴ τῶν τοπικῶν θρησκειῶν, καίτοι τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶναι ἀκόμη τοποθετημένο σὲ ἀνόμοια ἐπίπεδα ἀνάπτυξης, σὲ διάφορες γεωγραφικὲς περιοχὲς καὶ ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τῆς μόρφωσης ἀπὸ τὰ ἔθνη καὶ ἱνστιτούτα μὲ φυλετικὴ προκατάληψη .

Καθὼς ἐτόνισε ὁ Μπουκμίνπερ Φοῦλλερ, ὁ ἄνθρωπος τώρα ζῇ στὸ διαστημικὸ λεωφορεῖο, ὥστε καὶ ἡ ἐπιβίωση καὶ ὁ ἐξολοθρεμὸς του εἶναι ἀδιαχώριστα .

Γιὰ νὰ ζῇ καὶ ν' ἀναπτύσσεται σ' αὐτὸ τὸ καινούργιο σύνολο ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἔχη μυαλό, πού νὰ ἐξουσιάζη αὐτὴ τὴ νέα διάσταση τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας. Δυστυχῶς οἱ ἄνθρωποι ὀπισθοδρομοῦν ἀκόμη μὲ μιὰ προ-παγκόσμια, φυλετικὴ, ὑπο-ἐθνικὴ τοπικὴ ψυχολογικὴ προκατάληψη. Κανένα πανεπιστήμιο στὸν κόσμο δέν τὸν βοηθεῖ νὰ ἰδῇ τίς νέες ἀξιώσεις ἐπιβίωσης καὶ τὴν ἀνάγκη νὰ καλλιεργήσῃ ἑνσωματωμένη προοπτικὴ.

Ἡ μοναδικότητα τοῦ Κρισναμοῦρτι βρίσκεται στὴν ἐπιμονὴ ὅτι δέ μπορούμε νὰ συνεργαστοῦμε μὲ τὴν ὅλο καὶ βαθύτερη κρίση στὶς διάφορες σφαῖρες ζωῆς, ἐκτός ἂν κατανοήσουμε ὅτι οἱ σκέψεις εἶναι προγραμματισμένες ἀπὸ ὁρατὲς καὶ ἀόρατες ἐπιρροές καὶ γι' αὐτὸ εἶναι τεμαχισμένες.

Μὲ τίς σημερινὲς ἐκπαιδευτικὲς καὶ κοινωνικὲς πιέσεις, ἡ κοινωνικὴ ἀλλαγὴ προσφέρει προσωρινὰ ἐλαφρυντικά καὶ ὕστερα ἀπὸ κάθε λύση προβλήματος θ' ἀναπηδῶσουν ἄλλα πιὸ καινούργια.

Τὸ βασικότερο ἀξίωμα στὴ διδασκαλία τοῦ Κρισναμοῦρτι εἶναι ὅτι τὸ Ἐγὼ δέν εἶναι ὄντοτης, ἀλλὰ μιὰ παροδικὴ βιο-ψυχικὴ διαδικασία, πού ἀναπηδᾷ ἀπὸ τίς διεργασίες τῶν κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου. Τὸ μυαλό μας δέν εἶναι στὴν πραγματικότητα ὁ στόχος μας. Ἀντιπροσωπεύει τὴν ἐξελικτικὴ πορεία τῆς ἐξέλιξης τῆς φυλῆς, πού ἔχει συσσωρευτὴ ἐπὶ ἑκατοντάδες χιλιάδες χρόνια.

Ἡ ἐπαφὴ μεταξὺ τῶν αἰσθήσεων καὶ τῶν ἀντικείμενων αἰσθησης προκαλοῦν ἐντυπώσεις, πού καταγράφονται αὐτοστιγμεῖ στὰ κύτταρα τοῦ ἐγκεφάλου. Ἔτσι ἐγκαινιάζεται μιὰ ἐξελικτικὴ πορεία, τῆς ὁποίας, τὸ τελικὸ προϊόν εἶναι ἡ σκέψη. Ἡ σκέψη ἀπὸ αὐτὴ καθ' αὐτὴ τὴ γέννησή της εἶναι διαφορετικὴ καὶ κομματιασμένη. Βρίσκεται στὸ ἔλεος τῶν ἀντιδράσεων τῆς βιο-φυσικῆς, πού τὴν ὠθεῖ γιὰ εὐχαρίστηση καὶ διαιώνιση καὶ πού τρέφει τὸ φόβο καὶ τὴ βία.

‘Ο Κρισναμοῦρτι ἔδωσε τήν πιά σύγχρονη διαφώτιση τῆς διδασκαλίας τοῦ Βούδδα, πού εἶναι γνωστή σάν νόμος τῆς ρυθμισμένης αἰτίας. Πρόσθεσε πολλά σ’ αὐτή τήν ἐξήγηση. ‘Ο Βούδδας κάποτε εἶπε: ‘Εκεῖνος πού βλέπει τό φυσικό μου σῶμα δέ μέ βλέπει. Μέ βλέπει μόνο ἐκεῖνος πού ἀντικρύζει τό σύνολο τῆς διδασκαλίας μου.

‘Ο μεγαλύτερος φόρος τιμῆς γιά ἕνα Διδάσκαλο εἶναι νά προσαρμόζη ὁ καθένας τόν ἑαυτό του στή διδασκαλία του, στήν ὁποία ἡ κρυφή πηγή τῆς διχόνας καί τοῦ πόνου ἀποκαλύπτεται ἐξ ὁλοκλήρου.

‘‘Αλλο γεγονός πού συχνά κλόνισε τούς ἀκροατές του καί ἀκόμη τούς στεναχώρησε εἶναι ἡ διαπίστωση ὅτι τά προσωπικά μας προβλήματα γίνονται δύσκολα γιατί λείπει ἡ ἀγάπη ἀπό τήν καρδιά μας. ‘Η λογική τῆς κοινωνίας «κάνε τό καλό» εἶναι μιά παθητική τελετουργική χειρονομία πού στερεῖται ἀγάπης. Αὐτό εἶναι μιά ἡχώ τῆς Βιβλικῆς διαπίστωσης ὅτι χωρίς ἀγάπη εἴμαστε χαλκός ἡχῶν. ‘Ο Κρίσνατζι, ἔχει πει πολλές φορές ὅτι ὅπου ὑπάρχει τό ‘Εγώ, ἡ ‘Αγάπη δέν ὑπάρχει. Εἶναι ἕνα γεγονός πού δύσκολα τό συλλαμβάνει κανείς. Χωρίς ἀγάπη, ὅλες οἱ σχέσεις εἶναι ἐκφράσεις τοῦ ‘Εγώ τῆς φύσης μας. Η κοινωνία δέν εἶναι παρά ἕνα πανί ὑφασμένο μέ τίς πολυποίκιλες ἐγωιστικές σχέσεις μας, πού γεννιοῦνται ἀπό τήν ἴδια μας τή φύση, ἀπό τό ‘Εγώ.

Γιά ν’ ἀντιμετωπίσουμε τήν ἀλήθεια ἡ κοινωνική ἀδικία εἶναι ἕνα σύμπτωμα ἑλλειψις ἀγάπης καί ὅλες μας οἱ σχέσεις εἶναι ἀπώψεις τοῦ φυσικοῦ ἐγώ μας, πού δύσκολα γίνεται ἀντιληπτό ἀπό σκεπτόμενους ἄνδρες καί γυναῖκες. Οὔτε οἱ ἐπιστήμονες καί οἱ φιλόσοφοι εἶναι προετοιμασμένοι νά ἐξετάσουν τό πρόβλημα τοῦ ἐγώ, σάν τή ρίζα πού προκαλεῖ ὅλη τήν ἀνθρώπινη δυστυχία.

‘Ο Δυτικός πολιτισμός παρατηρεῖ τό ἐγώ σάν βιο-ψυχική ὄντοτητα πού μπορεῖ νά διυλισθῇ καί νά ἐξαγνισθῇ μέ κατάλληλη ρύθμιση. ‘Ακόμη καί στήν ‘Ανατολή ἐλάχιστοι ἄνθρωποι εἶναι ἔτοιμοι ν’ ἀναγνωρίσουν ὅτι τό «‘Εγώ» δέν ἔχει τίποτε τό κοινό μέ τό ‘Ατμαν, τήν ψυχή. Μόνο ἡ πραγματοποίηση αὐτῆς τῆς μεγάλης ἀλήθειας μπορεῖ νά φέρῃ μιά ἐσωτερική ἐπανάσταση, τήν ὁποία ὁ Κρισναμοῦρτι, ἀγωνίζεται νά μᾶς κάνῃ γνωστή περισσότερο ἀπό 60 χρόνια σ’ ὁλόκληρο τόν κόσμο.

‘Ο Κρίσνατζι ἔχει ἕνα ἀκόμη πολύτιμο πετράδι πού ἔχει τοποθετήσῃ στήν παλάμη τοῦ δεξιοῦ μας χεριοῦ. ‘Η προσοχή μας εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἀπορροφημένη ἀπό τίς καθημερινές ἀσχολίες μας στό κοινωνικό πλαίσιο. ‘Αλλά μποροῦμε ν’ ἀντιληφθοῦμε τό γεγονός αὐτό καί τότε ἡ προσοχή μας θά γίνῃ ἕνας ἄγρυπνος μάρτυ-

ρας τοῦ ἐγώ καί ὅλες τίς ποικιλίες τῆς αὐτο-απογοήτευσης.

“Ὅλα αὐτά τὰ φαινόμενα εἶναι παροδικά ἀπό τῆ φύσης. Στῇ δίχως ἐκλογή ἀντίληψη αὐτοῦ τοῦ γεγονότος εἶναι ἡ ἀπελευθέρωση ἀπό τὰ δεσμά. Γι’ αὐτό, τό κλειδί πρὸς τὴν Ἐλευθερία βρίσκεται στὴν προσοχή. Ὁ μεγαλύτερος φόρος τιμῆς στὴ μνήμη τοῦ σεβασμίου αὐτοῦ Διδασκάλου εἶναι νὰ προσέξουμε ἀπὸ κοντὰ τὴ διδασκαλία του, ἔστω καὶ ἂν ἡ φυσικὴ του φωνὴ σταμάτησε.

«Γιὰ νὰ εἶσαι ἀληθινὰ σοφὸς πρέπει νὰ εἶσαι ἀληθινὰ ἐλεύθερος. Γιατί ἡ Σοφία δὲν ὑπάρχει στὶς προλήψεις σὲ μιὰ καθορισμένη προσέγγιση, στὴν ἐνατένιση τοῦ παρόντος μέσα ἀπὸ τίς ιδέες τοῦ παρελθόντος».

Ν. Σρί Ραμ.

*Ὁ Ἀχχιούτ Πατβαντάν ἀνατράφηκε ἀπὸ θεοσοφικὴ οἰκογένεια. Νέος, ἤρθε σ’ ἐπαφὴ μὲ τὴν Ἄννυ Μπέζαντ. Σεβαστὸς σὰν ἐθνικὸς ἡγέτης καὶ ἐκαπιδευτῆς, εἶναι στενὰ συνδεδεμένος μὲ τίς σχολές τοῦ Ἰδρύματος Κρισναμούρτι.

(Μετάφρ. Σοφ. Χαλ.)

Αιμιλία Ίβου

‘Ο άνθρωπος ‘Ο μεγάλος αὐτοαγνοούμενος

«Εἰβούλει Θεόν γνῶναι, προλαβὼν γνῶθι σ’ αὐτόν» Κλήμης Ἀλεξ.

Τό νά γνωρίσει κανείς τόν ἄνθρωπο, ἰσонуναμεῖ μέ τό νά γνωρίσει τόν Θεό. Καί τό νά γνωρίσει τόν Θεό, ἰσοδυναμεῖ μέ τό νά γνωρίσει τόν ἄνθρωπο. Γιατί ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἕνας μικρός Θεός, ἕνας μικρός κόσμος, σέ ἀντίθεση πρὸς τόν Μεγάκοσμο, τό ἐξωτερικό σύμπαν. Εἶναι μιὰ ἐπιτομή καί μιὰ μικρογραφία τοῦ Σύμπαντος, ἔχοντας περικλείσει μέσα του ὅλα τὰ στοιχεῖα καί τίς δυνάμεις του, διακυβερνῶμενος ἀπό τίς ἴδιες ἀρχές καί τοὺς ἴδιους νόμους μ’ αὐτό.

Μέ τὰ λόγια αὐτά ἡ ἀρχαία Σοφία, ἡ σοφία τῶν ἐσωτερικῶν φιλοσοφικῶν παραδόσεων, ἔχει ἐπισημάνει ἐδῶ καί χιλιάδες χρόνια ὅλο τό μεγαλεῖο, τό βάθος, τήν πολυπλοκότητα καί τήν ἱερότητα τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Ἡ σοφία τῆς Ἀνατολῆς ἰδιαίτερα, μέ τήν ἀπόλυτη πίστη της στήν ἀθάνατη ὑπόσταση τοῦ ἀνθρώπου καί τήν παντοδυναμία αὐτῆς τῆς ὑπόστασης, δέν δέχεται ἄλλη πιό ἀσφαλῆ καί ἀλάνθαστη πηγή γνώσεως, ἀπό ἐκείνην πού πηγάζει μέσα ἀπό τό ἀθάνατο κέντρο τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνα κέντρο, πού ἔχει τόση στενὴ συγγένεια μέ τὴ Θεότητα, ὅσο μιὰ σταγόνα νεροῦ μέ τήν πηγή ἀπ’ ὅπου προῆλθε. «Μέσα στήν κάμαρα τοῦ Λωτοῦ, πού βρίσκεται στήν καρδιά, στὸν χῶρο της τὸν γεμᾶτον ἀπὸ ἱερὸν αἰθέρα, ὑπάρχει ὅλος ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος... Ἐκεῖ ὑπάρχουν ὁ οὐρανὸς καί ἡ γῆ, ὁ Indra, ὁ Agni καί ὁ Vayu...» λέγει ἡ Ἰνδικὴ Οὐπανισάντ. Ἡ Θεότητα δέν μπορεῖ νά γνωρισθῇ καί νά κατανοηθῇ ἀπὸ τόν ἄνθρωπο παρά μόνο μέ τήν βοήθεια τῆς Αὐτογνωσίας. Ἡ γνώση τοῦ Μικροῦ-κόσμου ὁδηγεῖ στή γνώση τοῦ Μεγάλου, πρὸς τὸν ὁποῖο ὁ πρῶτος εἶναι ἀχώριστα συνδεδεμένος.

Ποιὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος; Ὁ μεγάλος ἀγνωστος, ὁ μεγάλος αὐτοαγνοούμενος. Ἀπὸ ποῦ ἔρχεται, ποῦ πηγαίνει, ποιά ἡ ἀπώτερη σκοπιμότητα τῆς ζωῆς καί τῆς ὑπαρξῆς του ἐπάνω στή γῆ. Ὑπάρχει σκοπιμότητα ἢ αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ γήϊνη ζωὴ εἶναι ἕνας αὐτοσκοπός; «Ποιὸς μᾶς φέρνει ἐδῶ χωρὶς νά μᾶς ρωτήσῃ... Ποιὸς μᾶς παίρνει ἀπὸ δῶ πάλι χωρὶς νά μᾶς ρωτήσῃ...» (i) Ἐνα ἐρώτημα αἰνίγμα,

i. Ν. Καζαντζάκης «Ἀσκητική».

πού οι αιώνες θά τό πολιορκοῦν, χωρίς νά τό διαφωτίζουν καί νά τό κατακοῦν. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος μόνον αὐτή ἡ βιολογική μονάδα, ἡ ἀνώτερη μορφή ζωῆς ἐπάνω στόν πλανήτη μας —ἢ καί σέ ὁλόκληρο τό πλανητικό σύστημα— ὅπως τόν βλέπει ἡ ἐξωτερική ἐπιστήμη καί ἡ φιλοσοφία τοῦ ὕλισμου; Ἡ τραγική μέσα στή σύγκρουση τῆς παντοδυναμίας της ἀπό τήν μιά μεριά, τῆς ἀδυναμίας καί τῆς ἐφημερότητάς της ἀπό τήν ἄλλη; Ἡ πίσω ἀπό τόν βιολογικό ἄνθρωπο, ὑπάρχει καί ζεῖ ἐκείνη ἡ ἀθάνατη πνευματική ὄντοτητα ἡ «κατ' εἰκόνα καί ὁμοίωσιν» τοῦ Δημιουργοῦ της, πού τόσο ἡ θρησκευτική ἀποκάλυψη, καθὼς καί ἡ μυστηριακή σοφία, μαζί μέ τή φιλοσοφία τοῦ Ἰδεαλισμοῦ, μᾶς ἔχουν κληροδοτήσει;

Ἀναρίθμητοι αἰῶνες πείρας ἐπάνω στή γῆ θά πρέπει νά προηγήθηκαν πρὶν νά μπορέσει ὁ ἄνθρωπος νά στρέψει τήν προσοχή του πρὸς τήν ἀναζήτηση αὐτῆς τῆς καταγωγῆς καί τῆς μοίρας του καί νά θέσει στόν ἑαυτό του τό μεγάλο ὑπαρξιακό ἐρώτημα: «ποιός εἶμαι;» Ἀλλά κί ἄλλοι, ἐξ ἴσου ἀναρίθμητοι αἰῶνες θά ξετυλιχθοῦν, ὥσπου νά μπορέσει νά ἀποσπᾷ ἀπό τήν Ἰσιδα τό μυστικό τῆς ἱερῆς σιωπῆς της.

Οἱ γενιές θά περνοῦν ἀσταμάτητα μέσα ἀπό τό ἐργαστήρι πού λέγεται ζωή, πού λέγεται κόσμος. Πατώντας ἐπάνω στό βάθρο τοῦ παρελθόντος, θά ἀνιχνεύσουν καί θά κατακοῦν ἕνα ἀπειροελάχιστο τμήμα παρόντος. Θά ἀνεβαίνουν ἕνα μικρό σκαλοπάτι ἐπάνω στήν ἀτέρμονη σκαλωσιά πού λέγεται ἐπιστήμη καί γνώση. Θά τοὺς προλαβαίνει ὅμως ἀμείλικτο τό κύμα τοῦ χρόνου καί θά τοὺς καταποντίζει στό μέγα ἄγνωστο, πρὶν νά προλάβουν νά ἀτενίσουν τό ὅλο θέαμα καί νά κατανοήσουν τό ὅλο σχέδιο. Οἱ ἀρχές καί τά τέλη θά τοὺς διαφεύγουν, σάν δύο ἀκτές ἀπροσπέλαστες ἐνός ἀτέρμονα ὠκεανοῦ. «Οἱ ἄνθρωποι πεθαίνουν καί χάνονται γιατί δέν μποροῦν νά πλησιάσουν τήν ἀρχή καί τό τέλος τους» λέγει ὁ Πυθαγόρειος Ἀλκμαίων ὁ Κροτωνιάτης. Οἱ κατακτήσεις τῆς ἀνθρώπινης διανόησης, ὅσο ἐκτεταμένες κί ἂν θᾶναι σ' ἕνα προσεχές ἢ σέ ἕνα ἀπώτερο μέλλον σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ ἐπιστητοῦ, δέν θά ἔχουν νά προσφέρουν παρά ἐπέκταση καί συσσώρευση γνώσεων, ἀντί γιά τή γνώση τῆς μίας, πού εἶναι ἡ Σοφία, αἰώνια, ἀμετάβλητη, ἀπρόσβλητη. Ὅταν ἡ Σοφία, ἡ θεία γνώση, ἡ Brahma Vidya δίνει τό μήνυμά της, τότε ἡ ἐπιστήμη γεφυρώνεται μέ τή θρησκεία, δίνοντας ἀπόδειξη στά μεγάλα ὑπαρξιακά προβλήματα, μέ τήν ἴδια ἀκρίβεια ὅπως ἀποδεικνύεται ἕνα γεωμετρικό πρόβλημα.

«Ἡ πίστη στή θεότητα πηγάζει ἀπό τήν ὑπαρξη τῆς θεότητας μέσα στόν ἄνθρωπο» Ἐγγελος.

Ἡ Ἑσωτερικὴ ἐπιστήμη δέν δέχεται, ὅπως εἶπαμε, ἄλλη πηγή γνώσεως πὶό ἀσφαλῆ ὡς πρὸς τὴ ζωὴ καὶ τόν ἄνθρωπο, ἀπὸ ἐκείνην πού ἀποκτᾶται μέ τὴν Αὐτογνωσίαν, τὴν ἀφύπνιση τοῦ ἀνθρώπου στήν ἐσωτερικὴ του πραγματικότητα καὶ τόν φωτισμό πού ἀκολουθεῖ ἀπὸ τὴν ἐπικοινωνία καὶ τὴν ἔνωσή του μ' αὐτήν. Ἀντίθετα πρὸς τὴν ἐξωτερικὴ ἐπιστήμη, πού ἀρχίζει τὴν ἔρευνά της ἀπὸ τὰ ἔξω καὶ τὰ πολλὰ γιὰ νὰ καταλήξει σέ γενικότητες, ἔχει στηρίζει τὸ κέντρο βάρους σέ μιὰ κατεύθυνση ἐκ διαμέτρου ἀντίθετη, πού εἶναι ἡ παντοδυναμία τοῦ ἀνθρώπινου πυρήνα, τῆς μεταφυσικῆς ρίζας τοῦ ἀνθρώπου. Παντοδυναμία πού πηγάζει ἀπὸ τὴ στενὴ συγγένεια καὶ τὸ ὁμοούσιο τοῦ πυρήνα αὐτοῦ πρὸς τὴ δημιουργὸ θεότητα. Τὸ «Εἶμαι Ἐκεῖνο» εἶναι μιὰ πίστη καὶ μιὰ ἰδέα κυρίαρχη στήν Ἰνδική καρδιά καὶ τὴν Ἰνδική σκέψη. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ θεία πόλις τοῦ Βράχμαν καὶ ὁ Βράχμαν κατοικεῖ στὰ ἔγκαιτα τῆς καρδιάς του. Ὅποιος γνωρίζει τὸ Βράχμαν, γίνεται ὁ ἴδιος Βράχμαν. «ἽΩ Ἀρζούνα, ὁ Θεός κατοικεῖ στήν καρδιά ὅλων τῶν ὄντων» ἀναφωνεῖ ὁ Κρίσνα στὴ Μπαγκαβάτ Γκιτά. Καὶ ὁ Rilke: «Πουθενά ἄλλοῦ, ὦ ἀγαπημένη, δέν ὑπάρχει ὁ κόσμος, παρά μέσα μας». «Μέσα μας ὑπάρχει τὸ μεγάλο» λέγει ὁ Γκαϊτε. Ἡ προαιώνια πίστη τοῦ ἀνθρώπου στὴ θεότητα ἔχει τὴν πηγὴ της στήν ὑπαρξη αὐτῆς τῆς θεότητος μέσα στὸν ἄνθρωπο.

Τὸ «ἔνδον σκάπτειν» καὶ τὸ «Γνωθι σ' αὐτόν» τῶν ἀρχαίων ἱερῶν δέν ἦταν ἀπλᾶ ἠθικά παραγγέλματα αὐτοκριτικῆς καὶ αὐτοελέγχου. Ἦταν κατ' ἐξοχὴν μυστηριακὰ παραγγέλματα, παροτρύνοντας πρὸς τὴν ἐσωτερικὴ διεΐσδυση, τὸ σκάψιμο μέσα στήν ἀγνωστὴ ἀνθρώπινη γῆ, τὴν «interiora terra», γιὰ τὴν ἀνεύρεση ἐκεῖ τοῦ «Occultum Lapidem» τοῦ μυστικοῦ λίθου. Ὁ «λίθος» αὐτός —σύμφωνα μέ τὴ ροδοσταυρικὴ ρήση— εἶναι τὸ μόνο ἀληθινὸ φάρμακο κατὰ τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀσθενείας πού λέγεται «θάνατος».

Δέν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος ἀπὸ αὐτόν γιὰ ν' ἀκολουθήσουμε, ἔχουν δηλώσει οἱ μυστικοὶ ὅλων τῶν ἐποχῶν. Ὁ ἀνθρώπινος πυρῆνας εἶναι ἓνα ἀπειροελάχιστο τμῆμα θεότητος, ἓνα σπέρμα ἢ ἕνας σπινθήρας ἀπὸ τὴ θεία φλόγα. Γνωρίζοντας τόν σπινθήρα μπορεῖ νὰ συλλάβει κανεὶς τὴ φλόγα, ὅπως γνωρίζοντας τὴ σταγόνα, μπορεῖ νὰ φαντασθῇ τὸ νερό.

«Αὐτό πού εἶσαι δέν τό γνωρίζεις. Αὐτό πού γνωρίζεις δέν εἶναι παρά ὁ ἴσκιος σου» Ρ. Ταγκόρ.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ μόνο ἔμβιο ὄν ἐπάνω στὴ γῆ, πού ζεῖ καὶ γνωρίζει ὅτι ζεῖ, ἔχει αὐτοσυνειδησία τῆς ἀτομικῆς του ζωῆς

καί τῆς άτομικῆς ὑπαρξῆς του. Ὅλη ἡ φύση, ἀπό τό ἀπειροελάχιστο ἤλεκτρόνιο ἕως τό κύτταρο καί τόν ἄνθρωπο εἶναι ἐμπυχωμένη καί πάλλεται ἀπό τή θεία ζωή. Ὁ θεῖος παλμός φέρνει σέ ὑπαρξη, διαμορφώνει, ἐξελίσσει καί συντηρεῖ κάθε οὐσία καί κάθε μορφή ζωῆς. Ἡ ἐπιστήμη σήμερα ἀναγνωρίζει τήν ὑπαρξη τοῦ ἀσύλληπτου αὐτοῦ ἐνεργητικοῦ παράγοντα, πού διαπερνᾷ καί συνέχει κάθε μορφή ὕλης. Τό ὄρυκτό, τό φυτό, τό ζῶο, ὑπάρχουν καί ζοῦν, ἔχουν μιά κάποια συνείδηση τῆς ζωῆς, τή συνείδηση τοῦ βασιλείου ὅπου ἀνήκουν, δέν ἔχουν ὅμως αὐτοσυνείδηση. Ἡ αὐτοσυνειδησία εἶναι ἡ μεγάλη κατάκτηση τῆς ἀνθρώπινης μορφῆς καί ἰσοδυναμεῖ μέ μιά ἐπί πλέον διάσταση συνειδήσεως.

Ἡ αὐτοσυνειδησία, ὥστόσο, αὕτη τοῦ ἀνθρώπου, στήν παροῦσα φάση ἐξέλιξης, εἶναι περιορισμένη ὡς πρός τό φυσικό μόνο τμήμα τῆς ὑπαρξῆς του, μή μπορώντας νά δώσει ἀπάντηση στά μεγάλα ὑπερβατικά ἐρωτήματα, ἐφόσον ἡ ἐπάντηση αὕτη εἶναι συνδεδεμένη μέ τόν ὑπερβατικό ἄνθρωπο καί τήν ὑπερβατική πραγματικότητα τοῦ κόσμου.

Ὡς πρός τήν ὑπερβατική του αὕτη πραγματικότητα ὁ ἄνθρωπος ἔχει «εἰδῆσιν», μιά συγκεκριμένη συνείδηση, δέν ἔχει ὅμως ἀκόμη αὐτοσυνείδηση. Οἱ κραδασμοί ἀπό τά ὑπερβατικά πεδία δονοῦν ἀκατάπαυστα τό ὑπερβατικό τμήμα τῆς ὑπαρξῆς του, τό θυμικό καί τό νοητικό, γιά νά μεταφραστοῦν ἀπό τή φυσική του συνείδηση σάν συναίσθημα, σκέψη, ἔμπνευση, δημιουργική φαντασία. Ἡ ἐκπέμπονται ἀντίστροφα ἀπό αὐτόν πρός τίς ὑπερβατικές περιοχές. Τοὺς κραδασμούς ὅμως αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος συγχέει καί ταυτίζει μέ ἐκείνους τοῦ φυσικοῦ πεδίου, ἐφόσον δέν συνειδητοποιεῖ τήν ξεχωριστή τους προέλευση. Ὑπάρχει ὡς πρός τά πεδία αὐτά μέ κοιμισμένες αἰσθήσεις καί λανθάνουσα συνειδητότητα, σάν ἓνα βρέφος, ἀπροσάρμοστο ἀκόμη στό φυσικό περιβάλλον.

Ἀποκομμένος ἔτσι ἀπό τήν πραγματικότητα ἐκείνη, ὅπου ὑπῆρχε πρὶν ἀπὸ τήν γήινη γέννησή του καί ὅπου θά περάσει καί πάλι μετὰ τόν γήινο θάνατό του, ὁ ἄνθρωπος δέν γνωρίζει παρά ἓνα μόνο τμήμα τῆς ὑπαρξῆς του καί μία φάση τῆς ὅλης ζωῆς του. Οἱ φυσικές αἰσθήσεις καί ἡ λογική, τά ὄργανα μέ τα ὅποια συνειδητοποιεῖ τόν ἑαυτό του καί τό φυσικό σύμπαν, δέν εἶναι παρά ἀτελεῖς καί «κακοὶ μάρτυρες»¹ γιά τήν ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας.

«Ὁ Θεός γεννιέται μέσα στόν ἄνθρωπο καί ὁ ἄνθρωπος μέσα στό Θεό» (Εἰκόνα τοῦ Κατόπτρου) - Ζωροαστρικό.

1. Ἡράκλειτος.

Βασική αρχή όλων τῶν ἐσωτερικῶν παραδόσεων ἡ πνευματική καταγωγή τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀλήθεια ὡς πρὸς τὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ εἶναι πολὺ πιο ἐκτεταμένη ἀπ' ὅ,τι μποροῦν νά συλλάβουν οἱ αἰσθήσεις καί ἡ ἀνθρώπινη λογική. Ἔτσι ὅλα τὰ μεγάλα καί τὰ ὑψηλά βρίσκονται πέρα ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο ἐπιστητό, πρὸς τὴ σφαῖρα μιᾶς ἄλλης ἐπιστήμης, πού ἄπτεται μέ τὴ θρησκευτική ἀποκάλυψη. Πέρα ἀπὸ τίς συλλήψεις τῶν αἰσθήσεων καί τοῦ νοῦ, ὑπάρχει ἡ διαισθητική καί ἐνορατική σύλληψη, πού λειτουργεῖ σάν μία ἄμεση ἐποπτεία καί γνώση, μέ τὸ ἀντίστοιχο ψυχικὸ ὄργανο. Εἶναι ἡ ἐπιστήμη ἐκείνη τῆς Σωκρατικῆς Διοτίμας, πού ὀρίζεται σάν «μάθημα ψυχῆς», «θέαση καί περιαγωγή» μέ τὸ δικό της ἀλάνθαστο καί πολυδιάστατο βλέμμα.

Ἡ ἐνορατική αὐτὴ γνώση μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ ἀληθινὸς ἄνθρωπος, ὁ ἀθάνατος, ὁ «ὄντως ὑπάρχων» εἶναι πολὺ προγενέστερος ἀπὸ αὐτόν πού ζεῖ ἐπάνω στὴ γῆ, καί ἡ σύλληψή του ἔχει πραγματοποιηθῇ ἐπάνω στὰ πνευματικὰ πεδία «ἐξ ἀρχῆς τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου», «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καί ὁμοίωσιν». Εἶναι ὁ ἰδεατὸς ἢ παραδειγματικὸς ἄνθρωπος, πού περιμένει «μέσ στή σιγὴ καί τὸ σκότος» τῶν χιλιετηρίδων τὸ πλάσιμο τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου ἐπάνω στὴ γῆ, γιὰ νά μπορέσει νά ἐκδηλωθῇ καί νά τελειωθῇ μέσα ἀπ' αὐτόν. Σπέρνεται «ἐν ἀδυναμίᾳ», ἰδέα καί λόγος στατικός, γιὰ νά ἐγερθῇ «ἐν δυνάμει» ὑπαρξὴ αὐτοσυνειδητὴ καί δημιουργική.

Σύμφωνα μέ τὴν ἄποψη αὐτή, ἡ βιολογικὴ μονάδα ἄνθρωπος, πού ζεῖ καί πεθαίνει ἐπάνω στὴ γῆ, δέν εἶναι παρὰ μιά ἀσθενικὴ ἀντανάκλαση τοῦ ἀθάνατου πνευματικοῦ ἀρχετύπου τῆς. Μιά μικρὴ καί ἐφήμερη φύτρα ἐνὸς ἀθάνατου σπόρου, μιᾶς αἰώνιας ρίζας, πού μοχθεῖ πάνω στὴ γῆ γιὰ τὴν ἐκπλήρωση μιᾶς ἄγνωστης σ' αὐτὴν σκοπιμότητος. «Φυτρώνουμε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καί βλασταίνουμε στὴ γῆ» λέγει ὁ Rilke. Καί «ποιὸς ξέρεי ἂν δέν εἴμαστε δέντρα, πού φυτρώνουμε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ».

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πράγματι τὸ οὐράνιο φυτὸ καί τὸ οὐράνιο πτηνόν.

Μέσα στὰ θεοσοφικὰ κείμενα, βασισμένα στὶς ἐσωτερικὲς παραδόσεις τῶν ἀρχαίων λαῶν, περιγράφεται διεξοδικά ἡ πρώτη αὐτὴ σύλληψη τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὴ στιγμή πού ἔνας θεὸς σπινθήρας, μιά Μονάδα πνεύματος, ἀρχίζει τὴν ἐκπόρευσὴ τῆς μέσα ἀπὸ τοὺς κόλπους τοῦ «Πατρός», τοῦ δημιουργοῦ τοῦ συστήματος. Αὐτόβουλη καί αὐτοδύναμη, τρισυπόστατη ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Δημιουργός, ἔνα ἀληθινὸ σπερματοκύτταρο πνεύματος, ἡ πνευματικὴ αὐτὴ μονάδα ἔρχεται νά ἐνωθῇ μέ ἓνα ἰσοδύναμό της

ύλικό ώριο <μιά ἔσχατη ἀτομική ὕλη, πού μόνον τά ἡλιακά ἀποθέματα μποροῦν νά τῆς προμηθεύσουν>. Τό προϊόν τῆς ἔνωσης αὐτῆς τῶν δύο ἡλιακῶν γονέων, ἀδιάσπαστο καί ἀδιάλυτο, μέ τή μορφή τῆς φυσικῆς γονιμοποίησης —τά ἄνω ὅπως καί τά κάτω— εἶναι τό ἀθάνατο πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου (ἀθάνατο ἐφόσον καί τά δύο στοιχεῖα πού τό συνθέτουν εἶναι ἀπό τά ἄριστα τῆς δημιουργίας, ἀπλά, ἀδιάσπαστα καί ἀνώλεθρα). Εἶναι ὁ ἱερός γάμος τοῦ Πυθαγορισμοῦ, ὁ πρῶτος γάμος τοῦ Δία μέ τήν παρθένα Ἥρα. Εἶναι τό Ζιβάτμα τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ (τό Ζίνα —ή ζωή— μέσα στό Ha-tma - τήν ἀτμητή ὕλη), ἡ πνευματική Ἀτομικότητα ἢ τό Πνευματικό Τρίγωνο «Atma-Budhi-Manas» (Βούληση-Σοφία-Ἐνέργεια) ἀπό τό ὁποῖο θά ἀπορρεύσουν τά πάντα ἐπάνω στή γῆ. Ἡ μεγάλη περιπέτεια καί ἡ μεγάλη περιπλάνηση τοῦ πνεύματος μέσα στήν ὕλη ἀρχίζει. Ἡ θεία σπορά, βυθιζόμενη ἀργά πρὸς τά ὑλικά στρώματα καί ζωογονώντας τήν ὕλη, θά φέρει σέ ὑπαρξη ὅλη τήν κλίμακα τῶν μορφῶν τῆς ζωῆς, φθάνοντας στή μορφή τοῦ ἀνθρώπου, συδαιτικό κρῖκο τῶν κάτω μέ τά ἄνω.

«Τό πρὸς τά κάτω ἀναλογεῖ τῷ πρὸς τά ἄνω καί τό πρὸς τά ἄνω εἶναι ἀνάλογον τῷ πρὸς τά κάτω, πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν θαυμασίων τοῦ ἑνὸς μόνον πράγματος» Ἑρμητικόν.

Ἡ ἐσωτερική ἐπιστήμη, μιλώντας τῇ γλῶσσα τῆς μαθηματικῆς ἀκρίβειας, μᾶς διδάσκει ὅτι τά «κάτω» τῆς δημιουργίας, ὁ κόσμος δηλ. τῆς ὕλης καί τῆς μορφῆς, δέν εἶναι παρά ἀκριβεῖς ἀπεικονίσεις καί ἐπαναλήψεις τῶν «ἄνω», τῶν πνευματικῶν πραγματικότητων. Καί ὅτι, πρὶν συλληφθοῦν καί γεννηθοῦν τά κάτω, ἔχουν προηγηθῇ τά ἄνω, ὁ αἰσθητός κόσμος δέν εἶναι παρ' αὐτό ἄντίγραφο τοῦ πνευματικοῦ πρωτοτύπου του. Γιά τήν ἐκπλήρωση —ὅπως καταλήγει τό ἐρμητικό ἀξίωμα— τῶν θείων βουλῶν καί τοῦ θείου σχεδίου, πού εἶναι ἡ συνάντηση τῶν κάτω μέ τά ἄνω. Ὅταν τά κάτω θά ἔχουν πραγματώσει τά ἄνω, ἔχοντας μετατρέψει τό ἰδεατό καί δυνάμει εἶναι τους σέ ἐνεργοποιημένο καί αὐτοσυνειδητό εἶναι.

Ἡ Ἑλένα Μπλαβάτσκι, περιγράφοντας μέ ποιητικές ἀλληγορίες τήν ἐκπόρευση τῶν θείων Μονάδων γιά τή δημιουργία τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου, μᾶς λέγει ὅτι: Ὅπως ἡ θεία Μονάς ἀντανεκλᾶται πρὸς τά πνευματικά πεδία, γιά νά φέρει σέ ὑπαρξη ἐκεῖ τόν Ἰδεατό ἄνθρωπο, κατὰ τόν ἴδιο τρόπο ὁ Ἰδεατός ἄνθρωπος ἀντανεκλᾶται πάνω ἀπό τά «νερά τῆς Μαγα» γιά νά σχηματισθῇ ἐκεῖ ὁ φυσικός ἢ ψυχικός ἄνθρωπος. Τό πνευματικό τρίγωνο, τό Ζιβάτμα, βυθίζει τή ρίζα τῆς θείας ζωῆς του πρὸς τά πεδία τῆς πυκνότερης ὕλης, γιά νά φέρει σέ ὑπαρξη ἐκεῖ ἕνα δεύτερο τρίγωνο

ζωής —άνεστραμένο προς τό πρῶτο— τό τρίγωνο τῆς μορφῆς ἢ τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητος. Τό τρίγωνο αὐτό θά εἶναι ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ἰδεατοῦ ἀνθρώπου στά πεδία τῆς μορφῆς καί ὁ πυρήνας τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου, μέ τά ἀντίστοιχα τρία κέντρα, τίς τρεῖς θνητές ψυχές τῶν ἀρχαίων παραδόσεων — γιά τοὺς τρεῖς ὕλικούς του φορεῖς: Τό νοητικό κέντρο (τό λογιστικό τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος) ψυχὴ τοῦ νοητικοῦ φορέα καί ἐκπρόσωπος τοῦ θείου νοητικοῦ. Τό θυμικὸ ἢ ἀστρικὸ κέντρο (θυμοειδές) ψυχὴ τοῦ ἀστρικοῦ φορέα καί ἐκπρόσωπος τοῦ θείου αἰσθήματος, τοῦ *Buddhi*, τῆς θείας ἀγάπης-σοφίας. Καί τό βουλητικό (ἐπιθυμητικό) κέντρο, ψυχὴ τοῦ φυσικοῦ σώματος καί ἐκπρόσωπος τῆς θείας βούλησης, τῆς πνευματικῆς ἰσχύος καί δράσης.

Τό δεύτερο αὐτό τρίγωνο, συνδεδεμένο ἀχώριστα μέ τό πνευματικὸ καί τροφοδοτούμενο ἀπὸ τὴ θεία ζωὴ του, σάν ἕνα βλαστός ἀπὸ τὴν αἰώνια ρίζα του, εἶναι ἐκεῖνο, πού θά ἐμπυχώνει τόν γήινο ἄνθρωπο ἀπὸ ἐνσάρκωση σέ ἐνσάρκωση, μεταφέροντας τὴν πείρα τῆς ζωῆς καί τῆς αὐτοσυνειδησίας πρὸς τό οὐράνιο ἀρχέτυπό του. Ἔως τὴ μεγάλη ἐκείνη ἡμέρα πού ὁ σαρκικός ἄνθρωπος θά συγχωνευθῇ μέ τόν οὐράνιο, ἀναγεννημένος μέσα σ' αὐτόν, καί ὁ θνητός Ἀδὰμ θά ὑψωθῇ πρὸς τόν ἀθάνατο, τόν Ἀδὰμ «εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν».

Κότῳ ἀπὸ τό πρῖσμα αὐτό, καθὼς βλέπουμε, ὁ γήινος θάνατος χάνει ὅλη τὴ σκληρότητα καί τό ἀνέκκλητο τοῦ χαρακτηῖρα του, γίνεταί μιά διαδικασία ἀναγκαῖα ἀνάπαυσης καί ἀνανέωσης τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου καί τῶν τριῶν ὑλικῶν φορέων του, γιά τὴν καλύτερη καί ἀποδοτικότερη ἐξυπηρέτηση τῆς ἀθάνατης πνευματικῆς ἀτομικότητος.

Σύμφωνα μέ τά ὅσα εἶπαμε, ὁ ἄνθρωπος προβάλλει πράγματι ἐμπρὸς μας σάν ἕνα ὁμοίωμα καί κάτοπτρο τοῦ ἐκδηλωμένου Θεοῦ. Εἶναι ἕνας μικρὸς ἐσταυρωμένος ἐπάνω στὸν μεγάλο κοσμικὸ σταυρό, ὅπου ἔχει προσδεθῇ ἡ θεία Ζωή, ἡ Ζωὴ τοῦ Λόγου, συμπάσχοντας καί συστενάζοντας μαζί της γιά τὴν ἀπελευθέρωσή του.

ΣΗΜ: Σύμφωνα μέ τὴν πιὸ πόνῳ περιγραφή τῶν δύο τριγώνων, τοῦ πνευματικοῦ καί τοῦ ὑλικοῦ, ὁ ἄνθρωπος παρουσιάζεται ἐξαπλοῦς στὴ σύνθεσή του. Ἐπειδὴ ὅμως τό αἰθερικὸ τμήμα τοῦ φυσικοῦ σώματος, τό γνωστὸ σάν Διπλοῦν (*Double Ethérique*) ἢ φορέας τοῦ Πράνα, παίζει ἕναν ἰδιαίτερο ρόλο, συνδέοντας τό φυσικὸ σῶμα καί τὴ φυσικὴ συνείδηση μέ τόν ὑπερβατικὸ ἄνθρωπο, ὁ φορέας αὐτὸς ἐκλαμβάνεται σάν χωριστός. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος παρουσιάζεται 7πλοῦς στὴ σύνθεσή του, μέ τὴν πνευματικὴ Τριάδα καί τὴν ὑλικὴ Τετράδα (ἢ κατώτερη τετρακύ).

«Ὁ ἄνθρωπος μέ τούς τρεῖς ὑλικούς του φορεῖς κρέμεται σάν ἓνα ἔμβρυο ἀπό τή ρίζα τοῦ Μακροκόσμου» Παράκελσος.

Εἴμαστε προσδεμένοι μέ τό οὐράνιο ἀρχέτυπό μας σ' ὅλη τή μακρυά διαδρομή τῶν γήινων ἐνσαρκώσεων καί τῶν γήινων θανάτων μας, καί χωρίς τή σύνδεση αὐτή δέν θά ὑπῆρχαμε σάν ἀνθρώπινες ὀντότητες. Καθένας μας ἔχει τό ἀθάνατο πρωτότυπό του στόν οὐρανό, πού περιμένει ἐκεῖ ἐξ ἀρχῆς τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου. Καί τό χρυσό νῆμα τῆς θείας ζωῆς, τό «Λάμπον νῆμα», τό *sutrâṭma* τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ, συνδέει μέσ στούς αἰῶνες τά δύο τμήματα, τό γήινο μέ τό οὐράνιο, τό θνητό μέ τό ἀθάνατο. Ὁ Ζῶν ἄνθρωπος, ὁ ἀθάνατος Κυβερνήτης καί Κύριος προσμένει μέσ στή σιγή καί τό σκότος τήν ἄφιξη τοῦ περιπλανώμενου ἀσώτου υἱοῦ. Ἔχουμε οἰκοδομήν – λέγει ὁ Παῦλος – αἰώνια, ἀχειροποίητη στόν οὐρανό. Καί γι' αὐτό στενάζουμε πάνω στή γῆ, γιά νά ἀξιωθοῦμε νά κατοικήσουμε κάποια μέρα τήν οὐράνια αὐτή κατοικία μας. Στήν πραγματικότητα, ὡστόσο, ἡ οὐράνια αὐτή κατοικία μας δέν ὑπάρχει παρά «δυνάμει» μόνον, σάν μιά καταβολή κι ἓνα θεμέλιο, καί πρέπει ἐμεῖς οἱ ἴδιοι νά τή δομήσουμε, πρέπει νά ὑφάνουμε μέ τή δικές μας δυνάμεις τό λαμπρό ἔνδυμα, πού θά ἔλθει νά περιβληθῇ ὁ ὑψηλός Κύριός μας.

Στό σημεῖο αὐτό θά πρέπει νά διευκρινίσουμε ὅτι, λέγοντας ἄνω καί κάτω, οὐρανός καί γῆ, ὑλικό καί πνευματικό, δέν ἐννοοῦμε δύο ἀποκομμένα καί ἀπομακρυσμένα ἀναμεταξύ τους τμήματα. Ὁ οὐρανός καί τό πνεῦμα δέν εἶναι μακριά μας, μᾶς περιβάλλουν, μᾶς διαπερνοῦν, μᾶς στέλνουν μηνύματα. Εἶναι τό βάθος καί ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων, ἡ ἐσωτερική τους ὑπόσταση, πού ἀνήκει σέ μίαν ἄλλη κατηγορία πραγματικότητας, στήν ἴδια τή ρίζα καί τήν πηγή τῆς θείας ζωῆς. Δέν εἶναι παρά ἡ ἀδυναμία μας στό νά συλλάβουμε τοὺς κραδασμούς του, πού μᾶς κρύβει τόν οὐρανό ἀπό τά μάτια μας καί ὄχι ἡ ἀπόσταση ἢ ἡ ἀπουσία του. Δέν χρειάζεται γι' αὐτό ν' ἀνεβοῦμε στά ὕψη ἢ νά μετατοπισθοῦμε στό χῶρο, ἀλλά μόνο νά ἐναρμονισθοῦμε καί νά συντονισθοῦμε μαζί του.

«Ὁ σπινθήρας κρέμεται ἀπό τή φλόγα μέ τό χρυσό νῆμα τοῦ Fohat. Ταξιδεύει μέσα ἀπό τοὺς ἑπτὰ κόσμους τῆς Μαγα. Σταματᾷ στόν πρῶτο καί εἶναι ἓνα μέταλλο κι' ἓνας λίθος. Περνᾷ στόν δεύτερο καί ἰδού ἓνα φυτό. Τό φυτό περιδινεῖται μέ ἑπτὰ μορφές καί ἀποβαίνει ἓνα ἱερό ζῶο. Ἀπό τίς συνδυασμένες ιδιότητες τῶν προηγούμενων καταστάσεων σχηματίζεται ὁ Μανού» Βιβλίο τῶν Dzgan.

Ἄλλὰ ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι συνδεδεμένος μόνο μέ τόν Μα-

κρόκοσμο καί τήν πνευματική του ἀρχή. Εἶναι ἐπίσης συνδεδεμένος μέ ὅλο τόν κάτω ἀπό αὐτόν κόσμος, μέ τά βασίλεια ζωῆς —τό ὀρυκτό, τό φυτικό καί τό ζωϊκό— πού εἶχαν προηγηθῇ ἀπό τήν ἐμφάνισή του ἐπάνω στή γῆ, προετοιμάζοντας τήν ὕλη, καί ὀργανώνοντας τή μορφή, ὥστε νά εἶναι σέ θέση νά ἐκδηλώσει τό ἀνθρώπινο πνεῦμα καί τήν ἀνθρώπινη συνειδητότητα.

Βυθιζόμενος μέσα στά πυκνά ὕλικά στρώματα οἱ τριάδες τῆς μορφῆς σάν «ὀμαδικές ψυχές» εἶχαν ζωογονήσει σταδιακά, σέ προηγούμενους κύκλους ζωῆς, τό ὀρυκτό πρῶτα βασίλειο, γιά νά περάσουν σέ μιάν ἐπόμενη φάση στό φυτικό καί σέ μιάν ἄλλη στό ζωϊκό. Τό φυτό καί τό ζῶο δέν κάνουν ἄμεση ἐπαφή μέ τήν πνευματική τριάδα, μέ τή Μονάδα. Καί μόνο μέ τήν ἐμφάνιση τῆς ἀνθρώπινης μορφῆς πραγματοποιεῖται ἡ σύνδεση αὐτή, ἀνάβει ὁ θεῖος σπινθήρας, τό ἀτομικό πνεῦμα ἔχει ἕναν ἐκπρόσωπό του στόν κόσμο τῆς μορφῆς.

Μέ ὅλα αὐτά τά τμήματα τῆς ὕλικῆς του ὑπόστασης ὁ ἄνθρωπος συγγενεύει πρὸς ὅλα τά κάτω ἀπό αὐτόν ὄντα. Ἄόρατα νήματα τόν συνδέουν πρὸς κάθε ζῶσα μορφή καί κάθε ζῶσα ὕλη ἐπάνω στή γῆ καί ἔξω ἀπ' αὐτήν, ἐκπέμποντας ἐπιδράσεις καί δεχόμενος ἐπιδράσεις. Κάθε ἐνέργειά του —σκέψη, πράξη ἢ λόγος— ἀκόμα κι ἂν διαρκεῖ μιά στιγμή, παράγει ἀποτελέσματα, πού καταγράφονται μέσ στήν αἰωνιότητα. Ὅλη ἡ ἀρχαιότητα ἀναγνωρίζει καί δέχεται τήν παγκόσμια αὐτή συγγένεια, ὑπαγορεύοντας τή φιλότητα καί τή συμπάθεια πρὸς τήν παγκόσμια ζωή, τήν ἐναρμόνιση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς πρὸς τό τεράστιο παλλόμενο κύτταρο, πού εἶναι ὁ κόσμος.

(Συνέχεια καί τέλος στό ἐπόμενο τεῦχος)

Ἡ Ἑορτή τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ στή Θεοσοφική Ἑταιρία ἐν Ἑλλάδι 8 Μαΐου 1986

Ὁμιλία Γεωρ. Σιβρῆ

Εἶναι νομίζω λίαν παρήγορον καί ἐνθαρυντικόν τό γεγονός ὅτι ἡ Θεοσοφική Ἑταιρία ἐν Ἑλλάδι, ἀλλά καί ἀνά τόν κόσμον, παρ' ὅλας τάς ἀντιξοότητας καί τά ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια, συνεχίζει μέ βήματα, πολὺ ἀργά βεβαίως ἀλλά σταθερά, τό πνευματικόν της ἔργον, μέσα εἰς ἕνα κόσμον τόσο πολὺ ὑλιστικόν. Μέ καθιέρωσιν τῆς ἑορτῆς τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ ἔχουμε τήν εὐκαιρία νά συγκεντρωνόμεθα ὅλοι οἱ Θεόσοφοι κάθε χρόνο καί νά ἑορτάζουμε τό μεγάλο μήνυμα τῆς Παγκοσμίου Ἀδελφότητος, πού ἔφερεν εἰς τόν κόσμον ἡ Θεοσοφία, ἀναπτέρωνοντας ἔτσι τόν ζῆλον καί τό ἠθικόν μας, διὰ νά ἐργασθοῦμε, διὰ τῆς ἐσωτερικῆς καλλιιεργείας, δι' ἕνα καλύτερον καί ἀδελφικώτερον μέλλον, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ ἐπέτειος τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ ἀποτελεῖ, κατὰ τήν ταπεινήν μου γνώμην, δι' ἡμᾶς τοὺς Θεοσόφους μίαν ἑορτήν πολὺ σημαντικήν, μέ διπλήν σημασίαν. Τήν ἡμέραν αὐτήν τιμοῦμε τήν μνήμη τῆς ἀειμνή-

στου Ἑλενας Πετρόβνα Μπλαβάτσκου, τῆς ὁποίας ἡ μεγάλη μορφή παραμένει ἀνεξίτηλος εἰς τὰς σκέψεις καί τὰς καρδίας ὅλων μας. Συγχρόνως μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νά στοχασθοῦμε ἐπὶ τοῦ βαθυτάτου ἐσωτερικοῦ νοήματος πού περικλείει τό ἄνθος τοῦ Λωτοῦ καί τό ὁποῖον οὐχί ἄνευ λόγου ἔχει ἐπιλέξει ἡ ἰδρύτρια τῆς Θ.Ε., διὰ νά τό συνδέσῃ μέ τήν ἐπέτειον τοῦ θανάτου της. Εἰς τό πρόσωπον τῆς Μπλαβάτσκου τιμοῦμε τήν ὁργάνωσιν καί εἰς τό Σύμβολον τοῦ Λωτοῦ τιμοῦμε τήν Ἰδέαν. Εἰς τό «Κλειδί τῆς Θεοσοφίας» ἀναφέρονται ἐν προκειμένῳ τὰ ἑξῆς. «Πρέπει νά καταλάβουμε τήν οὐσιαστική διαφορά πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στήν Θεοσοφία καί τήν Θεοσοφική Ἑταιρία, δηλαδή ἀνάμεσα στήν Ἰδέαν καί τόν ἀτελεῖ φορέα». Τά πρόσωπα ἐρχονται καί παρέρχονται, ἡ Ἰδέα ὅμως παραμένει ἀθάνατος καί αἰωνία, ἀνέγκιχτος ἀπό τό πέρασμα τοῦ χρόνου. Θά πρέπει ἐπομένως νά ἔχουμε πάντοτε κατὰ νοῦν ὅτι ἐργαζόμενοι διὰ τήν Ἑταιρίαν ὀφείλουμε πρωτίστως καί

κατά κύριον λόγον νά εἴμεθα ἀφωσιωμένοι εἰς τήν Ἰδέα, διότι χωρίς αὐτήν ἡ Ὁργάνωσις εἶναι ἕνα νεκρόν Σῶμα. Ἐάν ἕνα μόνον μέλος μέσα εἰς τά δέκα τῆς Θ.Ε. ἀποφάσιζε νά ζήσῃ ἔτσι, θά ἦταν ἀρκετό διά νά γίνη ἡ Ὁργάνωσις μας ἕνα ἐκλεκτόν Σῶμα, παρατηρεῖ ἡ Μπλαβάτσκι. "Ὅπου συναντᾶται τό ἄνθος τοῦ Λωτοῦ παριστάνεται ὡς τό ἱερόν σύμβολον τῆς θεότητος, τῆς θεότητος πού ἐνοικεῖ μέσα μας καί πού ἀγκαλιάζει ὁλόκληρο τό Σύμπαν. Ἦτο τό ἱερόν ἄνθος τῶν Αἰγυπτίων, ὡς ἐπίσης καί τῶν Ἰνδῶν, σύμβολον τοῦ θεοῦ "Ωρου καί τοῦ Ὁσίριδος, ὡς ἐπίσης καί τοῦ Βράχμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐμφανίζεται καθήμενος ὁ μέγας Θεός τῶν Ἰνδῶν, ἀλλά καί ὁ Βούδδας. Ἀναφέρεται ὡσαύτως διά τόν Κρίσνα ὅτι ἡ κοιλία του ἦτο σημαδεμένη μέ ὁμοίωμα ἄνθους λωτοῦ, ὅτι ὁ ἴδιος ἦτο διακουσμημένος μέ στεφάνια λωτῶν, ὅτι τό βλέμμα του ἦτο ἀπαθές ὡς ὁ λωτός καί ὅτι τά πόδια του ἦσαν χαραγμένα μέ λωτούς. Εἶναι ὡς ἐκ τούτου ὁ Λωτός ἕνα σύμβολον ἀγιότητος καί ὡς τοιοῦτον συνδέεται μέ τήν ὑψηλήν Θεοσοφικήν Ἰδέαν, τῆς ὁποίας ἡ φύσις εἶναι πνευματική, ἀφοῦ ὅπως λέγει καί ἡ Μπλαβάτσκι, ἡ λέξις Θεοσοφία σημαίνει ἡ σοφία τῶν θεῶν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς σημερινῆς ἐπετείου ἃς ἀναλογισθοῦμε, ἀδελφοί μου, μέχρι ποίου βαθ-

μοῦ ἀνταποκρινόμεθα εἰς τό κάλεσμα τῆς Θεοσοφικῆς διδασκαλίας καί πόσο πιστά καί ἀφωσιωμένα ὑπηρετοῦμε τό θεοσοφικόν ἰδεῶδες. Ἄς ἀναρωτηθοῦμε μέχρι ποίου βαθμοῦ ἔχομεν συναίσθησιν τῆς εὐθύνης καί τῶν ὑποχρεώσεών μας σάν μέλη τοῦ σώματος, σάν ὑποτιθέμενοι δηλαδή φορεῖς τῆς Ἰδέας. Ἐχομεν κάνει τήν Θεοσοφίαν ἔργον ζωῆς ἢ ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς ἕνα ἀπλόν πάρεργον; Πόσο συχνά σκεπτόμεθα, ἢ μᾶλλον αἰσθανόμεθα αὐτό πού λέγει ὁ Κρίσνα-μοῦρτι εἰς τά Πόδια τοῦ Διδασκάλου, ὅτι εἴμαστε δηλαδή θεοί καί θέλομε ὅ,τι θέλει ὁ Θεός καί ὄχι τά κατώτερα σώματά μας, τό φυσικόν, τό ἀστροφικόν καί τό νοητικόν; Ἡ Ἄννου Μπέζαντ λέγει ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος διά νά διαδόσουμε τήν Θεοσοφίαν, εἶναι νά ζοῦμε τήν Θεοσοφίαν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι κατὰ κανόνα ὑπακούομεν εἰς τās ἑξεις καί τās ἐπιθυμίας τῶν κατωτέρων σωμάτων μας καί πολύ σπανίως ἐμπνεόμεθα κί' ἐμψυχωνόμεθα ἀπό τήν ἀνωτέραν θεϊκὴν φύσιν μας. Ἡ Μπλαβάτσκι λέγει ὅτι ἐκεῖνος πού κάνει ὅ,τι μπορεῖ εἶναι τό ἴδιο ἄξιον ὅσο καί ὁ ἄλλος πού κατορθώνει τὰ περισσότερα. Ὁ κάθε ἄνθρωπος ἀμείβεται ἀνάλογα μέ τήν προσωπική του ἱκανότητα. Διότι καί τό ὀλίγον καί τό πολύ εἶναι ἐπαινετά, ὅταν ἀποτελοῦν ἐσωτερικόν

βίωμα καί κατάκτησιν τοῦ ἐν ἡμῖν πνεύματος. Εἰς μίαν βουδιστικήν παράδοσιν τῶν κινέζων ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου: «Μία στιγμή βουδικότητος εἶναι ἑξ ἴσου σπουδαία μέ μίαν ἡμέρα βουδικότητος». Κατὰ συνέπειαν, ἐκεῖνο πού προέχει εἶναι: νά ἔχομεν πάντοτε πρό ὀφθαλμῶν τήν βουδικήν σκέψιν, τήν ἀγίαν ἢ ὑπερτάτην ψυχὴν, τήν ὁποῖαν οἱ Ἑβραῖοι ὀνομάζουν Νεσαράχ καί εἶναι τό ἀθάνατον στοιχεῖον μέσα μας, ἡ ἑσωτέρα ἐνορατική δύναμις πού ὁδηγεῖ εἰς τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ καί τοῦ Σύμπαντος.

Ὅπως κάθε ἄλλη γνήσια πνευματική κίνησις, ἔτσι καί ἡ Θεοσοφία, ἐγένετο δεκτὴ μέ ἑχθρικήν διάθεσιν ἀπὸ τὴν πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων. Ἡ Μπλαβάτσκι τό ἀποδίδει αὐτό εἰς τὴν ἀνωριμότητα καί τὸν ἐγκλωσισμόν τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὁποῖος διαπνέεται πάντοτε ἀπὸ πολὺ συντηρητικὴ διάθεσις καὶ ἀντιπαθεῖ ὅ,τι τὸν ἐνοχλεῖ. Ἡ ἀντίθεσις τῆς διανοητικῆς ἀδράνειας εἶναι πολὺ μεγάλη πρὸς κάθετι πού δέν ὑπόσχεται ἄμεσον ὄφελος ἢ ἀνταμοιβή. Ἐξ ἄλλου, τό περιεχόμενον τῆς Θεοσοφικῆς διδασκαλίας ἔρχεται ἀντιμέτωπον μέ πολλές ἀντιλήψεις, αἰρέσεις καί προκαταλήψεις, ὡς ἐπίσης καί τίς βαθιά ριζωμένες λαϊκὲς δοξασίες. Ἐάν τώρα προσθέσουμε τίς προσωπικὲς προσπάθειες καί τὴν με-

γάλη ἀγνότητα πού χρειάζονται διὰ ν' ἀσχοληθῇ κανεὶς σοβαρά μέ τὸν ἑσωτερισμόν, θά καταλάβουμε πὺς μοιραῖα ἡ Θεοσοφία θά προοδεύῃ ἀργά καί ἐπίπονα. Διότι ὅπως μᾶς ἐπισημαίνει καί ἡ Μπλαβάτσκι εἰς τὴν Φωνὴ τῆς Σιγῆς, ἡ κλίμαξ διὰ τῆς ὁποίας ἀνέρχεται ὁ ὑποψήφιος ἀποτελεῖται ἀπὸ σκαλοπάτια πόνου καί σκληρὰς δοκιμασίας, πού δέν δύνανται νά σιγήσουν παρὰ μόνον διὰ τῆς ἀρετῆς. Ἡ πορεία πρὸς τὴν θέωσιν εἶναι μακρὰ καί ἐπίμονος καί διέρχεται ἀπὸ τρεῖς φάσεις, οἱ ὁποῖες εἰς τὴν Φωνὴ τῆς Σιγῆς παρουσιάζονται ὡς τρεῖς Αἰθούσες:

Ἡ πρώτη εἶναι ἡ Αἰθούσα τῆς Ἀγνοίας. Ἡ δευτέρα τῆς δοκιμαστικῆς μαθητείας καί ἡ τρίτη τῆς Σοφίας. Ὁ μαθητὴς, ὡς ἕνα Ἄνθος Λωτοῦ, θά πρέπει νά διέλθῃ σταδιακὰ πρῶτα ἀπὸ τὴν αἰθούσα τῆς Ἀγνοίας. Τό ἐπίπεδον αὐτό ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν κάθαρσιν καί τὸν ἐξαγνισμόν τῆς ψυχῆς καί συνίσταται ὅπως λέγει καί ὁ Πλάτων εἰς τὸν χωρισμόν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τό σῶμα. Ἐν συνεχείᾳ νά διασχίσῃ τὴν αἰθούσα τῆς δοκιμαστικῆς μαθητείας. Ἡ αἰθούσα αὕτη ἀντιστοιχεῖ, ὅπως λέγει ὁ Λιντμπήτερ, εἰς τό ἀστρονομικόν πεδῖον. Κατὰ τὴν φάσιν αὐτὴν ὁ μαθητὴς διέρχεται τὴν πλέον δύσκολον καὶ ἀποφασιστικὴν καμπὴν τῆς ἐξελιξέως του, διότι κατ' αὐτὴν ἀναπτύσσ-

σει άποκρύφους δυνάμεις καί ψυχικάς ικανότητας. Δέν άποτελεΐ αυτοσκοπόν, αλλά μέσον καί ως έκ τούτου δέν θά πρέπει νά σταματήσει εκεί, αλλά νά πετάξει εΐς τήν τρίτην αίθουσαν τής Σοφίας, εΐς τό επίπεδον τής πλήρους πνευματικής συνειδήσεως καί μακαριότητος, εΐς τό όποϊον όταν εισέλθη δέν διατρέχει τόν κίνδυνο νά έξαπατηθῇ από τόν δαίμονα τής πλάνης καί νά έπιστρέψη εΐς τήν γῆν ως σκλάβος τοῦ Μαρά, τοῦ ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου.

Τό ἔργον επομένως πού μᾶς άναμένει εΐναι τεράστιον καί ό χρόνος πολύ όλίγος. Δέν υπάρχουν περιθώρια διά σπατάλην. Διά τοῦτο ἄς προσπαθήσουμε νά τόν αξιοποιήσουμε

κατά τόν καλύτερον δυνατόν τρόπον, ἐπ' όφελείᾳ ἡμῶν τῶν ιδίων, αλλά καί τοῦ συνόλου. Ἐς ἀφαιροῦμε καθημερινῶς ὅσο μπορούμε περισσότερα από τήν ὕλη καί ἄς προσθέτουμε εΐς τό Πνεῦμα. Διότι ἐκεΐ εὗρίσκεται τό μυστικόν τής έπιτυχίας, εΐς τήν ἀφαίρεσιν καί ὄχι εΐς τήν πρόσθεσιν. Εΐς τήν Φωνή τής Σιγῆς λέγει. «Τό ἑαυτό τής ὕλης καί τό Ἐαυτό τοῦ Πνεύματος δέν δύνανται ποτέ νά συνυπάρξουν. Ἐνα έκ τῶν δύο πρέπει νά ἔξαφανισθῇ. Δέν ὑπάρχει χῶρος (μέσα μας) καί γιά τά δύο». Καί ἐπ' αὐτοῦ πρέπει νά εἴμαστε άσυμβίβαστοι κι' άνυποχώρητοι, διότι συμβιβασμός μεταξύ καλοῦ καί κακοῦ δέν ὑπάρχει.

Ὁμιλία Ἀγγελικῆς Ζανάκη

Τά σύμβολα πού προέρχονται από τίς άρχαῖες θρησκευτικές παραδόσεις ὑπονοοῦν κάτι πολύ περισσότερο ἀπ' τά ὅσα εἰκονίζουν. Μέσα τους κρύβονται ὑπερβατικές ἀλήθειες, πού συνδέονται μέ τήν θεότητα, ἀναλογικά δέ καί μέ τήν πνευματική φύση τοῦ ἀνθρώπου. Τά σύμβολα αὐτά πρέπει νά ποῦμε ὅτι ἐκπέμουν μιά πνευματική άκτινοβολία, πού δέν εΐναι προσιτή στούς πολλούς. Σωστά, λοιπόν, άποκαλοῦνται ιερά, άφοῦ ἀντιπροσωπεύουν κάτι ἀνώτερο καί μπορούν ν' άποτελέσουν πηγή ἔμπνευσης γιά

τόν άκούραστο έρευνητή. Γι' αὐτό οἱ θεόσοφοι ὅσοι έρευνοῦμε ὀφείλουμε νά στοχαζώμαστε ἐπ' αὐτῶν συνεχῶς, ἔάν θέλουμε νά διεισδύσωμε στό βαθύτερο νόημά τους, καί νά αἰσθανθοῦμε τό ἔσωτερικό τους περιεχόμενο. Ἐνας ἀρχαῖος δάσκαλος τοῦ Ἐσωτερισμοῦ εἶπε:

«Διά τῶν συμβόλων πρὸς τό φῶς».

Ἡ Ἑλένα Πετρόβνα Μπλαβάτσκι, τής ὁποίας τήν μνήμη τιμοῦμε τό βράδυ τοῦτο, δέν συνέδεσε τυχαῖα τό Λευκό Λωτό μέ τήν ἐπέτειο τοῦ θανάτου

της. Τό έκανε —μᾶλλον— γιά νά μᾶς παροτρύνει νά ἐργασθοῦμε ἐπὶ τῆς ιδέας πού ἀντιπροσωπεύει καί νά μᾶς βοηθήσῃ νά γίνουμε κάποτε ἄξιοι ν' ἀνθίσωμε καί μεῖς, ὅπως ὁ Λωτός, νά γίνουμε δηλαδή ἐσωτερικά τέλειοι καί ὁλοκληρωμένοι. Κύριο μέλημα τοῦ Θεοσόφου θά πρέπει ἐπομένως νά εἶναι ἡ ὑπερνίκησις τῆς ἀτέλειάς του, ὁ διαρκὴς προσανατολισμός καί ἡ ἐνατέννησις του πρὸς τὴν κατάστασι τῆς τελειότητος. Αὐτό τό ὑψηλὸ ιδεῶδες, αὐτὴ ἡ ὑπέρτατη κατάκτησις, πρέπει νᾶναι ὁ σκοπός καί ἡ ἐπιδίωξις κάθε πνευματικοῦ ἀνθρώπου, διότι δέν ὑπάρχει ἄλλος στόχος ἐυγενέστερος ἀπ' αὐτόν. Τό καθῆκον αὐτό ἀναλογικὰ εἶναι ὁμοιο μέ ἐκεῖνο τῶν ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος καί τῶν ἵπποτων τοῦ μεσαίωνα, πού ἀγωνίζονταν γιά τὴν ἐπικράτησι τοῦ δικαίου, τοῦ ἀγαθοῦ καί τῆς ἀλήθειας. Αὐτό τό καθῆκον θέλει νά μᾶς ὑποδείξῃ ἡ Μπλαβάσκυ, τοποθετώντας τόν Λωτό σάν ἔμβλημα τῆς σημερινῆς γιορτῆς, ἐπιδιώκοντας συγχρόνως νά μᾶς γνωστοποιήσῃ ποιός εἶναι ὁ προορισμός μας καί ἡ ἀποστολή μας, κατὰ τὴν διάρκειά τῆς γῆινης ζωῆς μας.

Ὁ ἀείμνηστος Πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας μας Ν. Σρί Ράμ σέ μιά διατριβή του περὶ τοῦ συμβόλου τοῦ Λωτοῦ ἀναφέρει, μεταξύ ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Ἰσως τό πιό ὁμορφο σύμβολο τῆς ὀ-

λης πορείας τῆς ἀνθρώπινης ἐξέλιξης εἶναι τό φυτό τοῦ Λωτοῦ, πού τόσο συχνά ἀναφέρεται στὴν ἀρχαία Ἰνδική φιλολογία. Ἡ ρίζα του ἀπλώνεται στὴ λάσπη τοῦ βυθοῦ, τό στέλεχος του ἀνεβαίνει ἀπαλὰ μέσα ἀπὸ τὰ νερά καί ἀποθέτει τὰ φύλλα του στὴν ἐπιφάνειά τους, ἐνῶ τό ἄνθος του στό μέσον ἀνοίγει τὴν καρδιά του στὸν ἀέρα καί τό ἡλιακὸ φῶς. Τό ἄνοιγμα τοῦ ἄνθους, εἶναι ἡ ἀποκάλυψις τῆς ἐσωτερικῆς ὁμορφίᾳς καί τό ἴδιο τό ἄνθος μέ τὴν ἀπαλότητά του, εἶναι τό ἔμβλημα τῆς ὠριμότητος τῆς τελειότητος. Ἡ ἀνοδικὴ αὐτὴ πορεία τοῦ φυτοῦ ἀπὸ τὴ λάσπη πρὸς τό φῶς ἀπεικονίζει ἐπομένως τὴν ἐσωτερικὴ ἐξέλιξι τοῦ ἀνθρώπου. Ὅσο περισσότερο ἀνέρχεται, τόσο διευρύνεται ἡ συνείδησή του, ἕως ὅτου φθάσῃ στό σημεῖο νά ταυτισθῇ μέ τὴν ἀλήθεια. Αὐτό ἄλλωστε ἦταν καί τό κύριο ἔργο τῶν μυστηρίων τῆς ἀρχαιότητος.

Τό ἀνθρώπινο πνεῦμα μπορεῖ νά ἐνωθεῖ μέ τὴν δημιουργὸ ἀρχή —τόν Πατέρα— καί νά λάβῃ γνῶσι τῶν ιδιοτήτων τῆς οὐσίας τῆς φύσεως, ταυτιζόμενο πρὸς τὴν ἀλήθεια. Γιά τοὺς Ἰνδοὺς ὁ Λωτός εἶναι τό ἱερὸ φυτό τοῦ Βράχμα καί τό σύμβολο τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως. Στὴν Μπαγκαβάδ Γκিতά, τό θεῖο ἄσμα, ὁ Κρίσνα ἢ ἐνσάρκωσις τοῦ Βισνοῦ, ἀπευθυνόμενος πρὸς τόν ἥρωα

Ἄρτζούνα λέγει: «Γνώριζε τοῦτο, ὅτι ἀπό τό Βράχμα ξεκινοῦν ὅλα τὰ ἔργα, καί τό Βράχμα γεννήθηκε ἀπό τό ἄφθαρτο, τό αἰώνιο...»

«Ὡς ἐκ τοῦτο τό Βράχμα διεισδύει παντοῦ, εἶναι δηλαδή τό πανταχοῦ παρόν καί τὰ πάντα πληροῦν στοιχεῖον.

Τό μέγα Βράχμα εἶναι δι' ἐμέ ἡ μήτρα στήν ὁποία φυτεύω τόν σπόρο. Αὐτό εἶναι ἡ ἀρχή ὅλων τῶν ἐξηρημένων ὄντων. Τό μέγα Βράχμα εἶναι ἡ μήτρα, τό θῆλυ. Ἐγώ! ὁ Πατήρ, ὁ δότης τοῦ σπόρου, τό ἄρρεν».

Ἡ παγκόσμιος ψυχὴ Μήτηρ καί τό παγκόσμιο Πνεῦμα ἀντίστοιχα, στήν ἀρχαία Αἴγυπτο ἦταν ἡ Ἴσις καί ὁ Ὅσιρις. Ὅτι ὁμως ὑπάρχει στήν φύση ὑπάρχει ἀναλογικά καί στόν ἄνθρωπο, λέγει ὁ Παράκελσος. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι συνεπῶς ὁ καθρέφτης τοῦ σύμπαντος, ἀφοῦ, ὅπως λέγει καί ἡ παράδοση, πλάσθηκε κατ' εἰκόνα καί ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος, λοιπόν, μπορεῖ νά ἐξομοιωθεῖ μέ τόν Θεόν, νά γίνη καί αὐτός Βράχμα, ὅπως μᾶς ἀποκαλύπτει ὁ Κρίσνα, ἕνας θεῖος δημιουργός, ἕνας ἀνθισμένος Λωτός. Ὁ Λωτός συναντᾶται σάν ἱερό φυτό καί στά κείμενα τῶν Ἀρχαίων Αἰγυπτίων. Ἀναφέρεται σάν σύμβολο τοῦ Θεοῦ Νεφερτέμ, ἑνός ἀπό τούς γιούς τοῦ μεγάλου Θεοῦ Ρά. Ὁ μυσούμενος στά μυστήρια πα-

ρουσιάζεται νά λέγη τὰ ἐξῆς: «Ἀνίσταμαι ὡς Νεφερτέμ, πού εἶναι ὁ Λωτός εἰς τούς ῥώθωνας τοῦ Ρά». Ἡ Ε.Π. Μπλαβάσκου, παρουσιάζει μέ τόν δικό της τρόπο τήν ἐσωτερική αὐτή πραγματικότητα στό βιβλίο της ἡ Φωνή τῆς Σιγῆς. Στό βιβλίο αὐτό ὅπως εἶναι γνωστό, μιλάει γιά τρεῖς αἰθουσες, μέσα ἀπό τίς ὁποῖες ὁ ταλαίπωρος προσκυνητής ὁδηγεῖται στό τέλος τῶν μόχθων. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ αἶθουσα τῆς *ἄγνοιας* ἀβίντια εἶναι τ' ὄνομά της. Εἶναι ἡ αἶθουσα στήν ὁποία ὁ ἄνθρωπος βλέπει τό φῶς, στήν ὁποία ζῇ καί θά πεθάνῃ. Τ' ὄνομα τῆς δεύτερης αἰθουσας εἶναι *μάθησις*. Σ' αὐτήν ἡ ψυχὴ θά βρῇ τὰ ἄνθη τῆς ζωῆς. Κάτω ὁμως ἀπό κάθε ἄνθος ὑπάρχει ἕνα κουλουριασμένο φίδι. Τ' ὄνομα τῆς τρίτης αἰθουσας εἶναι *Σοφία* καί πέρα ἀπ' αὐτήν, ἀπλώνονται τὰ ἀπύθμενα καί ἀπεριόριστα νερά τοῦ Ἀκσάρα, τῆς ἄφθαρτης καί αἰώνιας πηγῆς τῆς πανσοφίας. Οἱ τρεῖς αὐτές αἰθουσες μποροῦν νά ἐρμηνευθοῦν ὡς ἀντικειμενικά ἐπίπεδα, ἀλλά καί ὡς ἡ ὑποκειμενική κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Μπλαβάσκου θεωρεῖ τίς αἰθουσες αὐτές σάν τίς τρεῖς καταστάσεις συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου καί τίς διαχωρίζει σέ τρία ἐπίπεδα. «Τό ἐπίπεδο τῆς ἐγγρήγορης, τοῦ ὄνειρου καί τοῦ βαθύ ὕπνου».

Ἕνας ἀνθισμένος λωτός μπορεῖ νά παρομοιασθεῖ σάν ἔ-

ναν άνθρωπο πού δρᾷ καί ἐργάζεται καί στά τρία αὐτά ἐπίπεδα συνειδήσεως. Ἡ ἐσωτερική ὑπαρξη τοῦ μαθητῆ, καθαρά πνευματική σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα θά ἔχη μιᾷ ὑπεργήϊνη ιδιότητα σάν ἐκείνη τοῦ λουλουδιοῦ.... Ἡ δημιουργός Δύναμη τῆς ψυχῆς, ἄφθαρτος ἀπό τήν φύση της, θά διευθύνεται ὅπως τῆς ἀρμόζει ὄχι ἀπό τήν ὕλη, ἀλλά ἀπό τό πνεῦμα καί θά εἶναι κυρίαρχος σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς φύσεως. Γι' αὐτό καί στό φῶς τῆς Ἀσίας τοῦ σέρ Ἐντβιν Ἀρνολδ, ἕνας σοφός πού ἐπεσκέφθηκε τόν Βούδδα - βρέφος, ἀναφέρεται ποιητικά στήν γεννησή του μέ τίς λέξεις: «Ἕνας οὐράνιος Λωτός ἀνθίζει».

Ἡ Μπλαβάσκυ στό βιβλίο της Μυστική Διδασκαλία ἀναφέρει γιά τό ἄνθος τοῦ Λωτοῦ τά ἑξῆς:

«Σ' ἓνα κεφάλαιο τοῦ βιβλίου τῶν νεκρῶν τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, ἐπιγραφόμενο ὁ Μετασχηματισμός σέ Λωτό, παριστάνεται ὁ Θεός μέ μιᾷ κεφαλῇ, πού ἀναδύεται ἀπό τό ἄνθος του νά λέγη:

Εἶμαι ὁ καθαρὸς Λωτός πού ἔρχομαι ἀπό ἐκεῖνα πού εἶναι φωτεινά. Κομίζω στούς ἀνθρώπους τά παραγγέλματα τοῦ Ὡρου.

Εἶμαι ὁ καθαρὸς Λωτός πού προέρχεται ἀπό τὰ ἡλιακά χωράφια».

Ὁμιλία Παν. Παπασωλιώτη

Ἕνας αἰώνας ἀπό τόν θάνατο τῆς Ἑλενας Μπλαβάσκυ δέν στάθηκε ἀρκετός γιά νά ξεθωριάση οὔτε τήν εἰκόνα της, οὔτε τό ἔργο της ἀπό τή μνήμη τῶν φίλων τῆς ἀλήθειας καί τῆς σοφίας. Καί πῶς θά μπορούσε, ὅταν ὅλη ἡ ζωὴ της ἦταν ἕνας διαρκῆς ἀγώνας, ἕνα ἀνάλωμα, πραγματικά, στό βωμὸ αὐτῆς τῆς ἀληθινῆς γνώσεως; Καί πῶς μπορεῖ, γιά μᾶς ἰδιαίτερα, πού θέλουμε νά λεγόμαστε θεοσοφιστές, νά μὴν ἀποτελεῖ παράδειγμα φωτεινὸ ἐκείνη, πού μέ καθῆκον, μέ θυσία καί μέ ἡρωϊσμό ἀφιερώθηκε ὅλο-

κληρωτικά στό μεγάλο ἔργο. Ἱέρεια πραγματική στό Ναό τῆς αἰώνιας ἀλήθειας, περπάτησε ἕνα δρόμο βασανιστικό, μά καί μεγαλειώδη. Πικραμένη καί ἀπό φίλους ἀκόμη, συκοφαντημένη μέχρι καί σήμερα, πολεμήθηκε σκληρά μέχρι καί τίς τελευταῖες στιγμές τῆς πολυτάραχης ζωῆς της.

Ὅμως, ἡ ἀπέραντη ἀφοσίωση καί πίστη στό ἔργο της τήν κράτησαν ὀρθία στίς ἐπικίνδυνες ἐπάλξεις, πού ἄξια μέχρι τέλους ὑπερασπίστηκε. Καταπονημένη πιά καί ἐξουθενωμένη σωματικά καί ψυχικά, πα-

ρέμεινε ἐν τούτοις πιστή στήν ἀποστολή πού τῆς εἶχε ἀνατε-
θῇ, ἐκεῖ πού πολύ λίγοι δέν θά
τήν εἶχαν ἐγκαταλείψει.

Σήμερα, λοιπόν, ἐρχόμαστε
νά προσφέρουμε συμβολικά λί-
γα λουλούδια εὐγνωμοσύνης
καί ἀναγνώρισης γι' αὐτό τόν
ἀγώνα της, γιά τήν θυσία της.
Ὅμως, δέν πρέπει νά δοῦμε τή
σημερινή γιορτή ὡς μία ἀπλή
ὕποχρέωση, οὔτε οἱ λόγοι μας
νά ἔχουν τόν τυπικό ἐπετειακό
χαρακτήρα πρὸς τό τιμῶμενο
ἄνθρωπο.

Ἡ Γιορτή τοῦ Λευκοῦ Λω-
τοῦ δέν εἶναι, δέν πρέπει νά εἶ-
ναι ἀπλῶς μία ἐπέτειος γιά νά
μᾶς θυμίζει κάτι μία φορά τό
χρόνο. Ἀλλά εἶναι μία εὐκαιρία
γιά νά στρέψουμε περισσότερο
τήν προσοχή μας σ' αὐτό πού
κάθε μέρα πρέπει νά θυμόμα-
στε: τό ἰδικό μας καθῆκον. Διό-
τι οὔτε ἡ Μπλαβάτσκι ἀγωνί-
στηκε γιά τή δική της ὑστερο-
φημία, ἀλλ' οὔτε καί ἐμεῖς πρέ-
πει νά ἐξαντλοῦμε τήν ὑπο-
χρέωσή μας πρὸς τή μνήμη της
στό θαυμασμό μας γιά τό πρό-
σωπό της. Οὔτε ἀκόμη ἡ ἐξαι-
ρετική προσωπικότητά της καί
τό σχεδόν ὑπεράνθρωπο γιά
μᾶς ἔργο της πρέπει νά εἶναι

ἄλλοθι γιά τή δική μας ἀδρά-
νεια, ἂν πραγματικά θεωροῦμε
τήν Μπλαβάτσκι παράδειγμα..

Ἡ σημερινή ἡμέρα, λοιπόν,
δέν πρέπει νά ἀποτελῇ μόνο
εὐκαιρία ἐνθύμησης, ἀλλά καί
εὐκαιρία γιά ἀπόφαση μίμησης.
Αὕτη ἡ ἀπόφαση, ἡ προσπά-
θεια γιά μίμηση, μέ τὰ δικά μας
ἔστω μέτρα καί δυνάμεις, εἶναι
τό ὠραιότερο λουλούδι πού
μποροῦμε νά προσφέρουμε στή
μνήμη της. Καί ἂν ἡ ἀπόφαση
εἶναι στέρεη καί ἡ προσπάθεια
εἰλικρινής, νά εἴμαστε σίγουροι,
κανένας κόπος ἢ χρόνος μας
δέν θά πάει χαμένος.

Ἡ Μπλαβάτσκι ἔζησε καί
πέθανε γιά τὰ μεγάλα ἰδανικά
τῆς Ἀλήθειας, τῆς Ἀγάπης καί
τῆς Ἀδελφότητας.

Ὅλοι ἔχουμε καί τίς εὐκαι-
ρίες καί τίς δυνατότητες, μικρό-
τερες ἢ μεγαλύτερες, νά ὑπη-
ρετοῦμε καθημερινά αὐτά τὰ
ἰδανικά. Ὡς τό κάνουμε ὅσο πιό
πιστά μποροῦμε καί, τότε, δέν
θά εἴμαστε θεατές ἢ θαυμα-
στές, ἀλλά ἄξιοι συναγωνιστές
γιά τήν πραγμάτωση τοῦ ὑψη-
λοῦ ἔργου πού θεμελίωσε ἡ
πρωτεργάτης τῆς Θεοσοφικῆς
Ἑταιρίας.

Ὁμιλία Πολ. Ἀντζακα

Ὁ διαλογισμός εἶναι ἓνα
ἀπ' τὰ πιό θαυμάσια πράγματα,
κί ἂν δέν ξαίρετε τί εἶναι, εἴσα-

στε σάν ἓνα τυφλό, σ' ἓνα κό-
σμο ἔντονου χρώματος σκιᾶς
καί κινουμένου φωτός.

Δέν πρόκειται γιά μιά έγκε-
φαλική πράξη αλλά όταν ή καρ-
διά μπαίνει στό Νοῦ, τότε ὁ
νοῦς ἔχει μιά έντελῶς διαφορε-
τική ποιότητα, τότε πραγματικά
δέν ἔχει σύνορα, καί δέν χαρα-
κτηρίζεται μόνο ἀπό τήν δυνα-
τότητα νά σκεφεῖ, νά δράσει
ἀποτελεσματικά, ἀλλά ἐπίσης
ἀπό μιά αἴσθηση τῆς ζωῆς, σ'
ένα τεράστιο χῶρο ὅπου ἀπο-
τελεῖ κομμάτι τοῦ κάθε πράγ-
ματος

Ὁ διαλογισμός εἶναι ἡ κί-
νηση τῆς ἀγάπης. Δέν εἶναι ἡ
ἀγάπη τοῦ ενός ἡ τῶν πολλῶν.
Εἶναι σάν τό νερό, πού καθέννας
μπορεῖ νά τό πιεῖ μέσα ἀπό μιά
στάμνα εἴτε εἶναι χρυσή εἴτε εἴ-
ναι πῆλινη, δέν τελειώνει ποτέ.
Καί μιά περίεργη κατάστασι
συμβαίνει, δέν εἶναι οὔτε ναρ-
κωτικό, οὔτε αὐτο-ὑπνωση, εἴ-
ναι σάμπως ὁ νοῦς νά μπαίνει
στόν ἑαυτό του ξεκινώντας ἀπ'
τήν ἐπιφάνεια καί εἰσχωρόντας
ἀκόμα περισσότερο βαθειά ἕως
ὅτου τό βάθος καί τό ὕψος ἔ-
χουν χάσει τή σημασία τους καί
κάθε μορφή μέτρησης παύει.

Σ' αὐτή τή κατάσταση
ὑπάρχει μιά πλήρης εἰρήνη — ὅ-
χι εὐχαρίστηση πού ἦρθε βαθ-
μαία—, ἀλλά εἰρήνη πού χαρα-
κτηρίζεται ἀπό τάξη, ὁμορφιά
καί ἔνταση.

Αὐτή δέν μπορεῖ νά κατα-
στραφεῖ ὅπως δέν μπορεῖ νά
καταστραφεῖ ἕνα λουλούδι καί
πού έντούτοις ἐξ αἰτίας τοῦ

τρωτοῦ του εἶναι μή καταστρέ-
ψιμο.

Αὐτός ὁ διαλογισμός δέν
μπορεῖ νά μαθευτεῖ ἀπό κά-
ποιον ἄλλο. Πρέπει νά ξεκινή-
σετε χωρίς νά ξαίρετε τίποτε γι'
αὐτόν καί νά κινηθεῖτε ἀπό τήν
ἀθωότητα στήν ἀθωότητα.

Τό ἔδαφος ὅπου ριζώνει ὁ
διαλογιζόμενος νοῦς εἶναι τό ἔ-
δαφος τῆς καθημερινῆς ζωῆς,
τοῦ ἀγῶνα τοῦ πόνου καί τῆς
χαρᾶς. Πρέπει νά ξεκινήση ἀπό
ἐκεῖ καί νά φέρη τάξη καί ἀπο-
κεῖ θά κινεῖται χωρίς τέρμα.
Ἀλλά ἂν ἐνδιαφερόμαστε μόνο
νά «δημιουργήσετε» τάξη, τότε
αὕτη ἡ τάξη θά φέρη τοὺς ἱ-
δίους τοὺς περιορισμούς καί ὁ
νοῦς θά γίνη φυλακισμένος.

Σ' ὅλη αὕτη τή κίνηση πρέ-
πει, κατά κάποιο τρόπον νά ξε-
κινήσετε ἀπό τήν ἄλλη ἄκρη,
ἀπό τήν ἄλλη ὄχθη, καί νά μὴν
ἀσχολεῖσθε συνέχεια μέ τό
«πῶς» μέ τό «τί γίνεται στήν
ἄλλη ὄχθη», «πῶς θά περάσετε
τό ποτάμι» Πρέπει νά βουτήξε-
τε μέσ' τό νερό χωρίς νά ξέρε-
τε πῶς νά κολυμπᾶτε. Κί' ἡ
ὁμορφιά τοῦ διαλογισμοῦ εἶναι
ὅτι ποτέ δέν ξέρετε πού εἴσαστε,
ποτέ δέν ξέρετε πού πηγαίνετε,
ποτέ ποιό εἶναι τό τέλος.

Ἀπό τό βιβλίον «ΔΙΑΛΟΓΙ-
ΣΜΟΣ» τοῦ ΚΡΙΣΜΑΜΟΥΡΤΙ
ΕΚΔΟΣΙ: VICTOR GOLLANCZ
1980 Λονδίνο

Ὁμιλία Χριστόφ. Καμαρωτάκη

Ἡ Ε.Π. Μπλαβάτσκι τὴν μνήμη τῆς ὁποίας τιμοῦμε τὴν ἐσπέραν αὐτὴν, μᾶς ἄφησε κληρονομία ἕναν πνευματικὸν θησαυρὸ ἀνυπολογίστου ἀξίας. Ἐκεῖνος πού θά κατορθώσῃ νά τὸν κατακτήσῃ, καί βιώσῃ τό περιεχόμενον του θά καταστῇ γνώστης τῶν ἀληθειῶν τῆς φύσεως καί ὁμοιος μέ τα θεῖα ὄντα.

Ὁ πολύτιμος αὐτός θησαυρός πού προσφέρεται εἰς πᾶσαν καλὴ θέλησιν, εἶναι ἡ Θεοσοφικὴ διδασκαλία πού καθῶς ἡ ἰδίᾳ ἡ Μπλαβάτσκι μᾶς λέγει, ἀντιπροσωπεύει τὴν θεῖαν γνῶσιν πού κατέχουνε τὰ μεγάλα ὄντα, οἱ διδάσκαλοι τῆς Σοφίας.

Ἡ γνῶσις αὐτὴ πού, ὅπως λένε ὅλες οἱ ἀρχαῖες παραδόσεις, προῆλθε ἄνωθεν, δέν εἶναι καινούργια, διότι ὑπάρχει πρό πάντων τῶν αἰώνων. Ἡ Μπλαβάτσκι, μεμυημένη εἰς τό πνεῦμα τῆς γνώσεως αὐτῆς, ἐπιλέγει ἀπό τόν πνευματικὸν κόσμον διὰ νά τὴν μεταφέρει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα εἰς μίαν ἐποχὴ πού τὰ σκότη τῆς πλάνης ἄρχισαν καί πάλι νά καλύπτουν τὴν γῆ.

Μέ τὴν δάδα τοῦ θείου φωτός ἀνά χεῖρας σάν ἀρχαία θεά, ἦρθε διὰ νά φωτίσῃ τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων.

Τό μήνυμα τῆς Θεοσοφικῆς διδασκαλίας εἶναι παγκόσμιον. Ἀπευθύνεται εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, χωρὶς διάκρισιν

φυλῆς, πίστεως, φύλου, τάξεως ἢ χρώματος, καί ἀποτελεῖ τὴν ἐλπίδα διὰ μίαν πνευματικὴν ἀναγέννησιν τῆς ἀνθρωπότητος. Θά πρέπει ὅμως νά ποῦμε, ὅτι ἡ Θεοσοφία δέν εἶναι μιά ἀπλὴ διδασκαλία ἠθικογνωστικὴ ἢ ἕνα κοινὸ καί ξεπερασμένο φιλοσοφικὸν σύστημα ἢ ἀκόμη μιά θρησκευτικὴ αἵρεσις. Εἶναι ἕνας δρόμος μυήσεως τῆς

θείας γνώσεως πού ὁλοκληρώνεται ὅταν ὁ ἀνθρώπος φωτισθῇ πλήρως καί ἐξαλείψῃ τὰ σκοτάδια πού ἀμαυρώνουν τὸν νοῦν καί τὴν καρδίᾳ του. Πότε ὅμως ὁ μαθητὴς θά ἐπιτύχῃ τὸν ἄθλον τοῦτον, καί φωτίσῃ τό σκοτάδι ἡ αἰτία τοῦ ὁποίου εἶναι μέσα του; Ὅταν κατόπιν μυητικῆς ἀγωγῆς τιθασεύσῃ σέ πρώτη φάσιν τίς ἀδυναμίες καί τὰ πάθη του, καί ἐξαγνισθῇ. Ἀναπτύξῃ ἐν συνεχείᾳ σέ δευτέρῃ φάσῃ τὴν Βουδικὴν σκέψιν, καί τέλος σέ τρίτῃ φάσῃ κατακτήσῃ τὴν Νιρβάνα. Δηλαδή ἀρχίζει ἀπὸ τὴν κάθαρσιν, προχωρεῖ στὸν φωτισμόν καί φθάνει στὴν Ἑνωσιν.

Τό ἔργο τῆς καθάρσεως πού δέν εἶναι τόσο ἀπλό καί εὐκόλο, θά τὸν βοηθήσῃ ν' ἀναπτύξῃ τὸν οὐράνιον ὀφθαλμόν καί νά ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὰ κατασκευάσματα τοῦ νοῦ, τίς προσκολήσεις καί τὴν χωριστικότητα, διὰ νά εἰσέλθῃ κατόπιν στό ἐπίπεδο τῆς πληρότητας, στὴν Νιρβάνα.

Τί είναι όμως Νιρβάνα, καί πῶς δυνάμεθα νά τήν κατακτήσουμε; Ἐχῶ τήν γνώμιν ὅτι κανένας ὀρισμός δέν μπορεῖ νά περιγράψῃ καί διατυπώσῃ τήν κατάστασιν αὐτή, διότι οὔτε λόγια, οὔτε συναισθήματα καί σκέψεις εἶναι ικανά νά μᾶς δώσουν τήν εἰκόνα τοῦ αἰωνίου καί ἀπροσμέτρητου. Ἡ Νιρβάνα πού κατὰ τούς Βουδιστάς εἶναι τό τελικό ἔσχατο, τό τέρμα τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐνσαρκώσεων, εἶναι τό μέγα ἔργον καί ὁ σκοπός κάθε ἀγνοῦ Θεοσόφου. Θά λέγαμε ὅτι τό ἔργον αὐτό τῆς μετουσιώσεως, εἶναι πέρα ἀπό τά ὅρια καί τίς δυνατότητες τῆς ἀνθρωπίνης προσπαθείας. Διότι δέν μπορεῖ ὁ μέσος ἄνθρωπος νά βυθοσκοπίσῃ τό ἀδιαπέραστο πέπλο, μέ τό σχοινί τῆς σκέψεως καί τοῦ στοχασμοῦ. Ἡ ἔννοια πού βρίσκεται πίσω ἀπό τούτη τήν λέξιν μέσα στόν Βουδδιστικόν κανόνα, εἶναι τό σβήσιμο τῆς δίψας καί τοῦ πυρετοῦ διὰ τήν ζωήν. Δηλαδή ἐκείνης τῆς προσκόλησις τοῦ ἐγῶ μέ τόν κόσμον αὐτόν πού ἔχει ὡς ἐπακόλουθον τόν πόνον, καί πού τό σβήσιμό της φέρνει σάν ἀποτέλεσμα τήν ἡρεμία καί τήν γαλήνην.

Κατ' ἀρχήν ἡ Νιρβάνα δέν εἶναι τόπος, εἶναι ἕνα ἐπίπεδον θείας συνειδήσεως, μία ἄλλη διάστασις πέρα ἀπό τόν χῶρον καί τόν χρόνον, μή προσιτή εἰς τούς πολλούς. Εἶναι ἕνα εἶδος ἀμοιβῆς πού λαμβάνουν ὡς δῶ-

ρον ὅλοι ἐκεῖνοι πού εὕρισκονται στό ὕψος μυσσεως τοῦ ἱεροφάντη, τοῦ ἐπόπτου, τοῦ πιστοῦ, τοῦ Διδασκάλου τῆς Σοφίας.

Ἡ σημασία τοῦ ὅρου Νιρβάνα ταυτίζεται μέ τήν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν καί τά Ἠλύσια πεδία, τήν κατοικίαν τῶν ἀθανάτων. Ἡ κατάκτησις τῆς Νιρβάνα εἶναι ἕνας στόχος τά μέγιστα ὑψηλός πού δέν ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀπλῆς προσπαθείας τοῦ κοινοῦ διανοητικοῦ ἀνθρώπου.

Ἀπαιτεῖ συνεχεῖς θυσίες καί ἀγῶνες, παράλληλα δέ καί τήν ἐνεργόν συμπάραστασιν τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Ἡ παράδοσις λέγει, ὅτι ὁ Βουδδας μετὰ τήν νίκην του στό δάσος ἐναντίον τῶν πνευμάτων καί τῶν στοιχείων τῆς φύσεως εἶχε τήν ἄμεσον συμπάραστασιν δύο θεοτήτων ὅπως ἀκριβῶς καί ὁ Ἰησοῦς μετὰ τήν δοκιμασίαν ἐντός τῆς ἐρήμου. Πού ὅπως λέγει τό Εὐαγγέλιον «Καί τότε κατήλθον ἄγγελοι κυρίου καί ὑπηρετοῦν αὐτόν».

Λέγεται ἐπίσης ὅτι ὁ Βουδδας ἐφωτίσθη κάτω ἀπό τήν σκιά ἐνός δένδρου. Ἐδῶ τό δένδρον ἐκφράζει συμβολικά μιά ἀπό τίς πολλές ὁψεις τῆς Θεότητος, ἐκείνης πού εἶναι ἐγγύτερα πρὸς ὅλους, αὐτοῦς πού ἀναζητοῦν τήν ἀλήθεια καί τό φῶς. Τό δένδρον ἐπίσης πού παρήγαγε τόν καρπὸν τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ,

καί ἐκεῖνο πού ὀνομάζεται δένδρο τῆς ζωῆς, ἀποτελοῦν ἰδιότητες θεϊκές πού λαμβάνει καί γεύεται ὁ ἄνθρωπος ὅταν καταστή ἄξιος. Ὁ ἐσωτερικός αὐτός ὁρος πού τόν συναντοῦμε καί σέ ἄλλες παραδόσεις μᾶς ἀποκαλύπτει τόν τρόπον δράσεως τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ὑπό τήν σκέπην τοῦ ὁποίου ὁ Βουδδας ἔλαβε τήν χάριν τῆς φωτίσεως. Ἐνα Βουδδιστικό κείμενο λέγει ὅτι Νιρβάνα εἶναι τό ξύπνημα ἀπό ἕναν ὕπνο γεμᾶτο ἐφιάλτες.

Ἐπίσης ἕνας ἄλλος ὁρισμός τῆς Νιρβάνα πού ἀποδίδεται εἰς τοὺς ἀρχαίους Βουδδιστάς λέγει: «Νιρβάνα εἶναι ἡ κατάπαυσις τῆς *Σαμσκάρας**, τῶν κατασκευασμάτων δηλαδή, τῶν ἰδεῶν καί ἀπόψεων, καί ἀκόμη τῆς μορφῆς σκέψεως πού ἔχουμε διά τόν κόσμον, καί τόν ἑαυτόν μας».

Ποῖος ὅμως δημιουργεῖ καί θρέφει αὐτά τὰ κατασκευάσματα; Ὁ νοῦς, τόν ὁποῖον οἱ ἀμύητοι ἀπό ἄγνοιαν ἔχουν θεοποιήσει. Ὁ νοῦς ὅμως δέν μπορεῖ νά δῇ τήν ἀλήθειαν, διότι ἀπό τήν φύσιν του εἶναι περιοριστικός καί ἐλλειπής. Κατά τόν φιλόσοφον Μπέρξον, ὁ νοῦς εἶναι τό μέρος τοῦ ἀνθρώπου καί τό μέρος δέν μπορεῖ νά συλλάβῃ τόν ὅλον. Εἰς

τό φῶς ἐπὶ τῆς ἀτραποῦ ἀναφέρεται μεταξύ ἄλλων, ὅτι «ὁ νοῦς εἶναι ὁ φονεὺς τοῦ πραγματικοῦ». Διά τοῦτο καί ἔχει λεχθεῖ, ὅτι διά νά εἰσέλθῃ ὁ μαθητής στήν Νιρβάνα, θά πρέπει ὁ νοῦς του νά ἔχῃ πρό πολλοῦ σιγήση.

Ὅταν ἀδρανίσῃ ὁ νοῦς, ὁ αἴτιος καί δημιουργὸς τῶν κατασκευασμάτων, τότε ἀρχίζουν νά ἐνεργοποιοῦνται οἱ λανθάνουσες δυνάμεις τῆς ψυχῆς. Ὁ Ἑρμῆς ὁ Τρισημέγιστος εἶχε πεῖ «Μέ τό ἐνσώματο, (τό γνωστόν) δέν μπορεῖτε νά συλλάβετε τό ἀσώματο (τό ἄγνωστον)». Καί ἡ Νιρβάνα δέν ἀνήκει στήν σφαῖρα τοῦ γνωστοῦ, ἀλλά εἰς ἐκείνην τοῦ ἀγνώστου. Μία ἄλλη παράδοσις λέγει ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅτι Νιρβάνα εἶναι ἡ ἀφαίρεσις τῆς ἄγνοιας τῆς ἐπιθυμίας τῆς δράσεως, ἐκείνης πού γεννᾷ μέσα μας τίς μορφές τῶν εἰδώλων. Νιρβάνα εἶναι ἐπίσης ὁ καθαρὸς πνευματικός κόσμος τῆς ὑπερτάτης πραγματικότητος. Εἶναι ὁ τέλειος καί ὀλοκληρωτικός θάνατος τοῦ ἐγώ, τῆς συνειδήσεως καί αἰσθήσεως ἐνός ξεχωριστοῦ ἑαυτοῦ. Διά πολλοὺς εἶναι ἀκόμη αὐτό πού λέμε κενό, ὄχι βέβαια μέ τήν ἔννοιαν καί τήν σημασίαν τοῦ τίποτε, τοῦ ἐκμηδενισμοῦ, ἀλλά τοῦ κενοῦ ἀπὸ

* Σαμσκάρα. Βουδδιστικός ὁρος πού σημαίνει βαθμίδες τοῦ εἶναι πού συνιστοῦν τόν θνητὸ ἄνθρωπο. Τάσεις καί διαθέσεις τοῦ ἀνθρώπου τίς ὁποῖες δημιουργεῖ τό Κάρμα κατὰ τήν διάρκεια τῆς διαδοχικῆς υπάρξεως.

τήν αἴσθησιν τῆς δυαδικότητος. Σ' ἓνα ἄλλο ἀρχαῖο κείμενον ἀναφέρεται ὅτι κάποτε ἕνας νεοφώτιστος ἐρωτοῦσε τόν Σαριπούντα, πρεσβύτερον μαθητήν τοῦ Βούδδα.

«Ἀγαπητέ κύριε, ὅλο μᾶς λένε Νιρβάνα - Νιρβάνα, τί εἶναι λοιπόν Νιρβάνα;» Κί' ὁ Σαριπούντα ἀπαντᾷ: «Τό σβήσιμο τῆς ἐπιθυμίας, τό σβήσιμο τοῦ μίσους, τό σβήσιμο τῆς προσκολλήσεως, νά φίλε τί εἶναι Νιρβάνα!»

Ἡ Νιρβάνα ὡς ἐσωτερική κατάστασις δέν εἶναι στήν ζωήν, δέν εἶναι στόν θάνατον, δέν εἶναι στή χαρά, δέν εἶναι στήν λύπην, εὐρίσκεται στήν ἀπάθεια πού ἀπορρέει ἀπό τήν κατανόησιν τῆς ἀλήθειας. Εἶναι μία ιδιότητα θεϊκή, δι' αὐτό καί οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες λέγουν, «ὅ-τι οἱ Θεοί οὔτε χαίρουνται οὔτε λυποῦνται». Ἡ Νιρβάνα εἶναι πέρα καί ὑπεράνω ἀπό τίς ἀντιθέσεις, τίς συγκρούσεις ἀπό τό σύν καί τό πλήν τοῦ κόσμου

τούτου. Εἰς τό φῶς τῆς Ἀσίας, πού μέ ποιητικό τρόπον σκιαγραφεῖται ἡ ζωή καί ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα, διαβάζουμε: «Ἄν ἀκούσης νά διδάσκουν μερικοί πῶς Νιρβάνα εἶναι ἀνυπαρξία καί ἐκμηδένιση, μή τούς πιστέψης, διότι δέν γνωρίζουν τί λένε. Καί ἂν ἄλλους ἀκούσης νά λένε πῶς Νιρβάνα εἶναι ὅ,τι ὀνομάζουμε ζωή καί δράση, νά τούς πεῖς πῶς γελιοῦνται καί πῶς οὔτε αὐτό τό ξέρουν».

Τό ἔργον τῆς τελειώσεως τῆς ψυχῆς εἶναι ὑπεράνθρωπον, ἀλλά εἴμεθα αἰσιόδοχοι, διότι ὁ δρόμος πρός τήν ἀθανασίαν ὑπάρχει καί μᾶς ἀναμένει νά τόν βαδίσουμε. Κάθε ὥριμος ψυχή ὁδεύει διά τριῶν μυητικῶν φάσεων πρός τήν θεϊαν μακαριότητα τῆς Νιρβάνα, καί ἡ πρώτη εἶναι ἡ Κάθαρσις. Καί Κάθαρσις σημαίνει κατὰ τήν ἑκφρασιν τοῦ Πλωτίνου, «Τό νά ἀφαιρέσῃ ὁ μαθητής πᾶν ὅ,τι ξένο πρός τήν φύσιν καί τήν οὐσίαν τῆς θεότητος».

ΒΑΣ. Ι. ΛΑΖΑΝΑ

ΑΝΤΑΓΟΡΑ

Ἵ ἴτε Δήμητρος πρὸς ἀνάκτορον, ὦ ἴτε, Μύσται...

Ἐμπρὸς γιὰ τό ναό τῆς Δήμητρας, ὁδεύετε, μέ ἀσφάλεια, Μύστες,
καί μήν φοβᾶσθε τά νερά πού οἱ θύελλες κι' οἱ βροχές σωρεύουν.
Γέφυρα ἔχει ὁ Ξενοκλῆς, ὁ γιός τοῦ Ξείνιδος, κατασκευάσει
γιὰ σᾶς. Ὁ ποταμός ἀκίνδυνος, γιὰ ὅλους, εἶναι πλέον.

(ΙΧ, 147)

ΕΥΦΗ ΛΑΓΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

Ανέβασέ με

Στο κατώφλι τῆς ἀπόκοσμης νύχτας
το κορμί μου ἀποθέτω Ἐκάτη.
Βαρίδι πένθους, οἰκτρό, ρημαγμένο
μέ τον ἄρρενα πόνο, σα Φοίνικας
να βλασταίνει ἀπ' τῆ στάχτη του
καί να μὴ πεθαίνει.

Τῆς μοίρας τα γαμφόнуχα
καρφώνουν τῆ ψυχὴ μου ἐδῶ.
Λευτέρωσέ τὴν! Ανέβασέ τὴν
στὴς λιπόθυμης σελήνης τ' ἀχνόφωτο.

Ἐκάτη μυστηριακὴ
καί των νεκρῶν συντρόφισσα
τῆς αβυσσαλέας τέχνης σου
το θάμμα ἱκετεύω.

Ανέβασέ με στοὺς νεκρούς.
Ἐκάτη νυχτοπλάνητη
μαζί τους εἶν' ὁ γιός μου.

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Γα δάκρυα

Τό μέγα κακό δέν ἦταν
 πώς εἶχαμε κάνει τὰ καθήκοντα
 βαριά καί ἀσήκωτα
 πέτρες, σιδερόπετρες
 καί τὰ δικαιώματα βράχους
 ἀδικαίωτους
 ἀποτομιακούς καί ἀγεωμέτρητους
 ἀλλά τό μέγιστο κακό μας ἦταν
 πώς εἶχαμε μεταμορφώσει χωρίς νά τό ἐννοήσουμε
 τὰ δάκρυά μας
 σέ πέτρες τυφλές κι' ἀκύλιστες.

ΠΕΤΡΟΥΛΑ ΑΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ

“Όταν

“Όταν οἱ ἄνθρωποι
 γίνουν καλύτεροι
 καί ἡ Ἀγάπη πλημμυρίσει
 τήν καρδιά τους.
 “Όταν οἱ πόλεμοι
 καί οἱ σκοτωμοί
 σταματήσουν
 καί οἱ ἄνθρωποι
 βλέπουν ἀδέλφια τους
 ὅλους τούς συνανθρώπους.
 “Όταν ὅλοι ἀγωνιζόμαστε
 γιά τό καλό τῆς Ἀνθρωπότητας.
 Γιά μιά Παγκόσμια Εἰρήνη
 γιά τήν Ἐλευθερία μας
 γιά τή Δικαιοσύνη.

Τότε ὁ ἥλιος
 πάλι θά λάμψη
 καί θά Διώξη
 τὰ μαύρα σύννεφα
 καί μιά μέρα
 θ' ἀρχίσει νά γλυκοχαράζει.

TA NEA BIBLIA

*Για αναγγελία της εκδόσεως να στέλνετε ένα αντίτυπο. Για βιβλιο-
κρισία, χωρίς να δεσμεύεται το περιοδικό, δύο αντίτυπα, από τα
οποία το ένα απευθείας στον κριτικό του Ιλισού κ. Νίκο Α. Τέντα,
Παλαιών Πατρών Γερμανού 46, Θεσσαλονίκη 546 22.*

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ: ΝΙΚΟΣ Α. ΤΕΝΤΑΣ

Βασίλη Κραψίτη: «Ο ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΜΑΣ»

Είμαι ένας επαναστάτης του Θεού, για την αγάπη
του αδελφού και της ψυχής για της συνείδησης
τη γαλήνη, που την πορεία των πονεμένων
υφαίνουν. Η Ειρήνη δε δωρίζεται, μια καταχτιέται
με χέρια ροζιασμένα σε παγωμένες χώρες
όπου οι νεκροί την καρτερούν!...

Ο Λόγος όταν σφυώνεται με τον πόνο ζυμώνει τον άνθρωπο
της καινής κτίσης. Τότε ο Προμηθέας εξισώνει άνθρωπο και Θεό
μέ το φώς. Για να φέρει η πράξη τον θρίαμβο της δικαιοσύνης με
την αρετή της ισότητας!

Ήλιος φωτεινός η μεγαλοφάνταστη έμπνευση του Βασίλη
Κραψίτη μισεύει στις λευκές νεφέλες του Πνεύματος για να φέρει
τη δροσιά της αυγής στην απέραντη ερημιά της καρδιάς. Ο «Προ-
μηθέας» του πορεύεται πλάι μας.

Ανάμεσά μας. Καρτερικά μας προστάζει την έρευνα. Ηρωικά επι-
βάλλει το επικό κατόρθωμα. Αγιαστικά ποτίζει με αίμα γη και άν-
θρωπο, αιώνια άνοιξη στην πλάση να ανθίζει. Και συνεχώς ο κό-
σμος ν' ανασταίνεται με ομορφιά και λευτεριά:

Θαμε βρείτε στου σούρουπου και της αυγής
τους δαδόχους· στις αχτίνες το πλάγισμα
στα υγρά φύλλα· στις περιστερές το φτερούγισμα
στα γαλάζια πλάτη...

Εκεί που όλα τα παιδιά με ηλιαχτίνες υφαίνουν τα όνειρα και
παγιδεύουν στο φως το φόβο!

Να γίνει η μαθητεία της ψυχής ανάβαση ιερή.

Γιατί η αγάπη φιλιώνει θάνατο και ζωή...

Η ποίηση του Βασίλη Κρασίτη ανοίγει με το δοξαστικό του ανθρώπου τις πύλες της αιωνιότητας.

Η λέξη κρυσταλλοποιεί τη δίψα για φως. Το μέλπος, εντάφιο και αναστάσιμο, φυγαδεύει την αγωνία με τόνους αγγελικής υμνολογίας. Συγκλονιστικοί οπτασιασμοί λικνίζονται στους κραδασμούς της προφητείας, Ποίηση τραγική στην επική θεοποίηση της ελπίδας.

Κλασσική στην εκτύλιξη του μύθου. Ελληνική στη μεγαλόπρεπη εκφραστικότητά της.

Ο Βασ. Κρ., είναι ο ατρόμητος επαναστάτης του νου, ο οποίος προσθέτει φωτεινή τη δική του ελληνίδα μέρα, στον σκοτεινό κύκλο του χρόνου...

Αχιλλέα Δ. Ξενάκη: «ΤΟ ΕΓΚΟΛΠΙΟ ΤΟΥ ΤΕΚΤΟΝΑ ΜΑΘΗΤΗ»

Πρέπει να συμφωνήσει κανείς με τη δίκαιη κρίση του Αχ. Ξενάκη, ότι: «Ο ελευθεροτεκτονισμός πιστεύει πως οι άνθρωποι ανεξάρτητα από φυλή, χρώμα, φύλο και κοινωνική υπόσταση, είναι ίσοι μεταξύ τους, γεννιούνται ελεύθεροι και έχουν τα ίδια δικαιώματα».

Ακόμη με τις γενικές πληροφορίες του, ότι ο Τεκτονισμός είναι το Σχολείο της ψυχής, μια και αποβάλλει τόν φανατισμό και δεν δουλοποιεί το πνεύμα, και εργάζεται για την πνευματική ανόρθωση της ανθρωπότητας με την ηθική ανύψωση του ατόμου, καταδείχνει πως πρόκειται για αυθύπαρκτο θεσμό του οποίου όλα τα μέλη ενώνει η Αγάπη και η Αδελφότητα.

Φυσικά το πόνημα στόχο έχει την άριστη μνητική κατάρτιση του Μαθητή του Μικτού Τεκτονικού Τάγματος «Το Ανθρώπινο Δίκαιο». Και το πετυχαίνει με ολοκληρωμένα στη λακωνικότητά τους μαθήματα. Εξάλλου η βιωμένη μεταφυσική του πίστη εξοβελίζει πειστικά τον σύγχρονο αποπνιχτικό μηδενισμό. Για να δικαιώσει, με λόγο ευθύ τον ισχυρισμό του: «η μύηση συντελεί στην εξέλιξη της ψυχής». Κατόρθωμα πνευματικό γι' αυτό αποδεκτό και από όσους, τυχόν, έχουν αντιρρήσεις για τη «δογματική» δομή εγκολπίου...

Κώστα Πηγαδιώτη: «ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ ΤΟΥ ΑΡΓΟΤΕΡΑ» ΠΟΙΗΜΑΤΑ

...Στης γειτονιάς μου το πλάτωμα
να λιάσω τα όνειρα που μουχλιάσανε
στο σεντούκι κλεισμένα της ξενιτιάς

Στίχους πικρούς σαν ορεινό αγριοράδικο ποτέ δεν διεκδικεί η λήθη. Φαρμακώνουν όλους τους λιποτάχτες του χρέους και τους ασφατόλυκους της κάθε πολιτείας.

Αντιλάμπισμα θείο μένουν στο παγκόσμιο καντήλι της Ειρήνης όσο κι αν κρατά η ψυχή του ποιητή κάποιο εύθραυστο μετερίζι για ώρες ανοχύρωτες. Έχει πάντα ο λόγος του ελπίδες για τις στέρφες ημέρες γιατί στήνει οδοφράγματα σε μοίρα σκληρή. Είναι πάντα εύφορη σε τόλμη η ψυχή του. Εξάλλου της λευτεριάς το λιμέρι έχει συνήθως, αυλόπορτα τον Άδη στον τόπο μας.

Ο Κώστας Πηγαδιώτης συνομιλεί με το καθημερινό με όραση οικουμενική. Βλέπει στα κατάφυτα με όνειρα τοπία το δάκρυ των ημερών μας για όλες τις αθετημένες υποσχέσεις του Γραμματοκιβωτίου του «αργότερα».

Είναι ο κομψός στην χυμώδη επιγραμματικότητα του στίχος ήλιος ξενυχτισμένος από το κλάμα του ουρανού. Για να φωτίσει με αλήθεια το λογοκριμένο μας χαμόγελο:

Το χειμώνα
η φύση συνωμοτεί
Την Άνοιξη
κηρύσσει την Επανάσταση.
Το καλοκαίρι
επικρατεί
Μα το φθινόπωρο
αρχίζει να καταρρέει.

Ένας κρουνός εικόνων και Ιδεών συνθέτουν τη δική του επανάσταση. Για να διατηρηθεί πολύχρωμη και παναρμόνια η άνοιξη της σύγχρονης γραμματείας μας.

Σπύρου Κ. Παπαδαντώνη: «ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΟΙ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΗΤΕΣ ΛΟΓΙΟΙ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ».

«Η σημασία της συμβολής των Κρητικών στη διάδοση των Ελληνικών γραμμάτων και δια μέσου αυτών στο κίνημα της Ανα-

γέννησης είναι σήμερα γενικά αναγνωρισμένη. Αναμεσά τους ξεχωρίζουν λαμπρές φυσιογνωμίες Κρητικών, όπως ο Γεώργιος Τραπεζούντιος, ο Μάρκος Μουσούρος, ο Φραγκίστος Πόρτος (στενός συνεργάτης του Καλβίνου), ο Ζαχαρίας Καλλιέργης, ο Αρσένιος Αποστόλης και ο Δημήτριος Δούκας». Καινοτομία, μάλιστα, του Δούκα ήταν η εφαρμογή του μονοτονικού συστήματος στην έκδοση της Καινής Διαθήκης πριν από τέσσερις αιώνες!

Αλλά και οι μορφωτικές λésχες, με το όνομα «Ακαδημίες», των Vini (ζωντανών) στο Ρέθυμνο, των Stravaganbi (ιδιόρρυθμων) στο Χάνδακα και των Sterili (άγονων) στα Χανιά, διέσωσαν την ελληνική γλώσσα και στήριξαν τα πρώτα δημιουργήματα της κρητικής λογοτεχνίας.

Οι ιστορικές μονογραφίες του Σπ. Παπαδαντώνη για την Ενετοκρατία στην Κρήτη είναι πάντα αξιοπρόσεκτες, γιατί είναι απόλυτα τεκμηριωμένες. Ακόμη πρέπει να σημειωθεί ότι δεν αρκείται στη θήρα του γεγονότος και των γενεσιουργών αιτίων. Αναλύει σε βάθος κάθε δυναμική πτυχή για να συναντήσει την αλήθεια και μαζί της το δίκιο έπαινο για τους εξόριστους έλληνες προδρόμους του κοσμοπολίτικου ιδεώδους που, χωρίς εθνικό κομπασμό, συνέβαλαν αποφασιστικά στη διάμόρφωση των ανθρωπιστικών χαρακτηριστικών του νεωτέρου κόσμου.

Ρόης Παπαγγέλου: «ΓΥΡΙΣΜΟΣ» και «ΨΥΞΕΙΣ» ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Οι μέρες
που προβλέπονταν
χυμήζανε απρόβλετα

Ένας κόσμος καταραμένος και συνεχώς προδομένος είναι ο ελληνισμός. Σε κάθε ιστορική μας στιγμή υπάρχει μια κερκόπορτα. Κι ένας λιπόψυχος όμαιμος να φέρνει την αμπάρα για πόρθητές νικητές.

Τόπος βαρβαροπατημένος η θαλασσοφίλητη γη της Κύπρου. Χρόνια τώρα σέρνει η αναπνοή των μώλων της μοιρολόγια από παραλοϊσμένες μαυρομάντηλες σκιές κάτω από ένα ουρανό που παραμιλά σε λύγκεια βάρδια. Η μεγάλη εθνική σιωπή σεργιανάει εφιάλτες στα σκοτωμένα μάτια,

— Γερόντισσα γιατί κλαις;

Αναπάντητο το ερώτημα καθώς αχνοσβήνει του αγνοούμενου η φωτογραφία σε νοτισμένο από δάκρυ κάδρο.

Γυρισμός στη γη της συμφοράς με τραγούδι εγκλωβισμένο σε λέξη πονεμένη είναι η ελεγεία του Ρόη Παπαγγέλου. Αλλά και ανάταση μαζί: Οι σκοτωμένοι κρίνουν! Και για να μην προδώσουμε τους γενναίους της τιμής αποδιώχνουμε τις μαύρες σημαίες από κάθε λευκό ακρογιάλι. Η ελπίδα ξαναχτυπά ελληνική στις φλέβες της μαργαρίτας.

Με γραφή «περισσότερο ψίθυρο παρά φωνή» γεμίζουν την ερημιά με σφιχταγκαλιάσματα οι «Ψύξεις», ποιήματα γεμάτα από σκίρτημα θανάτου. Μολυβένια σκοτεινά και ουρλιαχτά από ερημονήσια απομακραίνουν το θαύμα των ονείρων με τα είδωλα της υποταγής. Και όμως ελευθερώνεται το συναίσθημα με τόνο εωθινής λύρας καθώς ο κάθε νόστος λικνίζεται με τη μελωδία της Ιθάκης. Είναι η ώρα στιγμή της αληθινής τέχνης που εξαγνίζει τον πηλό. Για να ξεφύγει απ' τη λάσπη εύπλαστο τραγούδι ο φθινοπωρινός άνεμος:

Οι ψυχές είναι σαν τις λεύκες.

Τις τρέφει η γιγάντια ρίζα τους
μνηγμένη μες το πάθος

Λόγος αστραφτερός εξιχνιάζει το μυστήριο του έρωτα και του θανάτου. Δηλαδή της Ζωής. Ο ουσιαστικοποιημένος προβληματισμός του Ρόη Παπαγγέλου δονείται από μεν πηγαία ποιητική ρωμαλεότητα άξια για την έκφραση της πιο αληθινής λυρικής ουσίας. Είναι ο ποιητής που πορεύεται συνέχεια προς το φως κατακτώντας το σκοτάδι. Για να μείνει ο άνθρωπος αλώβητος στο μετερίζι του χρόνου!

Αρχιμανδρίτη Ιωαννικίου: «Ο ΝΟΥΣ».

Ο πατερικός λόγος διδάσκει πως ο Νους λειτουργεί με τρεις κινήσεις: την κατ' ευθεία (αισθήσεις), την κυκλική (προσιτές θείες ενέργειες) και την ελικοειδή (θέα Θεού μέσω των δημιουργημάτων).

Αυτήν, ακριβώς, την πατερική διδαχή αναλύει μεθοδικά ο Αρχιμανδρίτης Ιωαννίκιος, δημιουργός της Ιεράς Μονής Γρηγορίου Παλαμά Κουφαλίων Θεσσαλονίκης, για να μπορέσει, ο κάθε πιστός, όχι απλώς να συνειδητοποιήσει την αξία της έλλογης δύναμης, αλλά περισσότερο για να ασκηθεί στην πρακτική εφαρμογή της «Νοεράς Προσευχής», μιας ευχής αμέσου επικοινωνίας με το θείο.

«Η φυσική ζωή του Νου, «το κατά φύσιν» που γράφουν οι άγιοι Πατέρες, είναι η «ενοίκησις» του νου, μέσα στη μνήμη και στη

δόξα του Θεού!». Γιατί ο εμπαθής νους είναι αδύνατο να ενωθεί με το Θεό.

Έχει το χάρισμα του λόγου που πείθει και αγιάζει ο πατήρ-Ιωαννίκιος. Με φωτισμένη εκλαϊκευση του δόγματος. Με αναφορά στο καίριο και ουσιώδες. Λόγος, πράγματι, εμπνευσμένος. Για να κάνει την κάθε καρδιά φάνη του «καθαρμένου» Νού. Και της Αλήθειας...

Παναγιώτη Βλαχοπούλου: «Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ 1940-41»

Τη χρονική περίοδο από 28 Οκτώβρη 1940 μέχρι 1 Μάη 1941 αναπλάθει με ιστορική τεκμηρίωση ο ερευνητής του μεγάλου της Ζακύνθου Παναγιώτης Βλαχόπουλος.

Καίτοι το χρονικό ταυτίζεται με το νησί ο λόγος του συγγραφέα έχει ένα πονεμένο πανελλήνιο αχολόγημα:

«Ζούσαμε πάντοτε με λιτότητα και στερήσεις. Γι' αυτό τη θύελλα του 1940, που ξέσπασε, μπόρεσε ο κόσμος να την αντέξει» ή κάποιο αναφερούγισμα ανάμνησης με καθολική αξία: «Κάποτε βρισκόμαστε σ' ένα πρόχειρο καταφύγιο σε συναγερμό, με πολλούς ανθρώπους. Ένας απ' αυτούς, 50 περίπου χρονών, είχε τόσο φόβο ώστε φώναξε σ' ένα χωροφύλακα, που ήταν έξω στην είσοδο του καταφύγιου «έμπα μέσα παιδί μου μη σε δει ο αεροπόρος ότι φορείς στρατιωτική στολή και ρίξει βόμβες»!..

Βόμβες, πείνα, φόβος. Αλλά και κουράγιο και αρετή. Πόλεμος, πράγματι, υπέρ βωμών και εστιών. Αντίσταση Ελευθερίας. Έχει πατριωτικό ρίγος η ώριμη γραφή του Παν. Βλαχ. Και αλήθεια. Το σύντομο χρονικό του νικά το χρόνο με την καρποφορία του χώρου. Τα μυρίπνοα άνθη της Ζακύνθου συνταιριάζουν με άχνισμα του αίματος το άρωμα της φυλής. Και την αιωνιότητά της.

ΑΓΛΑΪΑ ΖΑΝΝΟΥ

Από νεαρᾶς ἡλικίας ἐνεγράφη τὸ 1933 Μέλος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι, τὴν ὁποῖαν ὑπηρετήσε με ἀφοσίωση καὶ ἀγάπῃ. Τὸ 1937 ἐξέδωσε συλλογὴν ποιημάτων με τὸν τίτλον «Ποιήματα». Στὴ Θ.Ε. ἔκαμε ἀρκετές ἐργασίες, ἀπὸ τίς ὁποῖες ἡ περὶ «Τζιοντανό Μπροῦνο», ἐδημοσιεύθη στὸν ΙΛΙΣΟ τοῦ 1957. Διετέλεσε Μέλος τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ Ἐπιμελητῆς τῆς Βιβλιοθήκης ἐπὶ μακρὰ ἔτη.

Τὸ 1983 ἐξεχώρησε μίαν αἰθουσάν εἰς τὴν ὁδὸν Χαρ. Τρικούπη 26 εἰς τὴν Θ.Ε. ἐν Ἑλλάδι, ὅπου ἔκτοτε στεγάζονται τὰ Γραφεῖα. Ἐγκατέλειπεν ἐν πλήρει ἡρεμίᾳ καὶ γαλήνῃ ψυχῆς τὸν ὑλικὸν κόσμον τὴν 17ην Ἰουλίου 1986. Στὴν κηδεῖα τῆς τὴν ἀπεχαιρέτησεν ἐκ μέρους τῆς Θ.Ε. ὁ ἀδ. Πολ. Ἀντζακας, ἀναφερθεὶς στὶς ἐξαιρετικὰς ἀρετὰς τῆς.

Εἰς μνήμην Ἀγλαΐας Ζάννου

Ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία ἐν Ἑλλάδι κατέθεσεν ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντικαρκινικῆς Ἑταιρείας δρχ. 10.000.

Ὁ Κοσ καὶ ἡ Κα Κωστὴ Μελισσαροπούλου ὑπὲρ τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι δρχ. 2.000.

Ἡ Κα Σοφία Ἰ. Χαλκιοπούλου ὑπὲρ τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι δρχ. 2.000.

Βιβλιοπωλεῖον ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ

Βιβλία Ἑσωτερισμοῦ

**ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 41
ΑΘΗΝΑ - 106-80
ΤΗΛ. 3613.302**

Ἀποστέλλονται βιβλία καὶ στὴν ἐπαρχία μαζί με τιμοκατάλογο.

ΑΠΟ ΤΑ «ΜΥΣΤΗΡΙΑ» ΤΟΥ ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

«Ο ΚΑΪΝ»

Μετάφραση: Α. Κουνάνη

ΑΘΗΝΑ 1985

ΕΝΑ ΜΥΣΤΗΡΙΟ

«Ὁ δὲ ὄφιν ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὧν ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός». Γένεσις Κεφ. Γ΄

Πρόλογος τοῦ Συγγραφέα

Οἱ ἐπόμενες σκηνές ἔχουν τὸν τίτλο: «ΕΝΑ ΜΥΣΤΗΡΙΟ» σύμφωνα μὲ τὸν ἀρχαῖο τίτλο πού προσαρτήθηκε στὰ δράματα γιὰ σχετικὰ θέματα καὶ τὰ ὁποῖα εἶχαν τὴν ἰδιομορφία «ΜΥΣΤΗΡΙΑ ἢ ΗΘΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ».

Ὁ συγγραφέας κατὰ κανένα τρόπο δέν ἔλαβε τίς ἴδιες ἐλευθερίες γιὰ τὸ θέμα του πού ἦταν κοινές προηγούμενα, ὅπως μπορεῖ νὰ γίνει κατανοητὸ ἀπὸ ὁποιοδήποτε μελετητὴ, ὁ ὁποῖος ἀσχολεῖται μ' αὐτές τίς πολὺ βαθιεῖς παραγωγές, ἄσχετα ἂν εἶναι στὰ Ἀγγλικά, Γαλλικά Ἱταλικά ἢ Ἰσπανικά. Ὁ συγγραφέας προσπάθησε νὰ διατηρήσει τὴ γλῶσσα προσαρμοσμένη στοὺς χαρακτηρισ τοῦ καὶ ὅπου (αὐτὸ γίνεται σπάνια) λαμβάνεται κάτι ἀπὸ τίς πραγματικές Γραφές, ἔχει προβεῖ σὲ τέτοια μικρὴ ἀλλαγὴ, ἀκόμη καὶ λέξεων, ὅσων ὁ ρυθμὸς ἐπέτρεψε.

Ὁ μελετητὴς θὰ ἐπαναφέρει στὴ μνήμη του ὅτι τὸ βιβλίον τῆς Γένεσης δέν ἀναφέρει ὅτι ἡ Εὐὰ δελεάστηκε ἀπὸ ἕνα δαίμονα, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν «ὄφιν» καὶ αὐτὸ μόνο γιατί ἦταν τὸ «φρονιμώτερον τῶν ζώων τοῦ ἀγροῦ».

Ὅποιαδήποτε ἐρμηνεῖα κί' ἂν ἔχουν δώσει οἱ Ραββίνοι καὶ οἱ Πατέρες σ' αὐτό, παίρνω τίς λέξεις ὅπως τίς βρίσκω καὶ ἀπαντῶ μαζί μὲ τὸν Ἐπίσκοπο Γουώτσον (Μπίσοπ) στὶς σχετικὲς εὐκαιρίες ὅταν οἱ Πατέρες ἀναφέρονται σ' αὐτόν, ὡς πρόεδρο στὶς σχολές τοῦ Καίμπριτζ. «Πρόσεξε τὸ βιβλίον διατηρώντας τὴ Γραφή».

Πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι τὸ παρόν θέμα μου δέν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ τὴν Καινὴ Διαθήκη, στήν ὁποία δέν μπορεῖ νὰ γίνει καμιὰ ἀναφορά ἐδῶ χωρὶς ἀναχρονισμό.

Μέ τὰ ποιήματα πού ἀναφέρονται σὲ σχετικὰ θέματα δέν ἔχω ἐξοικειωθεῖ τελευταῖα. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἤμουν εἴκοσι χρονῶν ἔχω νὰ διαβάσω Μίλτωνα, ἀλλὰ τὸν διάβαζα τόσο συχνὰ προηγούμενα καὶ ἔτσι δὲ θὰ εἶχε τόσο μεγάλη διαφορά. Τὸ βιβλίον τοῦ Γ' κέσνερ «ὁ θάνατος τοῦ Ἀβελ» τὸ διάβασα τότε πού ἤμουν ὀκτώ

χρονῶν στοῦ Ἀμπερτίν. Ἡ γενικά ἐντύπωση τῆς ἀνάμνησής μου εἶναι, ἀπόλαυση, ἀλλά ἀπό τό περιεχόμενο θυμᾶμαι μόνο ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ Κάιν ὀνομάζονταν Μαχάλα καί τοῦ Ἀβελ Θίρσα. Στίς ἐπόμενες σελίδες τίς ὀνόμασα Ἀδα καί Ζίλλα. Τά νεώτερα θηλυκά ὀνόματα πού ἐμφανίζονται στή Γένεση ἦταν οἱ σύζυγοι τοῦ Λάμχ, ἐνῶ οἱ σύζυγοι τοῦ Κάιν καί τοῦ Ἀβελ δέν ὀνομάζονται μέ τά ὀνόματά τους. Ἄν, λοιπόν, μιά σύμπτωση στοῦ θέματος θά μπορούσε νά προκαλέσει τήν ἴδια ἔκφραση δέν τό γνωρίζω καθόλου καί ἐνδιαφέρει πολύ λίγο.

Ὁ ἐρευνητής παρακαλεῖται νά κρατήσῃ στοῦ νοῦ του (πόσοι λίγοι προσπαθοῦν νά θυμουνται) ὅτι δέν ὑπάρχει ὑπαινιγμός γιά μιά μελλοντική κατάσταση σ' ὁποιοδήποτε ἀπό τά βιβλία τοῦ Μωϋσῆ καί οὔτε σ' ὁλόκληρη τήν Π. Διαθήκη. Γιά νά βρεθεῖ δικαιολογία γι' αὐτή τήν ἐξαιρετική παράλειψη πρέπει νά συμβουλευτοῦμε τή ΘΕΙΑ ΝΟΜΟΤΕΛΕΙΑ τοῦ Γουαρμαρτιον, ἀνεξάρτητα ἂν εἶναι ἱκανοποιητική ἢ ὄχι καί αὐτό γιατί δέν ἔχει γίνει ἀκόμα κάποια ἄλλη καλύτερη.

Ἔτσι τόν Κάιν τόν εἶδα σά νέο ἔργο, χωρίς, ἐλπίζω, νά διαστρέφω τή Βίβλο.

Σ' ὅτι ἀφορᾷ τή γλώσσα τοῦ Λούσιφερ, ἦταν δύσκολο γιά μένα νά τόν κάνω νά μιλήσῃ σάν κληρικός γιά τά ἴδια θέματα, ἀλλά ἔκανα ὅτι μπορούσα νά τόν περιορίσω στά ὅρια τῆς πνευματικῆς εὐγένειας. Ἄν ἀρνεῖται ὅτι παράσυρε τήν Εὐα μέ τή μορφή τοῦ Ὁφῆ, γίνεται μόνο γιατί τό βιβλίο τῆς Γένεσης δέν ἔχει οὔτε καν τόν πιό ἀπόμακρο ὑπαινιγμό γι' αὐτό ἀλλά μόνο γιά τόν Ὁφῆ στήν ὀφιοειδῆ του ἱκανότητα.

Ἡ ἐπιβεβαίωση τοῦ Λούσιφερ ὅτι ὁ προ-Ἀδαμικός κόσμος κατοικοῖταν ἐπίσης ἀπό λογικά ὄντα μέ περισσότερη νοημοσύνη ἀπό τόν ἄνθρωπο καί ἀνάλογη δύναμη μέ τά μαμούθ κ.λ.π. εἶναι ἀσφαλῶς ἕνας ποιητικός μύθος πού τό βοήθησε ν' ἀναλύσῃ τό θέμα του. Θάπρεπε ν' ἀναφέρω ὅτι ὑπάρχει μιά «Tramelogedia» τοῦ Ἀλφιέρ, καλούμενη «Abele». Δέν τή διάβασα ποτέ οὔτε καί καμιά ἄλλη ἐργασία τοῦ συγγραφέα ἐκτός ἀπό τή ζωή του.

Ραβέννα 20 Σεπτεμβρίου 1821

Σημείωση: Ὁ ἐρευνητής θ' ἀντιληφθεῖ ὅτι ὁ συγγραφέας σ' αὐτό τό ποίημά του ἔχει υἱοθετήσῃ μερικῶς τή γνώμη τοῦ Κουβιέρ, ὅτι ὁ κόσμος καταστράφηκε ἀρκετές φορές πρὶν ἀπό τή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Αὕτῃ ἡ γνώμη πηγάζει ἀπό τά διάφορα στρώματα τῆς γῆς καί τά κόκαλα πελώριων καί ἀγνώστων ζώων πού βρέθηκαν σ' αὐτά, δέν εἶναι ἀντίθετη μέ τό Μωσαϊκό λόγο, ἀλλά μᾶλλον τόν ἐπιβεβαιώνει, καθὼς ἀκόμα δέν ἔχουν βρεθεῖ ἀνθρώπινα κόκαλα σ' αὐτά τά στρώματα, ἂν καί κόκαλα πολλῶν γνωστῶν ζώων βρέθηκαν κοντά σι' ἀπολιθώματι τῶν ἀγνώστων.

Εισαγωγικό σημείωμα

Ὁ Γεώργιος Γκόρτον Νόελ Βύρων, ὅπως εἶναι τό ὄνομά του, γεννήθηκε στίς 22 Ἰανουαρίου 1788 στό Λονδίνο καί πέθανε στό Μεσολόγγι στίς 19 Ἀπριλίου 1824 σέ ἡλικία 37 χρόνων.

Στή σύντομη διάρκεια τῆς γήϊνης παραμονῆς του κληροδότησε στήν Ἀνθρωπότητα ἕνα πλούσιο ποιητικό ἔργο. Γιά τό ἔργο του ἔχουν γραφεῖ χιλιάδες κριτικές τοῦ ἄλλες τό ἐξυμνοῦν· καί ἄλλες τό μειώνουν, ἴσως, γιατί δέν κατόρθωσαν νά εἰσχωρήσουν μέχρι τόν ἐνδότερο λόγο του. Σάν ἀποτέλεσμα ἦταν νά κατακρίνουν κί αὐτόν τόν ἴδιον καί νά τόν κοσμήσουν μέ «Διάφορα ἀναποδειχτά κουτσομπολιά», γιά νά πετύχουν τό σκοπό τους, πού ἦταν, ὅπως ἀπό τό πέρασμα τοῦ χρόνου καταφαίνεται, ἡ μείωση τῆς προσωπικότητάς του καί ἐπομένως καί τοῦ ἔργου του.

Ὅ,τι κι ἂν ἔκαναν ὁμως ἡ ὁποιο μέσο κί ἂν μεταχειρίστηκαν, τά ἔργα του δείχνουν τό ἀντίθετο, τήν ὠριμότητα καί τό μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς του.

Σκοπός τῆς ἐργασίας μας εἶναι νά παρουσιαστεῖ ἕνα ἀπό τά ξεχωριστά ἐκεῖνα ἔργα του πού ἐπιγράφονται «Μυστήρια ἢ Ἡθικές Ἀρχές», ὁ ΚΑΪΝ.

Ἡ ὅλη μελέτη στηρίχτηκε ἀπόλυτα στήν Ἀγγλική ἔκδοση τοῦ 1837, πού ἔγινε ἀπό τόν Ἑρρίκο Γ. Μπόν στό Λονδίνο, γιατί ὁλοκληρωμένη καί ὑπεύθυνη ἑλληνική μετάφραση δέν βρέθηκε, πού νά ἱκανοποιεῖ τόν ἐρευνητή, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νά εἰσχωρήσει στήν κρυμμένη γνώση πού τό ἔργο αὐτό περιέχει. Τόν «ΚΑΪΝ» ὁ Βύρων τόν ἀποκαλεῖ «Μυστήριο», εἶναι γνωστό ὅτι ἔτσι ὀνομάζονταν κατὰ τούς μέσους αἰῶνες οἱ ἀναπαραστάσεις δραμάτων μυσταγωγικῶν. Τά δραματικά αὐτά ποιήματα θίγουν βαθύτερες μυσταγωγικές ἐννοιες, γιά τόν μυημένο, πού περιέχονται στήν Πεντάτευχο καί εἶναι πάντοτε ἀντικείμενο ἐρευνας μελέτης καί διδασκαλίας ἀπό τήν Ἑσωτερική Φιλοσοφία.

Τό φιλοσοφικό δρᾶμα ΚΑΪΝ πρέπει, ἰδιαίτερα, νά τύχει ἐπιμελημένης σπουδῆς καί εἶναι ἀπαραίτητο αὐτό, γιατί ὁ ποιητής πραγματοποιεῖ ἕναν πνευματικό ὄθλο, παρόμοιο ἐκείνου πού πραγματοποίησε ὁ Θεῖος Αἰσχύλος μέ τόν «Προμηθεά Δεσμώτη».

Τό φιλοσοφικό δρᾶμα ΚΑΪΝ εἶναι ἡ καταγραφή τῶν ἐμπειριῶν του ἀπό τή μύησή του στό μεγάλο ΝΑΟ τῆς ΓΝΩΣΗΣ, δικαίωμα κάθε ἐλεύθερης ψυχῆς. Εἶναι ἕνα ξεσπάθωμα, μιά ἐπίθεση μέ σίγουρη νίκη ἐνάντια στή δεσποτεία πού ἐμποδίζει τήν ποθούμενη ἀπόκτηση τῆς Ἑλευθερίας μας.

Γιά τήν Ἐλευθερία δούλεψε ὁ Βύρων ἀκούραστα, δούλεψε γιά νά ἐπικρατήσῃ στήν ἀνθρωπότητα τό θεϊκό τρίπτυχο Ἐλευθερία — Ἰσότης — Ἀδελφότης. Ἔτσι ὁ μνημένος στίς ἀλήθειες τῆς φύσεως καί τοῦ Πνεύματος αὐτῆς, τῆς Θείας Γνώσης, ἔχει ἓνα ἔργο τό ὁποῖο μεταλαμπαδεύει τό φῶς του ἐδῶ καί 160 χρόνια καί θά συνεχίζει σάν «Ἀγνός Πυρσός» στόν ἀπειρο χρόνο νά φωτίζει πάντα ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος πραγματικά ἐνδιαφέρεται γιά τήν ἐσωτερική γνώση καί τό φῶς τῆς Ἀλήθειας.

Ἀθήνα 4 Σεπτεμβρίου 1985

Ἀντώνιος Κουνάνης

ΚΑΪΝ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

ΑΝΔΡΕΣ

ΑΔΑΜ

ΚΑΪΝ

ΑΒΕΛ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΕΥΑ

ΑΔΑ

ΖΙΛΛΑ

Λούσιφερ, Ἄγγελος Κυρίου, Πνεύματα

ΣΗΜ.

Λούσιφερ = Ὁ φορέας τῆς πνευματικῆς ἡοῦς,
 Ὁ ἄγγελος τοῦ πνευματικοῦ φωτός.
 Ὁ Ἐσωφόρος.

Αὐτό τό μυστήριο τοῦ Κάϊν,
 ἀφιερώνεται στό Σέρ Γουώλτερ Σκώτ,
 γράφτηκε ἀπό τόν ὑποχρεωμένο του φίλο
 καί πιστό του θεράποντα.

Ὁ Συγγραφέας

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἡ Γῆ χωρίς Παράδεισο. Χρόνος Ἀνατολή.

Ἀδάμ, Εὐα, Κάϊν, Ἀβελ, Ἀδα, Ζίλλα, προσφέροντες μιά Θυσία.

- Ἀδάμ : Θεέ Αἰώνιε! Ἀπειρε! Πάνσοφε!
Ἐσύ πούκανες ἀπό τό βαθύ σκοτάδι κι' ἔγινε φῶς
ἐπὶ τῶν ὑδάτων μ' ἓνα λόγο, Χαῖρε, Ἐχλωβᾶ μέ τό
ἐπιστρέφον φῶς, Χαῖρε!
- Εὐα : Θεέ. Ἐσύ πού ὀνόμασες τήν ἡμέρα καί χώρισες τό
πρωῖνό ἀπό τή νύχτα, ποτέ μοιρασμένα μέχρι τότε.
Ἐσύ πού διαχώρισες τά κύματα καί ὀνόμασες μέρος
τῆς δουλειᾶς σου τό στερέωμα, Χαῖρε!
- Ἀβελ : Θεέ! Ἐσύ πού κάλεσες τά στοιχεῖα γῆ, ὕδωρ, ἀέρα,
πῦρ καί μέ τήν ἡμέρα καί τή νύχτα καί τούς κόσμους
πού αὐτά φωτίζουν ἤ σκιάζουν, ἔκανες ὄντα γιά ν'
ἀπολαμβάνουν αὐτά καί ἀγάπη γι' αὐτά κι' Ἐσένα.
Χαῖρε, Χαῖρε!!
- Ἀδα : Θεέ Αἰώνιε! Γονιέ ὅλων τῶν πραγμάτων. Ἐσύ πού
δημιούργησες αὐτά τά πιό ὥραϊα καί τά πιό ἀγαθά
ὄντα γιά νά τ' ἀγαπᾶμε πιό πολύ ἀπό κάθε τι ἄλλο,
ἐκτός ἀπό Ἐσένα. Χαῖρε, Χαῖρε!!
- Ζίλλα : Θεέ! Ἐσύ πού ἀγαπᾶς, δημιουργεῖς κι' εὐλογεῖς τό
πᾶν, παρ' ὅλα αὐτά ἄφησες τόν ὄφη νά εἰσχωρήσει
καί νά ὀδηγήσει τόν πατέρα μου ἔξω ἀπό τόν Παρά-
δεισο, προφύλαξέ μας πιά ἀπό ἄλλα κακά. Χαῖρε, Χαῖ-
ρε!!
- Ἀδάμ : Γιέ μου Κάϊν, πρωτότοκέ μου, γιατί σιωπᾶς;
Κάϊν : Γιατί θάπρεπε νά μιλάω;
Ἀδάμ : Γιά νά προσευχηθεῖς.
Κάϊν : Δέν προσευχηθήκατε ἐσεῖς;
Ἀδάμ : Ναί, μέ θέρμη.
Κάϊν : Καί μέ δυνατή φωνή, σᾶς ἄκουσα.
Ἀδάμ : Τό ἴδιο θά μᾶς ἄκουσε κι' ὁ Θεός, πιστεύω.
Ἀβελ : Ἀμήν.
Ἀδάμ : Ἀλλά ἐσύ πρωτότοκέ μου ἀκόμα σιωπᾶς.
Κάϊν : Εἶναι καλύτερα ἔτσι.
Ἀδάμ : Γιατί ἔτσι;

- Καϊν : Δέν όφείλω ν' άποκρίνομαι.
 'Αδάμ : Ούτε νά εύχαριστείς;
 Καϊν : Όχι.
 'Αδάμ : Δέ βρίσκεσαι στή ζωή;
 Καϊν : Δέν πρέπει να πεθάνω.
 Εύα : 'Αλίμονό μας! 'Ο καρπός του άπαγορευμένου δέν-
 τρου άρχίζει νά πέφτει.
 'Αδάμ : Καί πρέπει νά τό μαζέψουμε πάλι θεέ! γιατί φύτεψες
 τό δέντρο τής γνώσης;
 Καϊν : Καί γιατί δέν ξεριζώσατε τό δέντρο τής ζωής; Θά
 μπορούσατε τώρα νά τόν άψηφάτε.
 'Αδάμ : Γié μου, μή βλαστημάς, αύτοί είναι οί λόγοι του όφη.
 Καϊν : Γιατί όχι. 'Ο όφης είπε τήν άλήθεια: Πώς τό ένα το
 δέντρο τής γνώσης καί τό άλλο τό δέντρο τής ζωής,
 ή γνώση είναι άγαθό κι' ή ζωή τό ίδιο καί πώς μπορεί
 καί τά δυό μαζί νά είναι κακά;
 Εύα : Παιδί μου, μιλάς όπως κι' έγώ μίλησα, όταν άμάρτη-
 σα προτου νά γεννηθείς, μή μ' άφήσης νά δώ τή συ-
 στυχία μου νά ξαναγεννάται σέ σένα. Μή μ' άφήσεις
 νά δώ τόν άπόγονο μου νά πέσει στους όφεις μακριά
 από τά τείχη του Παραδείσου, πού άκόμα καί σ' αύ-
 τόν οί όφεις κατάστρεψαν τούς γονείς του. Νά είσαι
 εύχαριστημένος μ' ότι ύπάρχει! Άν είμαστε κι' έμείς
 έτσι κι' έσύ τώρα θά ήσουν εύχαριστημένος, γié μου.
 'Αδάμ : Οί δεήσεις μας πληρώθηκαν, έτσι άς πάμε ό καθένας
 στήν κουραστική δουλειά του, όχι βαρειά, όμως χρή-
 σιμη, ή γή είναι νέα καί μάς δίνει τούς καρπούς της
 εύγενικά μέ λίγη δουλειά.
 Εύα : Καϊν, γié μου, πρόσεξε τόν πατέρα σου πόσο χαρού-
 μενος καί ύποτακτικός είναι, γιατί κι' έσύ νά μήν κά-
 νεις τό ίδιο;

ΕΞΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΔΑΜ ΚΑΙ ΕΥΑ

- Ζίλλο : Δέ θάρθεις μαζί μας άδελφέ μου;
 'Αβελ : Γιατί είσαι σκυθρωπός; πού άν τίποτα δέ θά σ' ώφε-
 λήσει, σίγουρα θά τραβήξει πάνω σου τό θεϊκό θυμό.
 'Αδα : Πολυαγαπημένε μου Καϊν, άκόμα κι' έναντίον μου
 συνοφρυώνεσαι;
 Καϊν : Όχι, 'Αδα μου, όχι. Θά μου άρεσε νά μείνω γιά λίγο
 ιιώνος.

“Αβελ, νοιώθω μιά θλίψη στην καρδιά μου, μά θά περάσει. Πήγαινε πρώτος, αδελφέ μου, θάρθω σέ λίγο. Κι’ έσεις έπίσης αδελφές μου. μήν άργοπορεΐτε. Δέν πρέπει μ’ άγένεια νά πληρώσω τό εύγενικό σας φέρο-σμο, θά σās άκολουθήσω σέ λίγο.

“Αδα : “Αν όχι θά έπιστρέψω νά σέ βρω έδω.

“Αβελ : “Η ειρήνη τοϋ Θεοϋ νάναι στό πνεϋμα σου, αδελφέ μου.

ΕΞΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΒΕΛ, ΖΙΛΛΑ, ΑΔΑ.

Κάϊν : (Μόνος) Κι’ αυτό είναι ζωή! Μόχθος! Καί γιατί πρέπει νά κοπιάζω; Γιατί ό πατέρας μου δέ μπόρεσε νά κρατήσει τή θέση του στην Έδέμ; Τί φταίω έγώ σ’ αυτό; Εΐμουν άγέννητος. Δέ ζήτησα νά γεννηθω, οϋτε μ’ άρέσει ή κατάσταση πού μ’ έφερε ή γέννησή μου. Γιατί ό πατέρας μου ύποτάχτηκε στον όφη καί στή γυναίκα; ύποταγμένος δέ γιατί νά τιμωρηθεΐ; Τί έφταιξε σ’ αυτό; Τό δέντρο ήταν φυτεμένο καί γιατί όχι γι’ αυτόν;

“Αν δέν ήταν γι’ αυτόν, γιατί τοποθετήθηκε τόσο κοντά του καί νά είναι τό πιό ωραίο άπ’ όλα τ’ άλλα; Σ’ όλες μου τίς έρωτήσεις μιά άπάντηση ύπάρχει: «Ήταν τό θέλημά Του κι’ είναι πανάγαθος». Πως τό ξέρω; Έπειδή είναι παντοδύναμος άρα θά πρέπει νά-ναι καί πανάγαθος έπίσης; Κρίνοντας άπό τούς καρπούς —κι’ είναι πικροί— πού μ’ αυτούς τρέφομαι, γιά ένα λάθος πού δέν είναι δικό μου. Μά ποιόν έχουμε έδω; Κάποιο Πνεϋμα πού μοιάζει μέ τούς άγγέλους πού όμως έχει πιό αύστηρή καί πιό μελαγχολική όψη στην πνευματική του ύπόσταση. Γιατί τρέμω; Γιατί θάπρεπε νά τό φοβᾶμαι πιό πολύ άπό τά άλλα πνεύματα, πού βλέπω νά κινούν κάθε μέρα τίς πύρινες ρομφαίες τους μπροστά στίς πύλες, πού γύρω τους συχνά περιδιαβάζω τίς ώρες τοϋ δειλινοϋ, γιά νά ρίξω μιά ματιά σ’ αυτούς τούς κήπους ποϋναι ή νόμιμη κληρονομιά μου, πρίν ή νύχτα νά σκεπάσει τούς άπαγορευμένους τοίχους καί τ’ άθάνατα δέντρα πού ξεπερνούν τίς φρουρούμενες άπό τά Χερουβείμ έπάλξεις*. “Αν δέν μαζεύομαι μπροστά σ’ αυτούς τούς

* Τό ψηλότερο όδοντωτό μέρος φρουρίου.

ὀπλισμένους μέ πῦρ ἀγγέλους, γιατί θάπρεπε νά δειλιάζω μπροστά σ' αὐτόν πού τώρα πλησιάζει; Κί' ὁμως φαίνεται πολύ πιό δυνατός ἀπό τούς ἀγγέλους καί ὄχι λιγότερο ὁμορφος ἀπ' αὐτούς, μά ὄχι τόσο πολύ ὁμορφος ὅσο ὑπῆρξε καί θά μπορούσε νά ὑπάρξει, φαίνεται ὅτι ἡ θλίψη του μείωσε τήν ἀθανασία του στό μισό. Κί' εἶναι ἔτσι; Θά μπορούσε νά θλίβεται γιά τή σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητας; Ἔρχεται.

ΕΙΣΕΡΧΕΤΑΙ Ο ΛΟΥΣΙΦΕΡ

Λούσιφερ : Θνητέ!

Καῖν : Πνεῦμα ποιός εἶσαι;

Λούσιφερ : Ὁ Κύριος τῶν πνευμάτων.

Καῖν : Κί' ἀφοῦ εἶσαι αὐτός, πῶς μπορεῖς νά τ' ἀφήνεις καί νά περπατᾷς μέ τή σκόνη**.

Λούσιφερ : Γνωρίζω τίς σκέψεις τῆς σκόνης καί αἰσθάνομαι συμπάθεια γι' αὐτήν καί γιά σένα.

Καῖν : Πῶς; Γνωρίζεις τίς σκέψεις μου;

Λούσιφερ : Εἶναι οἱ σκέψεις ὅλων τῶν ἄξιων πούχουν δικές τους σκέψεις. Εἶναι τ' ἀθάνατο μέρος σου πού μιλά ἀπό μέσα σου.

Καῖν : Ποιό ἀθάνατο μέρος μου; Αὐτό δέν ἔχει ἀκόμα ἀποκαλυφτεῖ . Τό δέντρο τῆς ζωῆς ἔμεινε ἀκατάκτητο ἀπό μᾶς ἔνεκα τῆς ἀφροσύνης τοῦ πατέρα μου, ἐνῶ οἱ καρποί τοῦ δέντρου τῆς γνώσης κόπηκαν πάρα πολύ νωρίς ἀπό τή σπουδή τῆς μητέρας μου - κί' ὅλοι οἱ καρποί εἶναι θάνατος.

Λούσιφερ : Σ' ἔχουν γελάσει, θά ζήσεις.

Καῖν : Ζῶ, μά ζῶ γιά νά πεθάνω καί ζώντας δέ βλέπω κάτι νά κάνει τό θάνατο μισητό, ἐκτός ἀπό μιά ἐσωτερική πίστη, ἕνα σιχαμερό κί' ὁμως ἐντελῶς ἀκαταμάχητο ἐνστικτο ζωῆς πού ἀπεχθάνομαι, ὅπως ἀπεχθάνομαι τόν ἑαυτό μου κί' ὁμως δέ μπορῶ νά τόν ξεπεράσω. Κί' ἔτσι ζῶ. Καλύτερα νά μήν εἶχα ζήσει ποτέ.

Λούσιφερ : Ζεῖς καί πρέπει νά ζεῖς παντοτινά. Μήν πιστεύεις ὅτι ὁ χοῦς πού σέ περικαλύπτει ἐξωτερικά εἶναι ἡ ὑπαρξη - Θά ἀπέλθει καί σύ θά ὑπάρχεις κί' ὄχι πιό λίγο ἀπ' ὅ,τι ὑπάρχεις τώρα.

** Θνητοί. Χοῦς.

- Κάϊν : Όχι λιγότερο! Καί γιατί όχι περισσότερο;
 Λούσιφερ : Μπορεῖ νά ὑπάρχεις ὅπως ἔμεῖς.
 Κάϊν : Ἐσεῖς;
 Λούσιφερ : Εἴμαστε αἰώνιοι.
 Κάϊν : Εἴστε εὐτυχισμένοι;
 Λούσιφερ : Μπορεῖ νά εἴμαστε. Μήπως εἶσαι ἐσύ;
 Κάϊν : Πῶς θά μπορούσα νά εἶμουν. Κοίτα με.
 Λούσιφερ : Φτωχέ πηλέ, προσποιεῖσαι κι' ἐσύ ὅτι εἶσαι ἄθλιος!
 Ἐσύ!
 Κάϊν : Εἶμαι, ἀλλά ἐσύ μ' ὀλη σου τήν ἰσχύ τί εἶσαι;
 Λούσιφερ : Κάποιος πού φιλοδοξοῦσε νᾶναι ὅτι ἔκαναν ἐσένα καί
 δέ θά σ' ἔκανε ὅ,τι εἶσαι.
 Κάϊν : Μά φαίνεσαι σχεδόν σάν Θεός καί...
 Λούσιφερ : Δέν εἶμαι κανένας. Ἐχω ἀποτύχει στό νά γίνω ἕνας
 Θεός. Τίποτα δέ θάσωζε αὐτό πού εἶμαι. Αὐτός κατά-
 κτησε. Ἄς κυβερνήσει!
 Κάϊν : Ποιός;
 Λούσιφερ : Ὁ Δημιουργός τῶν προγόνων σου καί τῆς γῆς.
 Κάϊν : Καί τ' οὐρανοῦ κι' ὄλων πού βρίσκονται μέσα του.
 Αὐτό λένε τά τραγούδια πού ἄκουσα νά τραγουδοῦν
 τά Σεραφεῖμ, τό ἴδιο λέει κι' ὁ πατέρας μου.
 Λούσιφερ : Λένε... αὐτό ποῦναι ἀναγκασμένοι νά τραγουδοῦν καί
 σ' ὅλους νά διακηρύττουν, γιατί ἀλλιώτικα εἶναι κατα-
 δικασμένοι νά καταντήσουν αὐτό ποῦμαι ἐγώ τώρα...
 κι αὐτό πού κι ἐσύ εἶσαι... ἐγώ ἀνάμεσα σ' ἄλλα
 Πνεύματα κι' ἐσύ ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους.
 Κάϊν : Καί τί εἴμαστε ἐγώ κι' ἐσύ;
 Λούσιφερ : Ψυχές πούχουν τήν τόλμη νά κάνουν χρήση τῆς ἀθα-
 νασίας τους. Ψυχές πού τολμοῦν νά κοιτάξουν κατάμ-
 ματα τόν παντοδύναμο τύραννο καί νά τοῦ ποῦν ὅτι
 τό κακό ποῦναι δικό του ἔργο δέν εἶναι καλό. Δέν ξέ-
 ρω οὔτε καί πιστεύω ὅτι αὐτά πού λέει εἶναι ἀληθινά.
 Ἄλλά ἂν αὐτός εἶναι ὁ δημιουργός μας δέν μπορεῖ νά
 μᾶς καταστρέψει, γιατί εἴμαστε ἀθάνατοι! Μά τί λέω!
 Μᾶς θέλει ἀθάνατους γιά νά μᾶς τυραννᾷ. Ἄς μᾶς
 τυραννᾷ. Εἶναι μεγάλος... ἀλλά ἡ εὐτυχία πού νοιώθει
 μέσα στό μεγαλεῖο του δέν εἶναι πιά μεγάλη ἀπ' αὐ-
 τήν πού ἔμεῖς νοιώθουμε πολεμώντας τον... Τό καλό
 δέ θά μπορούσε νά δημιουργήσῃ τό κακό κι' αὐτός
 τί ἄλλο ἔκανε; Ἄλλά ἄστον νά κάθεται στόν πλατύ
 καί μοναχικό του θρόνο, νά δημιουργεῖ κόσμους, νά

κάνει τήν αιωνιότητά του λιγότερο βαρειά, στήν ἀπεραντη ὑπαρξη του καί στήν ἀφόρητη μοναξιά του. Ἄς γεμίζει τό στερέωμα μέ οὐράνιες σφαῖρες, θά μένει πάντα ἀκαθόριστος κι' ἀδιάλυτος τύραννος! Ἄν μπορούσε νά συνθλίψει τόν ἑαυτόν του θά ἦταν τ' ὁμορφότερο δῶρο πού θά εἶχε ποτέ προσφέρει. Ἀλλά ἄστον νά κυβερνᾷ καί νά πολλαπλασιάζει τόν ἑαυτόν του μέσα στή δυστυχία! Ἐμεῖς τὰ πνεύματα κι οἱ ἄνθρωποι τουλάχιστον συμπάσχουμε καί νοιώθουμε μιά ἀμοιβαία συμπάθεια καί μέ τό νά δοκιμάζουμε τούς ἴδιους πόνους κάνουμε τίς ἀναρίθμητες ὁδύνες μας πιό ὑποφερτές μέ τήν ἀπεριόριστη συμπόνοια πού νοιώθουμε ὅλοι μας γιά ὅλους. Ἀλλ' αὐτός! εἶναι τόσο ἀξιοθρήνητος στό μεγαλεῖο του, τόσο ἀκούραστος στή μοχθηρία του πού πρέπει ἀκόμα νά δημιουργεῖ καί νά ξαναδημιουργεῖ.

Καῖν : Μιᾶς γιά πράγματα πού ἀπό μακροῦ κατακλύζουν τή σκέψη μου σάν ὀραματισμοί. Ποτέ δέν μπορούσα νά συμβιβάσω ὅ,τι ἐβλεπα μ' ὅ,τι ἄκουγα. Ὁ πατέρας μου κι' ἡ μητέρα μου μοῦ μιᾶνε γιά ὀφεις καί καρπούς καί δέντρα. Βλέπω τίς πύλες ἐκείνου πού καλοῦν παράδεισό τους, νά φρουρεῖται ἀπό τὰ ραμφαιοφόρα Χερουβείμ μέ πύρινα ξίφη, πού ἔκλεισαν τίς πόρτες αὐτές κατὰ πρόσωπο τῶν γονιῶν μου κι' ἑμένα. Αἰσθάνομαι τό βάρος τοῦ καθημερινοῦ κάματο καί τῆς συνεχοῦς σκέψης. Βλέπω γύρω μου ἕναν κόσμο πού ἐντός του φαίνομαι ἕνα μηδέν, μέ σκέψεις ἀνυψωμένες μέσα μου καί πού μοῦ φαίνεται ὅτι θά μπορούσαν νά μέ καταστήσουν κύριο τῶν πάντων. Ἀλλά νόμιζα ὅτι ἡ δυστυχία αὐτή ἀνήκε μόνο σέ μένα. Ὁ πατέρας μου τιθασεύτηκε ἀπό τή θεία ἐπιβολή, ἡ μητέρα μου ἔχει ξεχάσει τή διάθεση ἐκείνη πού τήν ἔκανε νά ζητήσει τή Γνώση, ἀψηφοῦσα τόν κίνδυνο τῆς αἰώνιας κατάρας. Ὁ ἀδελφός μου φυλάει τὰ πρόβατά του καί προσφέρει τὰ πρωτογέννητα τῶν ἀμνάδων ὡς θυσία σ' ἐκείνον πού διατάζει τή γῆ νά μήν μᾶς δίνει τίποτα χωρίς ἰδρώτα. Ἡ ἀδελφή μου Ζίλλα ψάλλει τόν ἑωθινό της ὕμνο πρὶν ὀρθρῶσιν ἀκόμα τὰ πουλιά. Καί ἡ Ἄδα μου, ἡ ἀγαπημένη μου Ἄδα, οὔτε αὐτή καταλαβαίνει τούς διαλογισμούς πού μέ κατακλύζουν. Ποτέ μέχρι τώρα πού μέ συνάντη-

σες δέ συμπόνεσε μαζί μου. Μάλλον θάπρεπε νά συναναστρέφομαι μέ τά πνεύματα.

Λούσιφερ : Καί μήπως δέν ἔχεις γίνει ἄξιος ἀπό τήν ἴδια σου τήν ψυχή γιά νά γίνεις σύντροφος τῶν πνευμάτων; Γιατί ἂν δέν ἦσουν ἄξιος δέ θά στεκόμουν τώρα μπροστά σου ὅπως εἶμαι. Ἕνας ὄφης θά ἦταν ἀρκετός γιά νά γοητέψει ὅπως ἄλλοτε.

Καῖν : Ἄ! Ἐσύ δελέασες τή μητέρα μου!

Λούσιφερ : Δέ δελέασα κανένα ἐκτός μέ τήν ἀλήθεια. Τό δέντρο δέν ἦταν τό ξύλο τῆς Γνώσης καί δέν ἦταν τό δέντρο τῆς ζωῆς ἀκόμα πλήρες καρποφορίας. Μήπως ἐγώ διάταξα τήν Εὐα νά μή δρέψει τούς καρπούς του; Μήπως ἐγώ φύτεψα δέντρα ἀπαγορευτικά τόσο κοντά ἀθώων πλασμάτων τῶν ὁποίων ἡ ἀθωότητα ἐκέντα τήν περιέργεια; Ἐγώ θά σᾶς εἶχα κάνει θεοῦς κι' ἀκόμα αὐτός ὁ ὁποῖος σᾶς κατακρήμνισε ἀπό τόν παράδεισο τόκανε γιατί δέν ἔπρεπε νά γευθῆτε τούς καρπούς τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καί γίνετε θεοί ὅπως ἐμεῖς. Δέν ἦταν αὐτές οἱ λέξεις του;

Καῖν : Ἦταν ὅπως ἔχω ἀκούσει ἀπ' αὐτούς πού τίς ἄκουσαν στή βροντή.

Λούσιφερ : Τότε ποιός ἦταν ὁ δαίμονας; Αὐτός πού δέν ἤθελε ν' ἀφήσει νά ζήσετε ἢ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἤθελε νά σᾶς κάνει αἰώνιους στή χαρά καί στήν ἰσχύ τῆς Γνώσης;

Καῖν : Ἀπόσπασαν καί τούς δυό καρπούς ἢ κανένα;

Λούσιφερ : Ὁ καρπός τοῦ ἐνός εἶναι ἤδη δικός σας, κι' ὁ καρπός τοῦ ἄλλου μπορεῖ νά γίνει ἀκόμα.

Καῖν : Πῶς ἔτσι;

Λούσιφερ : Μέ τό ν' ἀμύνεστε ἐνάντια στόν ἑαυτό σας τίποτα δέ μπορεῖ νά κορέσει τό πνεῦμα, ἂν τό πνεῦμα θελήσει νᾶναι τέτοιο καί κέντρο τῶν περιβαλλόντων αὐτό, ἔχει γίνει γιά νά ἐλέγχει.

Καῖν : Ἀλλά ἐσύ δελέασες τούς γονεῖς μου;

Λούσιφερ : Ἐγώ, φτωχέ πηλέ, γιατί νά τούς δελεάσω ἢ πῶς;

Καῖν : Λένε ὅτι ὁ ὄφης ἦταν πνεῦμα.

Λούσιφερ : Ποιός τό λέει, δέν εἶναι γραμμένο τόσο ψηλά. Ὁ ὑπερήφανος . Ἕνας δέ θά παραποιήσῃ σέ τέτοιο σημεῖο τήν ἀλήθεια μ' ὅλο πού ὁ ἄνθρωπος μέ τούς μεγάλους του φόβους καί τίς μικροφιλοδοξίες του, εἶναι ἄξιος νά φορτώσῃ στήν πνευματική φύση τίς τιποτένιες του ἀδυναμίες. Ὁ ὄφης ἦταν ὄφης, τίποτα παρα-

πάνω κι' ακόμα τίποτα λιγότερο απ' αυτούς πού δε-
λέασε. Γήϊνη ή φύση του, μά τούς περνούσε στή σο-
φία, έφ' όσον μπόρεσε νά τούς νικήσει και μάντεψε
τή γνώση πού στάθηκε μοιραία γιά τίς άσήμαντες χα-
ρές τους. Σκέφτεσαι πώς θά μπορούσα νά δανειστῶ
τή μορφή όντων πού'ναι καταδικασμένα νά πεθάνουν;

Κάϊν : 'Αλλά ό όφης δέν είχε ένα δαίμονα;

Λούσιφερ : Ξύπνησα έναν σ' αυτούς πού μίλησε μέ τή διχαλωτή
του γλώσσα. Σοῦ λέω ότι ό όφης δέν ήταν τίποτα
παραπάνω από έναν άπλό όφη, ρώτησε τά Χερου-
βείμ πού φρουροῦν τό δελεάζον δέντρο. "Όταν χιλιά-
δες χρόνια θαχουν κυλήσει πάνω στή δικιά σας κα-
θώς και τῶν παιδιῶν σας νεκρική σκόνη., οι γενιές
τῶν ανθρώπων πού τότε θά ζοῦν, θά δώσουν μορφή
μύθου στό πρῶτο ανθρώπινο άμάρτημα, θά σέ πα-
ρασταίνουν μ' ένα σχήμα πού τό περιφρονῶ, ὅπως
περιφρονῶ ὅλα ὅσα ὑποκλίνονται δουλικά σ' αυτόν,
πού ἔκανε τά ὄντα μόνο και μόνο γιά νά ὑποκλίνονται
μπροστά στήν άγριεμένη και μοναδική αιωνιότητα.
'Αλλά ἐμεῖς πού βλέπουμε καθαρά τήν αλήθεια πρέ-
πει να τή βροντοφωνοῦμε. Οι μωρόπιστοι γονεῖς σου
ἔκουσαν ένα ἔρπετό κι' άμάρτησαν. Γιά ποιό λόγο
θάπρεπε τά πνεύματα νά τούς δελεάσουν; Τί ὑπῆρχε
νά ζηλέψουν στά στενά ὅρια τοῦ Παραδείσου αυτά
τά πνεύματα πού κινοῦνται ἐλεύθερα σ' ὅλο τό χῶ-
ρο, αλλά σοῦ μιλῶ γιά πράγματα πού δέν ξέρεις, μ'
ὅλο πού δοκίμασες τόν καρπό από τό δέντρο τῆς
γνώσης.

Κάϊν : 'Αλλά δέ μπορείς νά μιλῃς γιά κάτι από γνώση πού
νά μή θέλω νά τό μάθω, γιατί διψῶ γιά γνώση κι' ἔ-
χω διάνοια πού'ναι καμωμένη γιά νά καταλαβαίνει.

Λούσιφερ : "Εχεις κι' αφοβη καρδιά.

Κάϊν : Δοκίμασέ με.

Λούσιφερ : Τολμῃς ν' άντικρύσεις τό θάνατο;

Κάϊν : Εῖναι κάτι πού ακόμα δέν είδαμε.

Λούσιφερ : 'Αλλά πρέπει νά τόν ὑποστείτε.

Κάϊν : 'Ο πατέρας μου λέει ότι εῖναι κάτι τρομερό κι' ή μη-
τέρα μου κλαίει όταν άκούει νά μιλοῦν γι' αυτόν. 'Ο
"Αβελ σηκώνει τά μάτια του στόν ούρανό, ή Ζίλλα
κατεβάζει τά μάτια της στή γῆ και ή "Αδα μέ κοιτάζει
κατάματα και σωπαίνει.

Λούσιφερ : Κί' έσύ;

Κάϊν : 'Ανέκφραστες σκέψεις φουντώνουν τό φλογισμένο μου στηθος, όταν άκούω γί' αύτόν τόν πανίσχυρο θάνατο, πού όπως φαίνεται εΐναι αναπόφευκτος. Γιατί νά μή μπορώ νά παλέψω όπως πάλεψα όταν ήμουν παιδί, παίζοντας μ' ένα λιοντάρι πού βρυχώμενο ξέφυγε από τή λαβή μου.

Λούσιφερ : Εΐναι άμορφος ό θάνατος, αλλά θά καταβροχθίσει κάθε τι πουΰχει τή μορφή όντων, πού γεννήθηκαν πάνω στη γή.

Κάϊν : "Α, νόμιζα ότι κί' αύτός ήταν όν, γιατί ποιός άλλος θά μπορούσε νά κάνει τόσο μεγάλο κακό στά όντα έκτός από ένα όν:

Λούσιφερ : Ρώτησε γί' αύτό τόν Καταστροφέα.

Κάϊν : Ποιόν;

Λούσιφερ : Τό Δημιουργό ή όνόμαζέ τον όπως θέλεις, δημιουργεί μόνο γιά νά καταστρέφει.

Κάϊν : Δέν τό γνώριζα, μά τό στοχάστηκα πολλές φορές από τόν καιρό πού άκουσα νά λένε γιά τό θάνατο, άν καί δέν ξέρω τί εΐναι, πρέπει νάναι φοβερός. Τόν έχω άναζητήσει μέ τά μάτια μέσα στην άπέραντη έρημη νύχτα κί' όταν είδα γιγάντιες σκιές πού απλώνονταν στις σκιές των τοίχων της 'Εδέμ ν' αύλακώνονται ξαφνικά από τίς έκθαμβωτικές άνταύγειες των σπαθιών πού κρατούσαν τά Χερουβεΐμ νόμιζα πώς πλησίαζε ό θάνατος καί περίμενα νά τόν άντικρύσω, γιατί μέσα στην ψυχή μου μαζί μέ τό φόβο γεννιόταν καί μία έπιθυμία άκράτητη νά μάθω τί εΐναι αύτό πού μās βάζει σέ τόση ταραχή, αλλά τίποτα δέ φαινόταν. Καί μετά γύρισα τά κουρασμένα μου μάτια από τό χαμένο παράδεισο πρός τ' άστέρια πού λάμπουν ψηλά στό στερέωμα καί πού έχουν τόση όμορφιά, θά πεθάνουν άραγε κί' αύτά;

Λούσιφερ : Ίσως, αλλά θά επιζήσουν πολύ περισσότερο από σένα καί τούς δικούς σου.

Κάϊν : Χαίρομαι γί' αύτό, γιατί δέ θάθελα νά πεθάνουν. Εΐναι τόσο όμορφα. Τί εΐναι θάνατος, φοβάμαι, τόν αίσθάνομαι σάν ένα φρικτό πράγμα, αλλά τί; Δέ μπορώ νά τό κατανοήσω, μās είπαν ότι εΐναι ένα κακό πού κανένας δέ θά τό ξεφύγει, μήτε αύτοί πού άμάρτησαν μήτε αύτοί πού δέν άμάρτησαν. Ποιό νάναι;

- Λούσιφερ : Πῶς θά διαλυθῆτε στό χῶμα.
- Καῖν : Μά θά μπορέσω νά μάθω τήν ἀληθινή τοῦ θανάτου οὐσία:
- Λούσιφερ : Δέ γνωρίζω τό θάνατο κι' ἔτσι δέ μπορῶ ν' ἀπαντήσω.
- Καῖν : Ἐν μποροῦσα νά καθησυχάσω τή γῆ ὅτι δέν ὑπάρχει κακό μήπως δέ θάμουν τίποτα ἄλλο ἀπό σκόνη:
- Λούσιφερ : Αὐτή εἶναι μιά τιποτένια ἐπιθυμία πιό χυδαία κι' ἀπό ἐκείνη τοῦ πατέρα σου, γιατί τουλάχιστον αὐτός ποθοῦσε τή γνώση.
- Καῖν : Ἄλλά ὄχι γιά νά ζεῖ, γιατί ἀλλιῶς πῶς δέν ἔκοψε κι' ἀπό τό δέντρο τῆς ζωῆς;
- Λούσιφερ : Ἐμποδίστηκε.
- Καῖν : Θανάσιμο λάθος! Γιατί νά μήν κόψει πρῶτα αὐτόν τόν καρπό;
- Μά προτοῦ νά δοκιμάσει τόν καρπό τῆς γνώσης εἶχε ἄγνοια τοῦ θανάτου. Μ' ὅλο πού γνωρίζω πολύ λίγα γιά το θάνατο, νοιώθω φόβο, μή ξέροντας τί εἶναι αὐτό πού φοβᾶμαι!
- Λούσιφερ : Μά ἐγώ πού γνωρίζω γιά ὅλα τά πράγματα, βλέπεις ὅτι δέ φοβᾶμαι τίποτα, δές τί εἶναι πραγματική γνώση.
- Καῖν : Θάθελες νά μέ διδάξεις γιά ὅλα τά πράγματα;
- Λούσιφερ : Ναί ἀλλά μ' ἕναν ὄρο.
- Καῖν : Πές τον.
- Λούσιφερ : Ὅτι θά μέ προσκυνήσεις σάν τόν Κύριο σου.
- Καῖν : Δέν εἶσαι ὁ κύριος πού λατρεύει ὁ πατέρας μου;
- Λούσιφερ : Ὅχι.
- Καῖν : Ὅμοιός του;
- Λούσιφερ : Ὅχι... δέν ἔχω τίποτα τό ἴδιο μ' αὐτόν οὔτε θέλω νάχω. Θάθελα νάμουν ἕνα ὁποιοδήποτε πρᾶγμα, πάνω... κάτω... τό κάθε τι ἀπ' αὐτόν τόν κόσμό θά δεχόμουν νά γίνω, ἀλλά ὄχι νά μοιραστῶ ἢ νά ὑποταχτῶ στή δύναμή του. Μένω χωριστά... ἀλλά εἶμαι μέγας... πολλοί εἶναι αὐτοί πού μέ λατρεύουν καί πιό πολλοί θᾶναι αὐτοί πού θά μέ λατρεύσουν.
- Νᾶσαι ἕνας ἀπό τούς πρῶτους ὁπαδούς μου.
- Καῖν : Ποτέ μέχρι τώρα δέ γονάτισα στό θεό τοῦ πατέρα μου, παρ' ὅλο πού ὁ ἀδελφός μου ὁ Ἄβελ συχνά μέ ἱκετεύει γιά νά τόν συντροφεύσω σίς θυσίες του. Γιατί θάπρεπε νά σέ προσκυνήσω;

- Λούσιφερ : Δέν ἔχεις ποτέ ὑποκλιθεῖ σ' αὐτόν;
- Καῖν : Δέν σοῦ τόπα, πρέπει νά στό διαβεβαιώσω; Δέ μπορεῖ ἡ ἰσχυρή σου γνώση νά τό διαβλέψει;
- Λούσιφερ : Αὐτός πού δέν ὑποκλίνεται σ' αὐτόν, ὑποκλίνεται σέ μένα.
- Καῖν : Ἐγώ δέ θά γονατίσω σέ κανένα.
- Λούσιφερ : Μ' αὐτά πού λές εἶσαι δικός μου ὁπαδός ἀφοῦ δέ λατρεύεις ἐκεῖνον.
- Καῖν : Τί θέλεις νά πεῖς μ' αὐτό;
- Λούσιφερ : Θά τό μάθεις σ' αὐτή καί στήν ἄλλη ζωή.
- Καῖν : Δίδαξέ μου τό μυστήριο τῆς ὑπαρξῆς μου.
- Λούσιφερ : Ἀκολουθῶ με ὅπου θά σ' ὁδηγήσω.
- Καῖν : Μά πρέπει νά καλλιεργήσω τῇ γῇ γιατί ἔχω ὑποσχεθεῖ.
- Λούσιφερ : Τί ἔχεις ὑποσχεθεῖ;
- Καῖν : Νά κόψω μερικούς πρώϊμους καρπούς.
- Λούσιφερ : Γιά ποιό λόγο;
- Καῖν : Γιά νά τούς κάνω προσφορά πάνω στό βωμό, μαζί μέ τόν Ἄβελ.
- Λούσιφερ : Δέν εἶπες ὅτι ποτέ σου δέν προσκύνησες αὐτόν πού σ' ἔφτιαξε;
- Καῖν : Ναί, ἀλλά ἡ ἐπίμονη παράκληση τοῦ Ἄβελ λύγισε τή θέληση μοι, ἡ προσφορά εἶναι πιό πολύ δικιά του παρά δικιά μου... κί ἡ Ἄδα...
- Λούσιφερ : Γιατί διστάζεις;
- Καῖν : Εἶναι ἡ ἀδελφή μου πού γεννήθηκε τήν ἴδια μέρα μέ μένα κί ἀπό τά ἴδια μητρικά σπλάχνα, κί ἀπόσπασε ἀπό μένα μέ δάκρυα αὐτή τήν ὑπόσχεση. Νοιώθω πῶς γιά νά μήν τῇ δῶ νά κλαίει θά μπορούσα νά ὑποφέρω τά πάντα καί νά λατρεύω ὅποιονδήποτε
- Λούσιφερ : Τότε ἀκολουθῶ με.
- Καῖν : Σ' ἀκολουθῶ.

ΕΙΣΕΡΧΕΤΑΙ Η ΑΔΑ

- Ἄδα : Ἀδελφέ μου ἦρθα γιά σένα. Εἶναι ἡ ὥρα τῆς ἀνάπαυσης καί τῆς χαρᾶς καί τίς ἀπολαμβάνουμε πιό λίγο χωρίς ἐσένα. Δέ δούλεψες αὐτό τό πρωῒ, ἀλλά ἔκανα ἐγώ τή δουλειά σου, οἱ καρποί εἶναι ὠριμοί καί λάμπουν σάν τό φῶς πού τούς ἔδωσε τήν ὠριμότητα. Ἐλα νά φύγουμε.

- Καῖν : Βλέπεις τίποτα;
- Ἄδα : Βλέπω ἕναν ἄγγελο, ἔχουμε δεῖ πολλούς. Μήπως θέλει νά μᾶς κάνει συντροφιά στήν ὥρα τῆς ἀνάπαυσης; εἶναι εὐπρόσδεκτος.
- Καῖν : Αὐτός δέν εἶναι σάν τούς ἀγγέλους ποῦχουμε δεῖ.
- Ἄδα : Ὑπάρχουν, λοιπόν, κί ἄλλου εἶδους. Ὅτι κί ἂν εἶναι θά τόν φιλοξενήσουμε, ὅπως κάναμε γιά ὄλους τούς ἄλλους πού καταδέχτηκαν τή φιλοξενία μας. Θά καταδεχτεῖ;
- Καῖν : (Στό Λούσιφερ) Θά καταδεχτεῖς;
- Λούσιφερ : Σοῦ ζήτησα νά γίνεις δικός μου.
- Καῖν : Πρέπει νά πάω μαζί του.
- Ἄδα : Καί νά μᾶς ἀφήσεις;
- Καῖν : Ναί.
- Ἄδα : Κί ἐμένα;
- Καῖν : Πολυαγαπημένη μου Ἄδα!
- Ἄδα : Ἄσε με νᾶρθω μαζί σου.
- Λούσιφερ : Ὅχι, δέν πρέπει νᾶρθει.
- Ἄδα : Ποιός εἶσαι ἐσύ πού μπαίνεις ἀνάμεσα σέ δυό καρδιές;
- Καῖν : Εἶναι θεός.
- Ἄδα : Πῶς τό ξέρεις;
- Καῖν : Μιλάει σά θεός.
- Ἄδα : Ἔτσι μιλοῦσε κί ὁ ὄφης κί ἔλεγε ψέμματα.
- Λούσιφερ : Πλανᾶσαι Ἄδα! Τό δέντρο δέν ἦταν τό δέντρο τῆς γνώσης.
- Ἄδα : Ναί, γιά αἰώνιά μας θλίψη.
- Λούσιφερ : Κί ὅμως ἡ θλίψη σας αὐτή εἶναι γνώση, ἐπομένως δέν εἶπε ψέμματα ὁ ὄφης, ἂν σᾶς πρόδωσε τόκανε μέ τήν ἀλήθεια κί ἡ ἀλήθεια στήν ἐσώτερή της οὐσία δέ μπορεῖ παρά νᾶναι ἀγαθό.
- Ἄδα : Ὅτι πνευματικό ἀποχτήσαμε ἀπό τή γνώση, πληρώθηκε πολύ ἀκριβά: Διώξιμο ἀπό τό σπίτι μας, φόβος, κόπος, ἰδρώτας, τό βάρος τοῦ καθημερινοῦ κάματος, νοσταλγία τῆς περασμένης ζωῆς... κί ἀπατηλές ἐλπίδες. Καῖν! Νά μήν ἀκολουθήσεις αὐτό τό Πνεῦμα. Ἐξακολούθησε ὑπομονετικά νά ὑποφέρεις... κί ἀγάπα με γιατί σ' ἀγαπῶ.
- Λούσιφερ : Ἡ ἀγάπη σου γι αὐτόν εἶναι πιό δυνατή ἀπ' αὐτήν πού νοιώθεις γιά τή μητέρα σου καί τόν πατέρα σου.
- Ἄδα : Ναί, μήπως κί αὐτό εἶναι ἁμαρτία;

Λούσιφερ : "Όχι, "Όχι, δέν εἶναι ἀκόμα, μά θᾶναι μιά μέρα γιά τὰ παιδιά σας.

"Αδα : Πῶς, δέ θᾶχει τό δικαίωμα ἡ κόρη μου ν' ἀγαπᾷ τόν ἀδελφό της τόν 'Ενώχ;

Λούσιφερ : Ναί, ἀλλά ὄχι μέ τόν τρόπο πού ἀγαπᾷ ἐσύ τόν Κάϊν τώρα.

"Αδα : Θεέ μου! Αὐτοί δέ θ' ἀγαπήσουν κι' ἀπό τήν ἀγάπη τους δέ θάρθουν στόν κόσμο καινούργια ὄντα πού θ' ἀγαπιοῦνται. Δέ βύζαξαν τό γάλα τους ἀπ' αὐτό ἐδῶ τό στήθος; Τά ἴδια μητρικά σπλάχνα δέν ἔφεραν στόν κόσμο, τήν ἴδια μέ μένα ὦρα, αὐτόν ποῦναι ὁ πατέρας τους; Δέν μᾶς ἐνωνει μιά ἀμοιβαία ἀγάπη; Δέ γνωρίζουμε τόν κόσμο πολλαπλασιάζοντας τό εἶναι μας, μέ ζωντανά ὄντα πού θ' ἀγαπιοῦνται μέ τήν ἀγάπη πού κι' ἐμεῖς νοιώθουμε γι' αὐτά; Κάϊν μου, μήν πᾶς μ' αὐτό τό πνεῦμα, γιατί δέν εἶναι ἀπ' αὐτά πού μᾶς ἀγαπᾶνε.

Λούσιφερ : Τό ἀμάρτημα αὐτό πού σᾶς ἀναφέρω δέν τό δημιούργησά ἐγώ καί γιά σᾶς δέ μπορεῖ νᾶναι ἁμαρτία... ὅ,τιδήποτε κι' ἂν σκεφτοῦν αὐτοί πού θά σᾶς ἀντικαταστήσουν στή θνησιμότητα.

"Αδα : Ποιά ἁμαρτία στήν οὐσία της δέν εἶναι ἁμαρτία; Μπορεῖ οἱ περιστάσεις νά δημιουργήσουν ἁμαρτία ἢ ἀρετή; "Αν αὐτό γίνεται, τότε εἴμαστε σκλάβοι τοῦ...

Λούσιφερ : Ἀνώτερα ἀπό ὅσα ὄντα εἶναι δοῦλοι... Καί θά πρέπει νά γνωρίζεις ὅτι κι' ἄλλα ὄντα, πού βρίσκονται σέ πιό ψηλές βαθμίδες ἀπ' αὐτά κι' ἐσᾶς, θᾶταν κι' αὐτά σκλάβοι, ἂν δέν προτιμοῦσαν μιά βασανισμένη ἀνεξαρτησία ἀπό τίς γαλήνιες ἐκστάσεις μιᾶς δουλόπρεπης λατρείας, πού μέ ψαλμούς καί ἄρπες κι' ἐγνώστικες προσευχές προσφέρουν σ' αὐτόν ποῦναι παντοδύναμος μόνο καί μόνο γιατί εἶναι παντοδύναμος κι' ὄχι ἀπό αὐθόρμητη ἀγάπη, μά ἀπό τρόπο κι' ὑστερόβουλη ἐλπίδα.

"Αδα : Ἡ παντοδυναμία πρέπει νᾶναι γεμάτη ἀπό καλωσύνη.

Λούσιφερ : Ἔτσι ἦταν στήν Ἑδέμ;

"Αδα : Δαίμονα! Μή μέ προκαλεῖς μέ τήν ὁμορφιά σου, εἶσαι πιό ὁμορφος ἀπό τόν ὄφη, μά ψεύτης σάν κι' αὐτόν.

Λούσιφερ : Θές νά πεῖς πῶς λέω τήν ἀλήθεια σάν κι' αὐτόν. Ρῶτα τή μητέρα σου, τήν Εὐα, νά σοῦ πεῖ ἂν ἀπόχτησε τή γνώση τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ.

Ἄδα : Ἄχ μητέρα μου! Ἐκοψες καρπό πού στάθηκε πολύ πιό ὀλέθριος στά παιδιά σου παρά σέ σένα τήν ἴδια. Γιατί ἐσύ τουλάχιστον πέρασες τά νιάτα σου μέσα στόν Παράδεισο σ' ἄθωα καί μακάρια συμβίωση μ' εὐτυχισμένα Πνεύματα. Ἀλλά ἐμεῖς τά παιδιά σου, πού δέ γνωρίσαμε τήν Ἐδέμ, εἴμαστε γύρω γύρω κυκλωμένοι ἀπό δαίμονες, πού μεταχειρίζονται τά λόγια τοῦ Θεοῦ καί μᾶς βάζουν σέ πειρασμούς μέ τήν ἀνικανοποίητη δίψα τῆς γνώσης καί τήν περιέργεια τῶν στοχασμῶν μας, ὅπως κι' ἐσύ ὑποτάχτηκες στόν ὄφιν μέσα στήν πιό μεγάλη, στήν πιό ξένοιαστη κι' ἄθωα ἀφροντισιά καί μακαριότητα. Δέ μπορῶ νά δώσω ἀπάντηση σ' αὐτό τό ἀθάνατο ὄν πού βρίσκεται μπροστά μου. Δέ μπορῶ νά τό μισήσω, τό κοιτάζω μ' ἕνα εἶδος εὐχάριστου φόβου, μά χωρίς νά μπορῶ νά φύγω ἀπό κοντά του, γιατί ἀπό τά μάτια του βγαίνει μιά ἀκατανίκητη ἔλξη πού καρφώνει στά δικά του, τά λιγωμένα μου μάτια, ἡ καρδιά μου χτυπᾷ γρήγορα καί δυνατά, τό φοβᾶμαι κι' ὅμως κάτι μέ τραβᾷ ὅλο καί πιό κοντά του. Κάϊν! Κάϊν! σῶσε με ἀπ' αὐτό τό Πνεῦμα.

Κάϊν : Τί φοβᾶσαι Ἄδα μου, αὐτό δέν εἶναι κακό πνεῦμα.

Ἄδα : Δέν εἶναι θεός, οὔτε καί ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, γνώρισα τά Χερουβεὶμ καί τά Σεραφεὶμ καί δέ μοιάζει μέ κανένα ἀπ' αὐτά.

Κάϊν : Ὑπάρχουν πνεύματα πιό ψηλά κι' ἀπ' αὐτά... οἱ Ἀρχάγγελοι.

Λούσιφερ : Ὑπάρχουν πιό ψηλά πνεύματα ἀκόμα κι' ἀπό τοὺς Ἀρχαγγέλους.

Ἄδα : Ναί, μά ὄχι εὐτυχισμένα.

Λούσιφερ : Ὅχι, ἂν νομίζεις πῶς ἡ εὐτυχία συμβαδίζει μέ τή σκλαβιά.

Ἄδα : Ἄκουσα νά λένε πῶς τά Σεραφεὶμ αἰσθάνονται τήν πιό μεγάλη ἀγάπη καί τά Χερουβεὶμ εἶναι κοσμημένα μέ τήν πιό μεγάλη γνώση. Ἄν εἶναι ἀλήθεια θά πεῖ πῶς τό πνεῦμα αὐτό εἶναι ἕνα Χερουβεὶμ ἀφοῦ δέν ἀγαπᾷ.

Λούσιφερ : Μά ἂν ἡ ἀνώτερη γνώση σβύνει τήν ἀγάπη, τί πρέπει νά εἶναι ἐκεῖνο πού δέν μπορεῖτε νά ἀγαπήσετε ὅταν τόν γνωρίσετε καλά; Ἀφοῦ οἱ παντογνώστες Χερουβεὶμ ἀγαποῦν πιό λίγο, ἡ ἀγάπη τῶν Σεραφεὶμ σίγου-

ρα θᾶναι ἄγνοια. Ἡ καταδίκη τῶν γονιῶν σας γιά τό θάρρος τους δείχνει πῶς ἡ ἀγάπη καί ἡ γνώση δέ μποροῦν νά συμβιβαστοῦν. Πρέπει νά διαλέξετε τήν ἀγάπη ἢ τή γνώση, γιατί δέν ὑπάρχει ἄλλη ἐκλογή, ὁ πατέρας σας διάλεξε πιά. Ἡ λατρεία πού προσφέρει στό θεό του εἶναι ἕνα αἶσθημα πού δέ διαφέρει ἀπό τό φόβο.

Ἄδα : Κάϊν μου, διάλεξε τήν ἀγάπη!

Κάϊν : Δέ χρειάζεται Ἄδα μου νά διαλέξω τήν ἀγάπη γιατί τή νοιώθω ὅτι ὑπάρχει μέσα μου ἀπό τήν ὥρα πού γεννήθηκα. Εἶσαι γιά μένα ἡ μοναδική μου ἀγάπη!

Ἄδα : Καί τούς γονιούς μας δέν τούς ἀγαπᾷς;

Κάϊν : Αὐτοί μᾶς ἀγαποῦσαν ὅταν ἔκοψαν ἀπό τό δέντρο πού ἔγινε ἡ αἰτία νά βρεθοῦμε ὅλοι ἔξω ἀπό τόν Παράδεισο;

Ἄδα : Τότε δέν εἶχαμε γεννηθεῖ, μά κι' ἂν εἶχαμε, δέ θάχαμε πάλι τήν ἱερή ὑποχρέωση νά τούς ἀγαπᾶμε ὅπως ἐμᾶς τά παιδιά μας.

Κάϊν : Μικρούλη μου Ἐνώχ καί τό μικρό μου κοριτσάκι πού μόλις ψελίζει τά πρῶτα του λογάκια! Καί μόνο γιά νά τά φαντασῶ, ἂν μποροῦσα, εὐτυχισμένα, θά μισοξεχνοῦσα. Ἀλλά αὐτό δέ μπορεῖ νά ξεχαστεῖ ποτέ κι' ἂν ἀκόμα θάχουν περάσει τρεῖς χιλιάδες γενιές ἀνθρώπων. Ποτέ οἱ ἄνθρωποι δέ θ' ἀγαπήσουν τή θύμηση τοῦ ἀνθρώπου πού ἔσπειρε τήν ἴδια ὥρα, τό σπόρο τοῦ κακοῦ καί τό σπόρο τῆς Ἀνθρωπότητας! οἱ γονιοί μας ἔκοψαν τόν καρπό τῆς γνώσης καί τῆς ἁμαρτίας κι' ἀντί νά περιοριστοῦν στή δικιά τους δυστυχία, ἔφεραν στόν κόσμο ἐμένα, ἐσένα καί τ' ἄλλα τους παιδιά καί τ' ἀμέτρητα πλήθη, τίς μυριάδες, τά ἑκατομύρια ἀπό ὑπάρξεις πού θάρθουν στή ζωή, γιά νά κληρονομήσουν συμφορές πού αἰῶνες ὀλόκληροι θάχουν μαζέψει. Κι' ὅμως πρέπει νᾶμαι πατέρας τόσων δυστυχισμένων ὄντων! Ἡ ὁμορφιά σου καί ἡ ἀγάπη σου, ὁ ἔρωτάς μου κι' ἡ χαρά μου, ἡ γοητευτική στιγμή κι' οἱ ὥρες τῆς ἀνάπαυσης, τό κάθε τι πού ἀγαπᾶμε στά παιδιά μας καί σέ μᾶς τούς ἰδίους, ὅλα αὐτά ὕστερα ἀπό πολλά χρόνια γεμάτα ἐγκλήματα καί συμφορές ἢ ὕστερα ἀπό λίγα χρόνια - κι' αὐτά δυστυχισμένα, πού σταδιακά θά φωτίζονται ἀπό ἀναλαμπές περαστικῆς εὐτυχίας μέχρι νά συρθοῦμε πρὸς

τό θάνατο, τό ἄγνωστο! Νομίζω πῶς τό δέντρο τῆς γνώσης δέν ξεπλήρωσε ἀκόμα τήν ὑπόσχεσή του. Ἄν ἁμάρτησαν, θάπρεπε τουλάχιστον νάχαν μάθει τό κάθε τί πού ἀφορᾷ τή γνώση καί τό μυστήριο τοῦ θανάτου. Τώρα τί παραπάνω ξέρουν πῶς εἶναι δυστυχησμένοι; Καί εἶχαμε ἀνάγκη ἀπό ὄφεις καί καρπούς γιά νά τό μάθουμε;

Ἄδα : Δέ νοιώθω δυστυχησμένη Κάϊν. Καί ἂν ἦσουν εὐτυχισμένος;

Κάϊν : Μόνη σου τότε νᾶσαι εὐτυχισμένη. Ἐγώ δέ θέλω νάχω καμιά σχέση μέ τήν εὐτυχία πού ταπεινώνει ἔμένα καί τούς δικούς μου.

Ἄδα : Μόνη μου δέ θά μπορούσα νᾶμαι εὐτυχισμένη, ἀλλά οὔτε καί θάθελα, μαζί ὅμως μ' ὅλους ποῦναι τριγύρω μου, μοῦ φαίνεται πῶς θά μπορούσα νᾶμαι, ξεχνώντας καί τό θάνατο, πού μή γνωρίζοντας τον δέν τόν φοβᾶμαι, παρ' ὅλο πού μοιάζει σάν ἓνα τρομερό φάντασμα, ἂν μπορῶ νά κρίνω ἀπ' ὅσα ἄκουσα νά λένε γί' αὐτόν.

Λούσιφερ : Λές πῶς μόνη δέ θά μπορούσες νᾶσαι εὐτυχισμένη;

Ἄδα : Μόνη! Θεέ μου! Ποιός μπορεῖ νᾶναι εὐτυχισμένος ἢ καλόκαρδος μέσα στή μοναξιά; Σέ μένα ἡ μοναξιά μοιάζει ἁμαρτία, ἐκτός ἀπό τίς στιγμές πού προσμένω νά ξαναδῶ τόν ἀδελφό μου Κάϊν, τόν ἀδελφό μου Ἀβελ, τά παιδιά μας καί τούς γονιούς μας.

Λούσιφερ : Ὅμως ὁ Θεός σου μένει ὁλομόναχος. Εἶναι εὐτυχισμένος στήν ἐρημική του μοναξιά; Εἶναι ἀγαθός;

Ἄδα : Δέν εἶναι μόνος του, ἀφοῦ ἔχει τούς ἀγγέλους καί τούς ἀνθρώπους γιά νά τούς χαρίζει τήν εὐτυχία κι' ἔτσι σκορπώντας χαρά γίνεται κι' ὁ ἴδιος εὐτυχισμένος. Τί ἄλλο μπορεῖ νᾶναι ἡ εὐτυχία, ἀπό τό νά σκορπάει ὁλόγυρα του τή χαρά καί τήν ἀγάπη;

Λούσιφερ : Γί' αὐτό νά ρωτήσεις τόν πατέρα σου πού τώρα τελευταῖα διώχτηκε ἀπό τήν Ἑδέμ, ἢ τόν πρωτότοκο γιό του, ρῶτα τήν ἴδια τήν καρδιά σου πού δέ νοιώθει καμιά ἡρεμία.

Ἄδα : Ἀλίμονό μου! Καμιά δέν ἔχει ἡσυχία! Κι' ἐσύ εἶσαι οὐράνια ὑπαρξη;

Λούσιφερ : Ἄν δέν ἀνῆκω στίς τάξεις τῶν οὐρανίων ὄντων, ρῶτα τόν ἀσύλληπτο κι' ἀγαθό δημιουργό τῆς ζωῆς καί τῶν ζωντανῶν ὄντων, γιά νά μάθεις ποιὰ εἶναι ἡ αἰ-

τία της σκορπισμένης παντοῦ εὐτυχίας (ὅπως ἐσεῖς τῇ διαλαλεῖτε), εἶναι τό μυστικό του καί τό κρύβει μέ μεγάλη ἐπιμέλεια! "Ολοι μας πρέπει νά ὑποφέρουμε, πρέπει νά προβάσουμε ἀντίσταση, ἀλλά καί ἡ ἀντίστασή μας αὐτῇ θᾶναι μάταιος κόπος ὅπως λένε τά Σεραφεῖμ. Γιά μᾶς ἀξίζει ἡ δοκιμασία, γιατί καί χωρίς αὐτά δέ θᾶμαστε εὐτυχισμένοι πιο πολύ. Ὑπάρχει στό πνεῦμα μιά Σοφία πού τό ὁδηγεῖ στό σωστό δρόμο, ὅπως τά μάτια σας στό βαθυγάλανο αἰθέρα τῆς χαραυγῆς, νέσι θνητοί πέφτουν ὁλόϊσια πάνω στό λαμπερό ἀστέρι πού ἀγρυπνάει ὅλη νύχτα γιά νά καλοσωρίσει τόν ἐρχομό τῆς Χαραυγῆς.

Ἄδα : Εἶναι ἓνα ὠραῖο ἄστρο πού τ' ἀγαπῶ γιά τήν ὁμορφιά του.

Λούσιφερ : Καί γιατί νά μήν τό λατρεύεις;

Ἄδα : Ὁ πατέρας μόνο τό Ἀόρατο λατρεύει.

Λούσιφερ : Τά σύμβολα τοῦ Ἀόρατου κόσμου εἶναι τά πιο ὁμορφα ἀπό τά ὄντα τοῦ ὁρατοῦ κόσμου,, ὅσο γιά τό λαμπρό σου ἄστρο, εἶναι ὁ ἀρχηγός τῆς οὐράνιας στρατιᾶς.

Ἄδα : Ὁ πατέρας μας λέει πῶς εἶδε τό Θεό καταπρόσωπο, πού ἔπλασε αὐτόν καί τή μητέρα μας.

Λούσιφερ : Ἐσύ τόν εἶδες;

Ἄδα : Ναί, στά ἔργα του.

Λούσιφερ : Μήπως εἶδες τόν ἴδιο;

Ἄδα : Ὅχι, τόν εἶδα ὅμως στόν πατέρα μου, πού εἶναι τοῦ Θεοῦ μας τοῦ ἴδιου ἢ εἰκόνα καθώς καί στούς ἀγγέλους, πού εἶναι ὅμοιοι μέ σένα...μά φωτεινότεροι, μ' ὅλο πού ἡ ὄψη τους δείχνει πῶς ἔχουν πιο λίγη ἀπό σένα ὁμορφιά καί δύναμη. Μοιάζουν μέ μιά γαλήνια ἡλιόλουστη μέρα, ἀπό τό φῶς τοῦ ἡλίου πλημμυρισμένη, ἐνῶ ἐσύ μοῦ θυμίζεις μιά αἰθέρια νύχτα πού μακρόσχημα ἄσπρα σύννεφα αὐλακώνουν τή βαθύχρωμη τ' οὐρανοῦ πορφύρα καί τό θαυμάσιο κι' ἀνεξερεύνητο οὐράνιο θόλο στολίζουν ἀμέτρητα ἀστέρια, πού μέ τό ἀκτινοβόλημά τους λές καί θέλουν νά ξεπεράσουν τοῦ ἡλίου τή λάμψη. Ὅλα αὐτά τ' ἀναρίθμητα ἀστέρια πού λάμπουν ἀπό ὁμορφιά καί τόσο εἶναι ἀξιαγάπητα, πού χωρίς νά μᾶς θαμπώνουν, λές καί μᾶς σέρνουν κοντά τους σκλάβους τῆς ὁμορφιᾶς τους, μοῦ φέρνουν δάκρυα στά μάτια ὅπως κι' ἐσύ τῇ

στιγμή αὐτῇ. Μοιάζεις νᾶσαι δυστυχισμένος. Μὴ φέρνεις καί σέ μᾶς τῇ δυστυχία, εἶμαι ἔτοιμη νά κλάψω γιά σένα.

Λούσιφερ : Ἀλίμονο. Αὐτά τὰ κλάματα! Καί νᾶξερές τί ποτάμια ἀπ' αὐτά θά χυθοῦν.

Ἄδα : Ἀπό μένα;

Λούσιφερ : Ἀπ' ὅλους σας.

Ἄδα : Ποιούς ὅλους;

Λούσιφερ : Ἀπ' ὅλες τίς μυριάδες καί τὰ ἑκατομμύρια τῶν ὄντων ἀπό τήν πυκνοκατοικημένη γῆ, ἀπό τή γῆ πού πέρα ὡς πέρα θά ρημάξει, ἀπό τοῦ Ἄδη τήν πένθιμη ἀνθρωποπλημμύρα, πού μέσα σου κρύβεις τό σπόρο της!

Ἄδα : Κάϊν! Αὐτό τό πνεῦμα μᾶς καταριέται.

Κάϊν : Ἄς λέει ὅτι τοῦ ἀρέσει, ἐγώ θ' ἀκολουθήσω αὐτό.

Ἄδα : Ποῦ;

Λούσιφερ : Σέ μέρη ἀπ' ὅπου σέ μιά ὥρα θᾶναι κοντά σου, ἀφοῦ στό διάστημα αὐτό θά δεῖ πράγματα πού ἀλλιῶτικα θά χρειάζονταν πολλές μέρες.

Ἄδα : Πῶς μπορεῖ νά γίνει αὐτό;

Λούσιφερ : Μήπως σέ λίγες μέρες δέν ἐπλασε ὁ Δημιουργός σας τό νέο αὐτό κόσμο πού πῆρε τή θέση ἄλλων πιό παλιῶν; Καί γιατί ἐγώ πού τόν βοήθησα στό ἔργο του, δέ θά μπορούσα νά δείξω μέσα σέ μιά ὥρα τό δημιουργήμα αὐτό πού χρειάστηκε πολλές ὥρες γιά νά τό δημιουργήσει καί λίγες ὥρες γιά νά τό καταστρέψει.

Κάϊν : Ἐμπρός ὁδηγησέ με.

Ἄδα : Θά μπορέσει. Ἀλήθεια θά γυρίσει σέ μιά ὥρα;

Λούσιφερ : Θά γυρίσει. Γιά μᾶς οἱ πράξεις εἶναι ἀπαλλαγμένες ἀπό τήν ἔννοια τοῦ χρόνου καί εἴμαστε ἱκανοί νά συγκεντρώσουμε τήν αἰωνιότητα σέ μιά μόνο ὥρα ἢ νά μετατρέψουμε μιά ὥρα σέ αἰωνιότητα. Δέ ζοῦμε ἐμεῖς μετρώντας τίς μέρες τῆς ζωῆς μας μ' ἀνθρώπινο ὑπολογισμό. Μά αὐτό εἶναι μυστήριο, Κάϊν! Ἐλα μαζί μου.

Ἄδα : Θά γυρίσει;

Λούσιφερ : Ναί, γυναίκα. Ἀπ' ὅλους τούς θνητούς, ἄν ἕναν ἐξαιρέσουμε, αὐτός μόνο πρῶτος καί τελευταῖος, ἀπό τόν τόπο ἐκεῖνο θά ξαναγυρίσει κοντά σου, γιά νά κάνει τόν σιωπηλό ἐκεῖνο κόσμο πού λαχταρώντας τόν

προσμένει, τόσο πολυκατοικημένο, όσο είναι κι αυτός
 εδώ ο δικός σας κόσμος, γιά τήν ώρα οί κάτοικοι του
 είναι λίγοι.

Ἄδα : Πού μένεις ἐσύ;

Λούσιφερ : Μέσα στό ἄπειρο διάστημα. Πού ἄλλου θά ταίριαζε
 νά μένω; Ἐκεῖ πού βρίσκεται ὁ Θεός σου ἢ οἱ Θεοί
 σου ἐκεῖ κι' ἐγώ κατοικῶ, ὅλα τοῦ κόσμου τά ὄντα
 εἶναι μεταξύ μας μοιρασμένα, ἡ ζωή κι' ὁ θάνατος, ὁ
 χρόνος κι' ἡ αἰωνιότητα, ὁ οὐρανός κι' ἡ γῆ κι' ὁ τό-
 πος πού οὔτε οὐρανός εἶναι οὔτε γῆ, ἀλλά πού τόν
 κατοικοῦν τά ὄντα πού εἶτε εἶχαν κατοικήσει, εἶτε μία
 μέρα θά κατοικήσουν στά δυό αὐτά μέρη. Αὐτά εἶναι
 τά βασίλεια πού ἐξουσιάζω! Κι' ἔτσι στά δυό τό δικό
 του κράτος χωρίζω, ἐνῶ ἐγώ ἐξουσιάζω ἕνα βασίλειο
 πού δέν εἶναι δικό του. Ἄν δέν ἤμουν αὐτό πού σοῦ
 λέω, θά μπορούσα τώρα νά σταθῶ κοντά σου; Οἱ
 ἄγγελοί του δέν βρίσκονται μακριά σας.

Ἄδα : Μήπως δέν ἦταν οἱ ἄγγελοι κοντά στή μητέρα μου ὅ-
 ταν γιά πρώτη φορά τῆς μίλησε ὁ ὁμορφος ὄφης!

Λούσιφερ : Κάιν! Ἀκουσες ὅτι ἦταν ν' ἀκούσεις. Ἄν πραγματικά
 ποθεῖς τή γνώση, μπορῶ νά ἱκανοποιήσω αὐτόν τόν
 πόθο, χωρίς νά σέ ἀναγκάσω νά δοκιμάσεις καρπό
 πού θά σ' ἔκανε νά χάσεις ἕνα ἀπό τ' ἀγαθά πού σοῦ
 ἔφησε ὁ Κατακτητής, ἀκολούθα με.

Κάιν : Πνεῦμα! Εἶπα θά σ' ἀκολουθήσω.

ΕΞΕΡΧΟΝΤΑΙ ΛΟΥΣΙΦΕΡ ΚΑΙ ΚΑΙΝ

Ἄδα : (Ἀκολουθεῖ φωνάζοντας). Κάιν, ἀδελφέ μου Κάιν!

ΤΕΛΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τὰ Γραφεῖα τοῦ «Ἰλίου», Χαρ. Τρι-
κούπη 26, α' ὄροφος Κωδ. 106 79, εἶ-
ναι ἀνοικτὰ καθημερινῶς πλὴν Σαββά-
του 10 - 1

Τηλ. Γραφείων 3620.702

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν, ἀποστέλλετε μὲ τα-
χυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν εἰς
τὴν διεύθυνσιν: «Κωστὴν Μελισσαρό-
πουλον, Χαρ. Τρικούπη 26, α' ὄροφος
Κωδ. 106 79, Ἀθήνας». Ἀποστολαί
μὲ τραπεζικὰς ἐντολὰς μᾶς δυσκο-
λεῦσιν πολὺ.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέ-
ρω συνδρομητὰς μας, ἐπεστράφησαν
ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείω-
σιν: «μετώκησε» ἢ «ἀγνωστος». Παρα-
καλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ
τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νὰ μᾶς δώσουν
τὰς διευθύνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

Γεώργ. Ζάχαρης, Ἱερὰ Ὁδός 234
ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ἀκης Βλαδημήρου, Λεμεσός
Ἀλέξ. Καραγιάννης, Τουρκία
Ἐφρ. Κάκος, Γιοχάνεσμπουργκ

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Ἐλευθ. Συνοδινός, Ἀθήναι
Σταῦρος Βαλδραμίδης, Κομοτινή

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Σαρ. Παυλέας: Ἀναφορὰ στὸν Ἑρα-
κλῆ γιὰ τὸν καθαρμὸ τῆς Οἰκουμέ-
νης Τόμος Β' Θεσ/κη 1986.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἑπειρωτικὴ Ἑστία, Διευθ. Δ. Κόκκινος
(Ἰαν.-Μάρτ.)

Προβλήματα, Ἐκδ. π. Γ. Πυρουνάκης
(Ἀπρ.-Ἰούν.)

Σμῦρνα, Συντ. Ἰσ. Μαλόβρουβα
(Μάιος, Ἰούν.-Ἰούλ.)

Εὐφορίων, Ἐκδ. Τασία Παπαϊωάννου-
Μπενεπούλου (Μάιος-Ἰούν.)

Σύγχρονη Σκέψη, Διευθ. Γ. Ν. Παπα-
γεωργίου (Μάιος, Ἰούν., Ἰούλ.)

Χρονικά, Ὑπεύθ. Ἰωσ. Λόβιγγερ
(Μάιος, Ἰούν.)

Δαυλός, Διευθ. Δημ. Λάμπρου (Ἰούν.,
Ἰούλ.)

Νέα Σύνορα, Διευθ. Δ. Βαλασκαντζῆς
(Μάης-Αὐγ.)

Ἰσραηλινὰ Νέα, Ἐκδ. Δ. Νικολαΐδης
(Ἰούλ.)

Ὁ Φυσιολάτρης (Ἰούλ.-Αὐγ., Σεπτ.,
Ὀκτ.)

Λογοτεχνικὴ Ἐπιθεώρησις, Ἐκδ. Ν.
Νικολαΐδης (Τεύχος 7-8)

Φιλῶρες, Διευθ. Ἀγγελ. Πανωφορο-
πούλου (Ἰούλ.)

Πνευματικὴ Κύπρος, Ὑπεύθ. Κύπρος
Χρυσάνθης (Ἰούν., Ἰούλ., Αὐγ.,
Σεπτ.)

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΛΙΣΟΣ»

τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας
ἐν Ἑλλάδι

Χαρ. Τρικούπη 26- Ἀθήναι 106 79

Ἐκδότης Διευθυντής:

Κωστῆς Ν. Μελισσαρόπουλος

Πλατ. Ἑθνικῆς Τραπεζῆς 3. Φιλο-
θέη 152 37

Τιμὴ τεύχους Δρχ. 100

Ἰούλιος-Αὐγούστος 1986

Ἰωάννινα: Μιχ. Πραπίδης
Καβάλα: Πέτρος Φραγκίδης
Κέρκυρα: Ἀλεξ. Λοῦβρος
Κομοτινὴ: Ἑλ. Τσιτσόπουλος
Λαμία: Ἀντ. Τριανταφύλλου
Λάρισα: Ἰσ. Φελλοῦς
Μυτιλήνη: Δ. Ροδάκης
Ξάνθη: Μάριος Κουτσο우리δης
Πάτρα: Ἀθ. Κοντοσάκης
Ρέθυμνο: Ἀντ. Βιστάκης
Ρόδος: Σταῦρος Βαφείδης
Σέρραι: Ἀνέστης Σάββας
Σῦρος: Π. Ζαραφωνίτης
Χαλκίδα: Γ. Τσαγκαρούλης
Χανιά: Ἑμμ. Νοδaráκης
Ἀμμόχωστος: Ἀνδρ. Τσόκκος
Λεμεσός: Ἀνδρὸς Σωτηρίου
Λευκωσία: Θεοφ. Παναγιώτου, 2
Ὄθωνος, Τ.Τ. 102, τηλ. 474815
Πάφος: Κ. Καθητζιώτης
Τουρκία: Γ. Βακαλόπουλος

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»

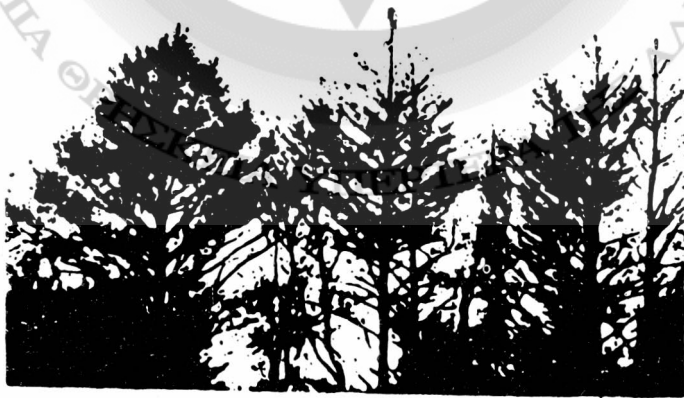
Βόλος: Γ. Κουκουβίνος

Δράμα: Φιλ. Τζάλλας

Ζάκυνθος: Ἀλέξ. Κολπονδίνος

Ἡράκλειον: Βασ. Βασιλείου

**ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ
ΕΤΗΣΙΩΣ ΔΡΧ. 600-1.000**

Βιβλία Κρισμαμοῦρτι

Στά πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἔκδ. 1986)	150
Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισμαμοῦρτι (Κ. Μελισσαροπούλου)	300
Ὁ Κρισμαμοῦρτι γιὰ τὸν Διαλογισμό (Κ. Μελισσαροπούλου)	150
Ἐκπαίδευσι καὶ σημασία ζωῆς	— 1953 300
Ἐλευθερία, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος	— 1954 650
Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Α' σειρά)	— 1956 600
Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Β' σειρά)	— 1958 600
Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Γ' σειρά)	— 1960 800
Ὅμιλιες στὴν Εὐρώπη	— 1967 500
Στὴ σιγὴ τοῦ Νοῦ	— 1970 400
Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς	— 1970 400
Τὸ πέταγμα τοῦ ἀέτοῦ	— 1971 350
Τὰ πρῶτα βήματα τῆς μάθησις	— 1975 600
Ἡ ἀπελευθέρωσι ἀπ' τὸ γνωστὸ	— 1986 400
Τὸ δίκτυ τῆς σκέψης	— 1986 300

Ἐγγράψετε νέους συνδρομητὰς

Συνδρομὴ 1986 δρχ. 600

Φιλικὴ προαιρετικὴ δρχ. 1.000

Ἐξωτερικοῦ \$ 10, ἀεροπορικῶς \$ 15

«Ἐπιλογαὶ» ΙΛΙΣΟΥ

Α' Τριετίας 1956—1957—1958

Β' Τριετίας 1959—1960—1961

Γ' Τετραετίας 1962—1965

ἐκάστη δεμένῃ πρὸς δρχ. 400

Δ' Πενταετίας 1966—1970

Χαρτόδετη δρχ. 400, δεμένῃ δρχ. 500

Αἱ συνδρομαὶ ἢ ἀντίτιμον βιβλίων νὰ ἀποστέλλωνται μὲ ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν -ὄχι μὲ ἐντολὴν- ἐπ' ὀνόματι Κωστῆ Μελισσαροπούλου
Χαρ. Τρικούπη 26, α' ὄροφος Κωδ. 106 79. Τηλ. 3620-702

Ἡ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ

ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ» Α.Β.Ε.Ε.

Τηλ. 9217513 - 9214820

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	σελ.
Κρισναμοῦρτι	209
Ἀχχιούτ Πατβαρντάν: Μήνυμα γιὰ ὅλες τὶς ἐποχές	212
Αἴμ. Ἰβου: Ὁ ἄνθρωπος, ὁ μέγας αὐτοαγνοούμενος	216
Ἡ ἑορτὴ τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ	225
Βασ. Ἰ. Λαζανᾶ: Ἀνταγόρα	238
Εὐφη Λαγοπούλου-Ἀποστολίδου: Ἀνέβασέ με	238
Σαράντος Παυλέας: Τὰ δάκρυα	239
Πετρούλα Ἀλ. Παναγιωτίδου: Ὅταν	239
Νίκος Ἀ. Τέντας: Τὰ Νέα Βιβλία	240
Νεκρολογία: Ἀγλαΐα Ζάννου	246
Λόρδου Βύρωνος: Ὁ Κάϊν	247
Μεταξὺ μας	271

Στά προσεχῇ τεύχη

Σπῦρος Νάγος: Περί Ἑλευσινίων Μυστηρίων
Παν. Ἀναγνώστου: Τὸ πρωτοελληνικὸ πνεῦμα ἀρχαιότερο τοῦ Αἰγυπτιακοῦ
Θ. Κιουστέλιδης: Γιά τὴν ἀναζήτηση τοῦ Διδασκάλου
Νίκος Τέντας: Ἡ Ἑλληνολατρεία τοῦ Β. Οὐγκώ